C. Virgil GHEORGHIU

OCHIUL AMERICAN

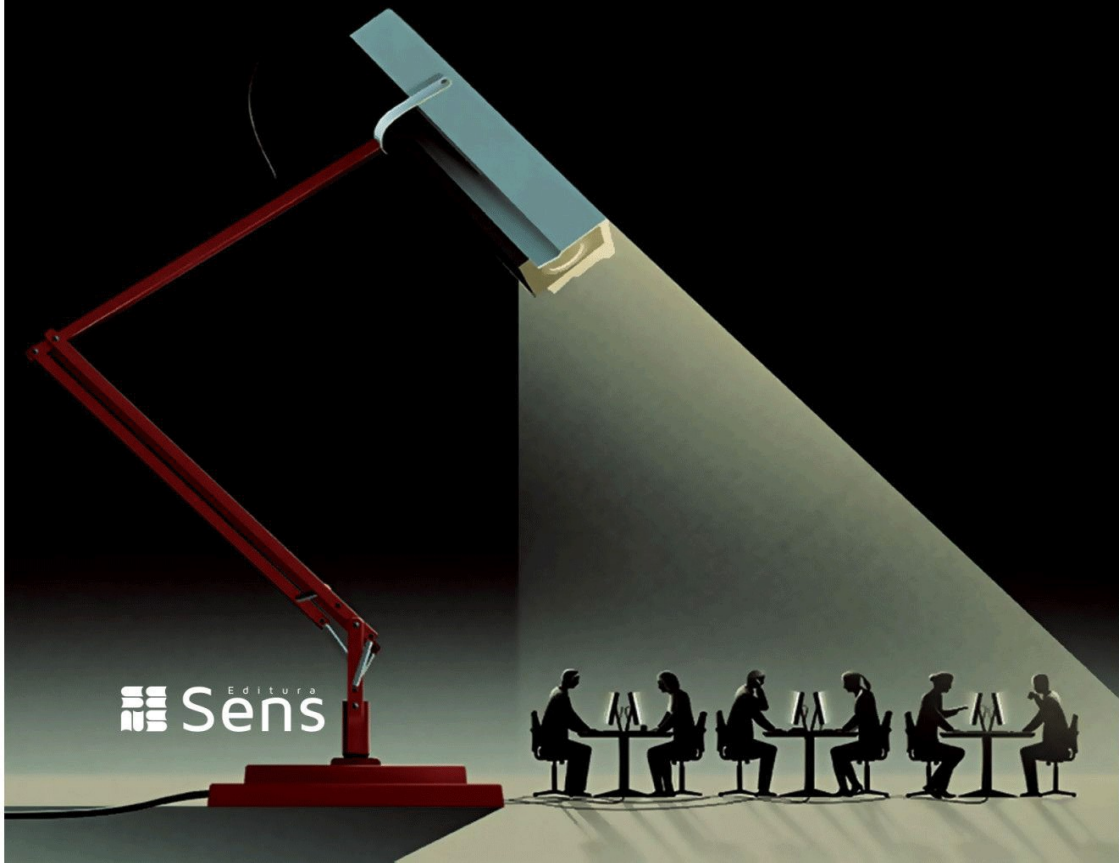

Editura Sens

Constantin-Virgil Gheorghiu

Ochiul american

Traducere de Luminiţa Ceica

Editura Agaton

Colecţia „Dosarele Omega” nr. 6
Făgăraş – 2013

Grafica: Alexandru Stănese

© Editura Agaton

Orice reproducere, integrală sau parţială, a acestei cărţi, se poate face doar cu acordul scris al editorului.

Distribuţie prin Asociaţia Pentru Isihasm (Editura Agaton)
OP 1, CP 10, 505200 Făgăraş, jud. Braşov (str. Nicovalei 15)
tel/fax: 0268211290; 0740.798366; **e-mail:** cartea.ortodoxa@gmail.com
www.agaton.ro; www.rugulaprins.go.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
GHEORGHIU, VIRGIL
Ochiul american/Virgil Gheorghiu; trad.: Luminiţa Ceica. - Făgăraş: Agaton, 2013
ISBN 978-973-1981-46-8
I. Ceica, Luminiţa (trad.)
28

Lucrare executată la Imprimeria „ARDEALUL" Cluj
B-dul 21 Decembrie nr. 146 Cluj-Napoca
Tel.: 0264-413871 Fax: 0264-413883
Com. nr. 130039/2013

Doamnei Roland Nungesser

„Omul îşi foloseşte ochii pentru a se îndrepta spre realităţile pe care ochiul nu le percepe şi veghează ca splendoarea lucrurilor văzute să nu îi ascundă esenţialul.”

Sfântul Grigorie de Nazianz[1]

[1] Sfântul Grigorie de Nazianz, „Cuvântarea a doua despre Dumnezeu", cap. XIII.

I. O crimă semnalată prin satelit

„Mesaj urgent. Prin satelitul New York, 30 septembrie. Ora: 0 şi 30 de minute. Destinatar: căpitanul Taxid, comandant al portului Rodon, latitudine şi longitudine WR. Textul mesajului: *«Femeia numită Akantha, în vârstă de şaptesprezece ani, domiciliată în Insula Veneticilor, în Deltă, districtul Rodon, tocmai a fost asasinată. Arma crimei: otravă. Ora crimei: ora 4 (ora GMT). Solicităm autopsie şi anchetă. Semnat: doctorul Félix Smith.»*”

— De unde ai asta? strigă căpitanul Taxid.

Sare din pat. Îşi scoate cămaşa lungă de noapte şi se îmbracă. Aruncă o privire la ceas: ora două şi douăzeci de minute dimineaţa. Căpitanul nu este pe deplin convins că s-a trezit. Crede că visează.

Sergentul Gringa care tocmai a adus mesajul stă în picioare. În mijlocul camerei. Se dă înapoi spre uşă pentru a face loc căpitanului care îşi caută hainele aruncate peste tot. Este o cameră mică. Căpitanul se îmbracă repede. Automat, fără să dea drumul la foaia albastră pe care tocmai a primit-o. Nu îşi găseşte şosetele. Sergentul se apleacă şi le strânge de pe sub pat.

— Cine ţi-a dat asta, sergent ? întreabă căpitanul.

Îşi încheie nasturii la tunică.

— Doi militari americani. Doi mateloţi de la *Mythos*.

— Când şi cum ţi-au dat-o?

— Acum zece minute numai. Nu mai mult. Am sărit pe motocicletă şi am venit. În viteză. Asta-i tot, căpitane.

Motocicleta este oprită sub fereastră. În mijlocul străzii. Motorul turează cu zgomot. Camera căpitanului este situată la parter. La Rodon nu există case cu etaj. Uşa şi ferestrele se deschid direct în strada principală. Prin deschizăturile jaluzelelor de lemn, se zăreşte strada îngustă, fără trotuare, fără pavaj, prăfuită, luminată de farul motocicletei.

— De unde ştii că cei care ţi-au adus acest mesaj sunt marinari americani? Echipajul de pe *Mythos* nu are dreptul să

coboare pe uscat. Niciodată. Ei sunt consemnaţi sa rămână la bord.

— Ei mi-au spus asta, căpitane. Şi am verificat eu însumi.

— Ai verificat?

— Da, căpitane.

— Cum?

Pe barca pneumatică era scris cu litere mari, de un albastru fosforescent: „U.S.A. Navy Mythos”. Am văzut şi am citit cu ochii mei. Bărbaţii aveau aceeaşi inscripţie pe haina militară.

— Povesteşte-mi totul în amănunt.

— V-am spus tot, căpitane.

— Ia-o de la început. Cum s-a întâmplat?

— Eram de gardă, căpitane. Tocmai mă uitam la ceas. Era ora două. Fix. În timp ce îmi priveam ceasul, am auzit un zgomot de motor pe mare. Foarte aproape de mine. Era un zgomot puternic. Am alergat la fereastră. Era larg deschisă. M-am aplecat în afară şi am privit marea. Am văzut barca pneumatică gri-alburiu, cu doi oameni la bord. Se îndrepta în viteză, ca o săgeată, spre port, venind din larg.

— Barca era luminată, sergent?

— Nu, căpitane. Nu era luminată deloc. Dar o vedeam clar. Datorită lunii: „Noaptea era luminoasă ca ziua.” Partea care ieşea din apă era de culoare albă. Sus era scris: „U.S.A. Navy Mythos”. Se putea citi uşor.

— Ţi-a fost frică?

— Da, căpitane. Mi-a fost foarte frică. Eram sigur că era o debarcare inamică. Un atac neaşteptat. Mi-am căutat pistolul şi casca. Eram gata de luptă. Nu am avut timp să dau alarma. Barca era deja în port. Cei doi marinari au tras-o pe uscat. Acestea s-au petrecut într-o clipită. I-am văzut părăsind barca pe plajă şi îndreptându-se în fugă spre mine. Nu îi voi uita niciodată, căpitane, niciodată! Erau îmbrăcaţi în haine militare lungi, impermeabile, de culoare galben-roşiatic, fosforescente. Ai fi spus că sunt două flăcări galbene. Două flăcări din iad. Înaintau spre mine deplasându-se cu viteza focului. M-am adăpostit în spatele ferestrei, în genunchi, în poziţie de tragere. Gata să mă apăr cu orice preţ. Până la capăt. Să nu îi las să intre în comandament. Dar întorcând capul, i-am văzut în spatele meu. Pe amândoi. Le simţeam respiraţia în ceafă. Intraseră pe uşa deschisă cu viteza fulgerului, fără nici un zgomot. Factorul

surpriză lucra în favoarea lor. Din plin. Am înţeles că ei câştigaseră. Eram al lor. Eram învins. Orice rezistenţă era inutilă. Mă pregăteam să arunc pistolul şi să ridic mâinile. Iertaţi-mă, căpitane! Totul s-a petrecut atât de repede, încât eram paralizat. Nu mi-am pierdut sângele-rece, dar eram confuz, nehotărât. Parcă eram adormit. Mi-era imposibil să reacţionez. Să iau o decizie. Uimirea şi teama m-au pus pe tuşă. Americanii, dimpotrivă, erau în gardă. Rapizi. În mişcare. Ca nişte adevăraţi diavoli. Unul dintre ei mi-a zis:

«— Salut, bravule sergent telegrafist Gringa!»

Mi-au spus pe nume, căpitane. Ştiau cine sunt. Mi-au întins mâna. Pe rând. Mi-au strâns mâna cu putere. Prieteneşte. Ca nişte vechi tovarăşi. Cel de-al doilea mi-a zis:

«— Ce mai faci, sergent Jacynthe Gringa?»

— Îţi vorbeau în limba noastră? întrebă căpitanul.

— În limba noastră, căpitane.

— Şi spui că îţi cunoşteau numele? Ştiau că prenumele tău este Jacynthe şi că tu eşti telegrafist şi sergent?

— Ştiau tot, căpitane. Tot.

— Incredibil! Absolut incredibil! Dacă povestim toate acestea, ne vor spune că am visat. Că suntem nebuni. Că avem halucinaţii.

— Incredibil, da, dar adevărat, căpitane. Nimeni nu se poate îndoi de acest lucru. Avem probe materiale. Avem mesajul prin satelit. Asta nu-i o dovadă?

— Ce ţi-au spus când ţi-au dat mesajul?

— Nimic. Mi l-au dat în modul cel mai natural posibil. Exact cum dă poştaşul o scrisoare. Eu ezitam să o iau. Am întrebat:

«— Ce e asta?

— Un mesaj urgent pentru comandantul tău. Pentru căpitanul Taxid. Poţi să îl citeşti, sergent. Nu este secret. Tocmai a venit prin satelit.»

Am citit.

«— Vezi tu, sergent Gringa, acest mesaj a fost trimis de la New York acum mai puţin de un sfert de oră şi acum el este în mâna ta. Căpitanul trebuie să meargă să vadă cine a ucis-o pe Akantha. Cât mai repede posibil. Dacă întârziaţi, asasinul va fugi.»

Am vrut să îi întreb pe americani cum au aflat la New York că aici, foarte aproape de noi, tocmai s-a comis o crimă. Apoi am

vrut să îi întreb cum de cunoşteau în America numele comandantului nostru. De unde ştiu că eu mă numesc Jacynthe Gringa şi că sunt telegrafist. Dar nu mi-au lăsat timp să deschid gura. Nici un chip să le spui ceva, orice. Ştiau că voiam să le pun întrebări şi nu mi-au lăsat timp să vorbesc. Erau răi, căpitane. Foarte răi. Foarte vicleni. Nişte diavoli. Nu marinari. Primul mă întrebă:

«— Spune-mi, sergent Gringa, frumoasa şi vechea voastră motocicletă este tot în pană?

— Nu, am răspuns eu. Am reparat-o ieri seară. Dar de unde ştiţi că avem o motocicletă, că motocicleta noastră este veche şi că era în pană? De unde ştiţi toate aceste lucruri?»

În loc să îmi răspundă, unul dintre ei, cel mai tânăr, mi-a spus:

«— Grăbeşte-te, sergent Gringa. Du mesajul la căpitanul tău. Repede. Cu motocicleta. Spune-i să nu telefoneze jandarmilor din Deltă. Linia telefonică este întreruptă. Tot sectorul este izolat. Stâlpii au putrezit din nou şi au căzut. Spune-i căpitanului Taxid că cea mai bună soluţie este să aştepte lumina zilei, să urce în vechiul vostru Ford şi să meargă la locul crimei.

— De ce să aşteptăm lumina zilei? Putem pleca imediat, am spus eu.

— Nu puteţi să plecaţi fără lumina soarelui, au răspuns ei.»

Şi râdeau. Eu eram cu gura căscată, căpitane. Aceşti mateloţi de pe *Mythos* nu erau oameni ca dumneavoastră şi ca mine. Deloc. Erau demoni. Ştiau tot. Ştiau că noi avem o maşină veche. Ştiau şi ce marcă e. Ştiau totul despre noi. Totul. Cunoşteau cu siguranţă toate secretele noastre militare. Sunt convins că aceştia cunosc chiar viaţa noastră privată. Suntem, cum spune psalmistul, „goi şi descoperiţi în faţa ochilor lor”.

— Viaţa noastră privată?

— Da, căpitane.

Ofiţerul se opreşte. Îşi priveşte fix patul. Jumătate de cuvertură este desfăcută. Perna păstrează forma capului său. Cealaltă parte a patului este intactă. Căpitanul o vede şi asta i se pare de necrezut. Amina, spălătoreasa, era acolo. A petrecut noaptea aici, în această jumătate de pat. N-a putut să se evapore fără să lase urme. Fără ca el să îşi dea seama de asta. Şi totuşi ea nu este acolo. În cameră nu e decât patul, chiuveta cu o cană de apă şi telefonul. Nimic altceva. Nici măcar un dulap.

Amina n-a putut să se ascundă niciunde. N-a putut decât să zboare, cum fac vrăjitoarele, dispărând prin pereţi sau prin tavan. Căpitanul nu crede în vrăjitorie. Totuşi, acestea sunt faptele.

— Asta-i tot? întrebă el.

Continuă să caute nişte urme de-ale Aminei.

— Asta-i tot, căpitane. Pentru o noapte, este suficient. Este chiar prea mult. Nu voi uita niciodată noaptea aceasta.

— La drum, sergent!

— Mai este încă un lucru. Am uitat să vi-l spun, căpitane. După plecarea americanilor, am găsit pe biroul dumneavoastră două cartuşe de ţigări. Le-au lăsat pentru dumneavoastră, în dar. Iată-le!

— Nu este un cadou pentru mine, spune căpitanul. Dacă americanii ştiu totul, absolut totul despre noi, ştiu că eu nu fumez. Nu puteau să îmi ofere ţigări. Cadoul este pentru tine. Păstrează ţigările tale americane. Ţi-au spus că liniile telefonice sunt întrerupte?

— Aşa mi-au spus.

— Vom verifica. Vom vedea dacă blufează sau ştiu într-adevăr tot ce se întâmplă la noi, aşa cum se laudă.

Căpitanul Taxid ia receptorul telefonului din perete şi întoarce manivela. Sub aparat, aşezată pe podea, se află o cutie neagră de lemn. Este zăvorâtă cu un lacăt. Are aceeaşi mărime ca şi telefonul. Un cap de mort cu inscripţia „deschiderea interzisă” este pictat pe capac. În cutie se află bateriile. La Rodon telefonul funcţionează cu baterii şi branşat la priză. Centrala electrică fiind în pană o zi din două, abonaţii posedă toţi şi lămpi cu petrol, iar cei opt abonaţi care au şi telefon au primit baterii la instalare. Acestea sunt livrate încuiate, pentru a împiedica copiii să le golească de lichid. În fiecare an, doi funcţionari vin la Rodon să verifice bateriile. Rămân aici două zile. Sunt primiţi ca nişte personalităţi. În seara sosirii lor se dă un banchet în cinstea lor. La acesta sunt invitaţi cei opt abonaţi, autorităţile civile şi militare şi soţiile acestora.

— E inutil să sunaţi, căpitane, spune sergentul. Este ora două şi jumătate.

— Într-adevăr. Nu m-am gândit la oră.

La Rodon, operatoarea lucrează de la ora opt până la prânz şi de la orele optsprezece până la ora douăzeci. În restul timpului, nu se poate telefona.

— Să mergem, spune căpitanul.

Iese, şi sergentul îl urmează. Bolta albastră a cerului e plină de stele. În luna septembrie sunt cele mai frumoase nopţi. Sergentul şi căpitanul urcă pe motocicleta cu ataş. Fără să privească stelele. Acum ştiu că în cer există sateliţi. Ochi care îi privesc. Urechi care îi ascultă din umbră. E imposibil să ştii care sunt stelele create de Dumnezeu şi care sunt cele confecţionate în U.S.A. Toate casele străzii principale sunt asemănătoare. Ziduri văruite în alb, acoperişuri de ţiglă roşie, uşi şi ferestre care se deschid direct în stradă.

— Umilitoare! spune căpitanul.

— Ce este umilitor, căpitane?

— Condiţia noastră de naţiune subdezvoltată. Foarte umilitoare. Poţi tu să afirmi, sergent, că eşti contemporanul americanilor? Nu. Nu putem spune nici măcar că locuim pe aceeaşi planetă. Americanii văd de la o distanţă de mii de kilometri ceea ce se petrece la noi. Ne semnalează de la New York o crimă comisă aici, la cincizeci de kilometri de Rodon. O crimă comisă cu doar câteva ore în urmă. Crimă despre care noi nu ştim şi despre care n-am fi ştiut niciodată dacă ei nu ne-ar fi semnalat-o. Ei ne vorbesc prin sateliţi, iar noi nu putem să comunicăm nici măcar prin telefonul manual.

Motocicleta avansează foarte încet pe strada fără pavaj. Cele trei roţi se afundă în praful roşu-cenuşiu ca într-o saltea. Căpitanul îşi ridică gulerul tunicii pentru a se apăra de pulberea roşietică ce-i pătrunde în gură, în urechi şi în ochi. Praful are un gust puternic, amar şi sărat.

— Opreşte la poştă, ordonă căpitanul. Trezeşte-o pe domnişoara Alina. Să ne facă legătura cu comandamentul.

Motocicleta se opreşte câteva case mai încolo, în faţa poştei. E o casă ca toate celelalte. Deasupra uşii mici de lemn se află o placă de ceramică cu inscripţia „Poştă – Telegraf – Telefon”. Sergentul bate în geam. În interior se aprinde lumina. Prin ferestrele fără perdea se vede cum domnişoara Alina se ridică din pat. Foarte speriată. Poartă o cămaşă de noapte lungă cu broderie şi o bonetă cu dantelă, ca în litografiile de altădată.

Domnişoara Alina este subţirică, plăpândă, foarte agitată şi foarte bătrână.

Căpitanul, rămas în ataşul motocicletei, o priveşte pe domnişoara Alina cu milă şi duioşie. Este o domnişoară bătrână care roşeşte numai ce o priveşti. Ca fetele de la pension. Altădată. A fost timp de treizeci de ani profesoară la Rodon. Mai înainte a fost învăţătoare într-un mic târguşor, dar n-a stat acolo decât câteva luni. În vremea aceea avea nouăsprezece ani şi se îndrăgostise de fiul unui negustor bogat. Era marea ei dragoste. Alina şi iubitul ei nu se vedeau decât pe stradă şi la biserică. Nu îşi vorbeau niciodată. Din pudoare. Dar îşi scriau scrisori. Într-o zi, o scrisoare a domnişoarei Alina căzu în mâinile unei matroane din oraş. Aceasta a citit-o mamelor tuturor elevilor. Scandalul a fost aşa de mare, că inspectorul a trebuit să o mute pe domnişoara Alina în târgul cel mai îndepărtat din ţară. Astfel a ajuns la Rodon. Când a ieşit la pensie, cum nu ştia unde să se ducă, neavând nici casă, nici familie, i s-a încredinţat postul de operatoare şi poştăriţă. Astfel a fost instalată în mod gratuit într-o cameră mică, lângă biroul de poştă. Primeşte un salariu foarte mic, ce se adaugă minusculei sale pensii. Munca îi este după puterile ei. În afară de cei opt abonaţi la telefonie, mai distribuie poşta, care soseşte o dată pe săptămână.

„Biată bătrână! – îşi spune căpitanul privind-o pe domnişoara Alina. Şi eu sunt la fel ca ea.”

Nici căpitanul Taxid nu are pe nimeni, nicăieri. Este orfan. La zece ani a aflat că Statul acordă burse orfanilor. Tocmai îşi pierduse mama şi stătea prin străini. Era şi el un venetic. A plecat singur la oraş şi s-a înscris la concurs pentru o bursă. A fost admis primul. Era intern. În timpul vacanţelor rămânea la şcoală. Nu avea unde să meargă. Citea mult; după bacalaureat s-a înscris la Facultatea de Drept, dar locuia tot la internat, ca pedagog. Mai avea câteva examene pentru a-şi lua licenţa. Dar fu chemat în armată. Cererea sa de amânare fu respinsă. Părăsi internatul pentru cazarmă. Şi-a terminat serviciul militar ca locotenent. I s-a cerut să rămână în armată şi a acceptat. Se gândea că îşi va putea da licenţa şi ca ofiţer. Dar a fost trimis în garnizoane îndepărtate de oraşele universitare şi a renunţat la studii. În anul în care trebuia să primească gradul de comandant a avut loc o discuţie aprinsă la popota ofiţerilor. După miezul nopţii, toată lumea era ameţită. A doua zi, căpitanul fu convocat

la consiliul de disciplină. Era acuzat că l-ar fi pălmuit pe superiorul său. El nu îşi amintea nimic, însă martorii acuzării erau unanimi. Căpitanul Taxid fu trimis disciplinar la Rodon, ca şi comandant de port.

Are în subordine patru marinari. Locuieşte într-o cameră sordidă, fără apă, fără mobilă. E rupt de toate şi de toţi. Mai grav decât exilul la Rodon este faptul că prin aceeaşi sentinţă a fost degradat. Va rămâne căpitan până la moarte. Îi este interzis să avanseze. Interzicerea avansării este la fel de grea ca şi munca silnică. Este o pedeapsă împotriva firii umane.

Omul este singura făptură verticală din Univers. Este o făptură bidimensională. A fost creat din ţărână şi suflare de viaţă, materie şi spirit. Latura pământească din om este supusă gravitaţiei şi atrasă în jos. Cealaltă jumătate, jumătatea cerească, cea creată de suflarea lui Dumnezeu, este supusă atracţiei spre cer, ca şi flăcările. Este o atracţie tot atât de intensă ca şi gravitaţia. Nu poţi să i te sustragi. Orice fiinţă umană, oricât de josnică şi pervertită ar fi, este supusă atracţiei în sus, spre cer. Ea aspiră să se înalţe, să urce, să progreseze. Setea de a urca fără încetare mai sus nu poate fi niciodată astâmpărată. Omul nu se poate niciodată sustrage dorinţei sale de ascensiune, de avansare, aşa cum nu poate sustrage corpul său material de sub acţiunea gravitaţiei. Dacă încălcăm această lege a ascensiunii, distrugem fiinţa umană. O ucidem. O stingem aşa cum stingem o flacără, împiedicând-o să se înalţe. Şi din acest motiv căpitanul Taxid nu a putut niciodată să se obişnuiască cu pedeapsa care îi interzice să avanseze şi îl condamnă să rămână căpitan. El suferă că a fost degradat, aşa cum suferă un om dacă este băgat cu capul în apă şi nu poate respira. Setea de a urca şi de a progresa este la fel de vitală pentru om ca şi respiraţia.

De când a primit mesajul prin satelit, căpitanul Taxid respiră. Mesajul american este şansa lui de a-şi depăşi condiţia de „degradat”. Această şansă a căzut din cer. Din satelit. Căpitanul este visător, pentru că este degradat. Ofensaţii şi umiliţii îşi împlinesc dorinţele în vis sau la Loteria naţională. Niciodată în realitate. Căpitanul Taxid se gândeşte la steaua Betleemului, care veghea din înălţime staulul unde s-a născut Fiul lui Dumnezeu, aşa cum veghează satelitul, în această noapte, deasupra Rodonului. Steaua Betleemului aducea vestea că

Dumnezeu devenise om şi că toţi oamenii sunt invitaţi să devină Dumnezeu. Căci, aşa cum spune Sfântul Vasile, „Omul este o creatură care a primit porunca să devină Dumnezeu.” (P.G. 36 Col. 560 A). După evenimentul de la Betleem, graniţa între cer şi pământ a fost înlăturată. Satelitul care a lansat mesajul la Rodon în această noapte îi oferă căpitanului Taxid ocazia de a rezolva misterul crimei comise în Insula Veneticilor. Datorită acestei isprăvi, va putea din nou să urce în grad şi să aibă într-o zi epoleţi pe umeri. Şansa i-a surâs. Nu-i rămâne decât să profite de ea. Să aresteze pe ucigaşul Akanthei.

Visul căpitanului Taxid se spulberă deodată, ca o ceaţă. Revine la realitate şi se întreabă:

„De ce americanii, stăpânii lumii, bogaţii planetei, s-au interesat de mine, de căpitanului Taxid, «degradatul» de la Rodon? Dumnezeu se pleacă din cer asupra oamenilor, din dragoste. Dumnezeu este tatăl oamenilor, îi iubeşte. Americanii sunt nişte negustori. Nu dragostea îi împinge în acţiunile lor. De ce s-au interesat, deci, din paradisul lor mecanic din New York, de un «degradat» dintr-o naţiune subdezvoltată? Americanii mi-au oferit această şansă, însărcinându-mă să rezolv misterul unei crime, pentru că le sunt indispensabil, se gândeşte căpitanul. Fără mine ei nu pot să trăiască. Oricât de paradoxal ar părea, este adevărat. Explicaţia este următoarea:

America a creat civilizaţia tehnologică a secolului XX după modelul uzinelor Ford şi General Motors. Toţi oamenii civilizaţi, toţi cetăţenii acestei civilizaţii sunt piese sociale. Piese înlocuibile şi interschimbabile. Cu astfel de cetăţeni, maşina socială funcţionează la randament maxim. Dar în expansiunea sa pe planetă, America întâlneşte oameni necivilizaţi, fiinţe umane care sunt *persoane*, adică nu sunt parte dintr-un tot, fiind fiecare în parte un tot. Aceste persoane necivilizate au rămas exact aşa cum au ieşit din mâinile lui Dumnezeu. Fiecare este unică şi de neînlocuit. Acestea pun în pericol maşina socială care nu acceptă decât piese uniformizate. Aceste fiinţe umane trebuie neapărat să devină unităţi standardizate. Care pot fi schimbate. Care pot fi înlocuite şi aruncate după folosire pentru ca Societatea-Maşină să meargă bine. Fără risc de întrerupere.

Persoanele subdezvoltate de felul căpitanului Taxid reprezintă un pericol permanent pentru Societatea-Uzină. Acestea pot bloca civilizaţia, ca un fir de nisip o maşină

electronică. Pentru a evita orice risc de *pană socială*, ca nişte buni tehnicieni, americanii au trimis sateliţi. Aceştia se rotesc în jurul planetei ca nişte câini de vânătoare cu misiunea de a trezi indivizii, naţiunile, popoarele şi triburile. De a trezi pe toată lumea: adormiţii, subdezvoltaţii, analfabeţii, pe cei de la tropice, de la poli, de la ecuator, oamenii negri, oamenii cu ochi albaştri, oamenii galbeni, albi, metişii, degradaţii, prizonierii. Pe toţi. Sateliţii trezesc locuitorii planetei exact aşa cum Dumnezeu va trezi morţii şi viii în ziua de apoi. Americanii trimit din cer mesaje prin satelit la fiecare continent, la fiecare rasă, dându-le o şansă: şansa de a intra în Societatea-Uzină şi în paradisul tehnic.

Societatea-Uzină nu acceptă individualităţi. Ea poate funcţiona doar cu condiţia ca oamenii planetei să devină uniformi. Strict asemănători unii cu alţii. Cum sunt piesele unei maşini. Oamenii trebuie să aibă dorinţe uniforme, gusturi uniforme, nevoi uniforme. O respiraţie uniformă şi o viteză uniformă. Pentru a-i standardiza, sateliţii trimit zi şi noapte oamenilor mesaje asemănătoare cu cel primit în această noapte de către căpitanul Taxid. Aceste mesaje arată fiecăruia că are o şansă. Oamenii se trezesc şi aleargă spre această şansă semnalată de către satelit. Scopul mesajului este astfel atins. Căpitanul Taxid s-a trezit. El aleargă să rezolve misterul crimei, să se acopere de glorie şi să avanseze. Domnişoara Alina s-a trezit şi aleargă să facă legătura telefonică. Sergentul Gringa aleargă. Cei trei mateloţi din port sunt în alertă. Spălătoreasa Amina s-a evaporat din pat. Căci satelitul a oferit fiecăruia şansa la care visează. Arabilor şi nomazilor din deşerturi satelitul le semnalează că este petrol sub nisip. Nomazii se trezesc, scormonesc pământul şi aleargă să facă petrolul să ţâşnească. Eschimoşilor şi locuitorilor calotelor de la poli satelitul le semnalează prezenţa aurului şi a uraniului sub gheaţă. Eschimoşii se trezesc, aleargă şi îşi caută şansa sub zăpadă. Sateliţii spun oamenilor de la tropice şi de la ecuator, care trăiesc în copaci: «Luaţi armele şi puneţi stăpânire pe plantaţiile de grepfrut, de portocale şi banane, de cafea şi de trestie de zahăr. Coborâţi din copaci şi instalaţi-vă în casele plantatorilor. Este şansa voastră de a fi bogaţi, civilizaţi şi proprietari». Cei adormiţi de la tropice şi de la ecuator se trezesc şi aleargă, goi, cu viteză americană, spre şansa lor. Sateliţii împrăştie sloganuri politice somnoroşilor insulelor din mările albastre. Somnoroşii şi

neamurile neterminate şi nedezvoltate ale insulelor se agaţă de sloganurile politice şi aleargă în toate părţile. Europenilor, sateliţii americani le trimit mesaje spunându-le că pot deveni mai bogaţi decât ei, că vor putea fabrica bombe atomice, rachete şi sateliţi dacă se vor uni şi vor forma o federaţie europeană, în stil american. Italienii, francezii, danezii şi scandinavii se aruncă unii în braţele altora pentru a crea o federaţie. Aleargă în ritm american pentru a prinde şansa lor de a deveni bogaţi şi puternici ca aceştia. Tinerilor de pe toate continentele, sateliţii americani, retransmişi prin radio, televiziune, presă, reviste şi tonomate, le aruncă discuri cu muzică. Muzică de masă. Muzică pop. Muzică vulgară. Muzică de masă, muzică pentru norod, muzică preistorică. Tinerii de pe cele cinci continente se adună în jurul pick-up-urilor şi sar în ritmul americanilor. Şi strigă. Astfel, uniformitatea necesară planetei şi locuitorilor ei pentru a trăi în Societatea-Uzină este realizată. Căci este absolut necesar să fii modelat după prototipul american. Fără această uniformitate, e pericol de moarte. Pericolul de a se opri Societatea-Uzină. Trebuie mai ales ca oamenii să nu aibă personalitate. Personalitatea reprezintă blocajul social. Pana socială.”

Căpitanul Taxid cunoaşte preţul pe care trebuie să îl plătească. Toate popoarele îl cunosc. Dar nu vrea să renunţe la şansa sa. Nu îi va dezamăgi pe americanii care l-au trezit prin satelit. Va merge în Deltă. Va elucida misterul crimei. Îl va aresta pe ucigaşul Akanthei şi va avea dreptul la avansare. Va avea într-o zi stele de aur pe umeri. Nimeni nu-şi poate refuza şansa. Paradisul tehnic, paradisul electronic, paradisul american este prea frumos. La fel de frumos ca şi paradisul musulman. De îndată ce se iveşte poarta de intrare, aleargă toţi înăuntru.

Căpitanul Taxid se întinde în visul său ca pe o saltea bună. Aude cuvintele sergentului Gringa, care îi spune domnişoarei Alina:

— V-am spus, domnişoară Alina, că este o crimă. Cu siguranţă o crimă pasională. O fată de şaptesprezece ani nu poate fi ucisă decât din dragoste. Da, victima are un nume frumos, se numeşte Akantha. V-am spus că omorul ne-a fost semnalat prin satelit. Vreţi să ştiţi cum văd americanii din America ce se petrece la noi? Au aparate. Văd totul. Ştiu totul. Nu vă descurajaţi. Continuaţi să rotiţi, nu vă opriţi. Trebuie să ne

faceţi legătura telefonică în port, cu jandarmii din Deltă. Căpitanul pleacă în zori să-l aresteze pe asasinul Akanthei. Vă voi povesti totul la întoarcere. La revedere, domnişoară Alina!

Sergentul sare pe motocicletă. Întoarce capul. La dreapta sa, vizavi de poştă, se află casa Aminei, spălătoreasa. Ferestrele fără perdele sunt luminate.

Sergentul este uimit. În urmă cu doar câteva minute, căutând şosetele căpitanului, a văzut-o pe Amina ascunsă sub patul comandantului său. Spune:

— Priviţi, căpitane. Sărmana Amina munceşte în plină noapte.

Căpitanul o priveşte pe Amina călcând rufele. Cu calm. Căpitanul tace. Motocicleta pleacă spre port. Sergentul Gringa are un surâs protector. Îi vine să zică: „Nu vă faceţi griji, căpitane. Nimeni nu va şti niciodată că am văzut-o în această noapte pe Amina pitită sub patul dumneavoastră. Nimeni.”

Dar sergentul nu spune nimic. Din discreţie.

II. Portul părăsit de mare

Rodon înseamnă trandafir. Dar nimeni nu îşi aduce aminte să fi văzut vreodată vreun trandafir la Rodon. Nici măcar într-o vază. La Rodon nu creşte nimic. Nici floare, nici plantă, nici copac. Este un pământ steril. Dezolant. Un pământ sărat, amar şi otrăvit.

Grădina publică, fără un fir de verdeaţă, este foarte frecventată de locuitori. E un teren înconjurat de un zid de cărămizi uscate la soare. Când ajungi aici, te aşezi pe o bancă de cărămizi. Suporţi căldura de plumb topit a amiezelor, respiri praful aleilor. Transpiri şi priveşti cele trei statui cu totul neobişnuite care se înalţă acolo. Cele trei statui înalte de şase metri seamănă cu trei schelete de animale preistorice. Trei chipuri ale morţii care stârnesc groaza. Uneori acestea seamănă cu trei schelete de arbori gigantici care îşi întind braţele moarte către cer. În realitate, sunt epavele pietrificate ale celor trei nave eşuate acolo cu multe secole în urmă, pe vremea când acest teren era acoperit de mare. În timpul şederii lor sub valuri, s-au pietrificat. Privind aceste schelete de nave, vizitatorii grădinii publice, copleşiţi de căldură în praful sărat şi amar, se gândesc la mare...

În timpuri străvechi, când actuala grădină publică era acoperită de valuri albastre adânci şi strălucitoare, Rodonul purta numele de Rodopolis, „Oraşul Trandafirilor”. Într-o zi marea s-a supărat, nu se ştie de ce, şi a întors spatele „Oraşului Trandafirilor”. Marea albastră a abandonat portul, retrăgându-se cu paşi lenţi, dar regulaţi. Marea a abandonat Rodopolis aşa cum o femeie îşi părăseşte soţul şi căminul conjugal. Apa s-a îndepărtat de port în vârful picioarelor. Zi şi noapte, marea fugea spre est. Acolo unde se află casa căpitanului Taxid, poşta, grădina publică şi locuinţa Aminei, spălătoreasă, era altădată marea cu valurile sale de spumă albă ca nişte coame sau ca dantela...

Au plecat valurile. În locul lor a rămas acum acest pământ calcinat, sărat, amar, sfărâmicios şi steril. Nici măcar scaieţii nu

cresc. Regnul vegetal, acvatic, bureţii, lichenii, muşchiul, au plecat în larg, retrăgându-se cu marea, fugind spre est împreună cu ea. Şi vegetaţia terestră refuză să vină să îşi înfigă rădăcinile aici. Solul părăsit de mare, al cărei fund era, nu mai aparţine lumii acvatice. Dar nu aparţine nici lumii terestre. Solul pe care este construit Rodonul este diferit de tot ceea ce îi este propriu mării şi de asemenea diferit de tot ce îi este propriu uscatului. Este un element hibrid. E de mirare că încă mai sunt oameni care locuiesc acolo. Aici totul este împotriva vieţii. Oamenii se cramponează de acest pământ, care nu este pământ, pentru că au memoria persistentă şi tenace. Imediat ce sunt fericiţi undeva, se încăpăţânează să rămână acolo. Chiar şi alungaţi, ei revin acolo cu speranţa de a fi din nou fericiţi. Dacă un oraş opulent este complet distrus de către un cutremur, după seism oamenii se înverşunează să îl reconstruiască peste dărâmături. La fel este şi cu Rodonul.

Altădată, oamenii au trăit aici fericiţi. Zi şi noapte veneau aici vapoare mari din toate mările şi ancorau. Rodopolis era un oraş şi un port primitor, bogat şi frumos. Aerul era înmiresmat. Traiul era uşor. Se găsea din abundenţă tot ce îţi doreai. O escală la Rodopolis era o sărbătoare pentru toate navele şi pentru toţi marinarii. În jurul oraşului se înălţau dealuri verzi acoperite cu grădini şi vile de marmură albă. În centru şi în port, casele erau somptuoase ca nişte palate. Nave venite din toate mările lumii descărcau încărcătura lor de mirodenii, grâu, vin, aromate, blănuri, valuri de mătăsuri, ţesături de lux, piei de animale, fructe şi metale preţioase. Aduceau la Rodopolis tot ce era mai bun pe pământ, ca la o amantă. Oraşul era bogat în toate. Locuitorii erau îmbrăcaţi ca nişte nobili şi ca nişte prinţi. Femeile din popor şi femeile uşoare nu mergeau cu picioarele goale, cum merge astăzi Amina Karaphil, spălătoreasa. Curtezanele de altădată aveau vile de marmură înconjurate de grădini exotice. Mergeau în trăsuri luxoase. Se lăsau purtate în litiere aurite. Erau numite hetaire. Recitau poezii în mai multe limbi. Stăpâneau arta dansului, a muzicii, a coafurilor şi a parfumurilor. Discutau filozofie şi ştiinţă. Erau la curent cu afacerile. Filozofii, negustorii bogaţi, armatorii, căpitanii de cursă lungă căutau compania lor. Curtezanele erau la fel de celebre ca Sappho şi surorile ei din insula Lesbos. Câteodată, navele făceau escală la Rodopolis special pentru ele. Celelalte femei ale oraşului, cele căsătorite,

domneau ca nişte regine în casele lor somptuoase, peste familiile şi supuşii lor. Erau bogate, frumoase şi despotice.

Dar iată că într-o zi, din capriciu, marea a întors spatele uscatului şi s-a îndepărtat de port. Rodopolis a fost coborât la rangul de târg. S-a suprimat din numele său cuvântul Polis. I-a fost retras titlul de oraş. Nu s-a mai numit decât Rodon. Era umilitor, ca şi cum i s-ar fi smuls galoanele şi epoleţii. Altădată, era în port un furnicar de oameni de toate rasele, de toate culorile, de toate condiţiile, vorbind toate limbile. Oraşul nu adormea niciodată. Era treaz, zi şi noapte. Se lucra. Se vindea. Se râdea. Se încheiau afaceri. Se trăia fără întrerupere douăzeci si patru de ore din douăzeci şi patru, în toate anotimpurile. Astăzi Rodonul are mai puţin de o mie de locuitori. Aceştia nu se trezesc niciodată. Ei sunt adormiţi încontinuu. Muncesc dormind. Merg dormind. Se căsătoresc dormind. Fac copii dormind şi mor dormind. Rodon este un oraş de adormiţi. În ciuda somnului lor, locuitorii au memorie. Nu uită că altădată au fost fericiţi aici. Ei speră în reîntoarcerea mării şi visează că ea va reveni în port, că vor fi din nou bogaţi, treji, vii, ca altădată. Speranţa oamenilor este tenace şi rebelă. Ilogică, precum iarba care creşte pe morminte.

În vremurile din urmă, Rodon a fost succesiv dominat de mai multe naţiuni. Fiecare dintre cuceritori a reconstruit portul. Administraţiile, oricare ar fi, sunt încăpăţânate. La fiecare a doua generaţie, administraţia a reconstruit portul Rodon. De fiecare dată mai la est, mai aproape de apă. Ultimul port, cel pe care îl comandă astăzi căpitanul Taxid, a fost construit acum câteva decenii. Abia terminat, el era deja departe de marea care a continuat să fugă către est. Portul actual, ca şi cele precedente, se află departe de apă. Este înconjurat din toate părţile de uscat. La est, în faţa portului, plaja se lărgeşte zi şi noapte. Dincolo este apa: stătătoare, dezgustătoare, amară şi otrăvită... O apă fără adâncime, ce abia ajunge până la genunchi. O baltă cu raţe. La o distanţă de cinci mile depărtare de coastă, în larg, marea nu depăşeşte un metru adâncime. Nicio navă nu poate ajunge aici. Abia pot naviga bărcile mizerabile ale pescarilor. Dar nici măcar ei nu mai navighează: retrăgându-se, marea a luat peştii cu ea. Apa părăsită, aproape de ţărm este toxică. Chiar şi pentru peşti. La nord, la sud şi la vest, portul este înconjurat de uscat, de această câmpie deşertică cu sol steril şi sfărâmicios care a fost

altădată fundul mării. Dealurile de altădată au dispărut. Ele au devenit câmpie. Izvoarele, râurile, apele curgătoare au secat. Livezile, viile, frumoasele păduri au dispărut. Vântul, ploaia şi zăpada au mistuit dealurile, le-au transformat în praf şi praful a fost împrăştiat în cele patru orizonturi sau aruncat în mare. Nu mai sunt dealuri. Dealurile au fugit, ca în Apocalipsă (Apoc. XVI, 20). Transformate în praf, s-au depus pe fundul mării, iar acesta a urcat la suprafaţă. A devenit un pământ uscat, plat, deşertic, de culoarea cenuşii şi a sângelui.

Doar administraţia se încăpăţânează. Ea nu cunoaşte altă realitate decât legea, decretul, regulamentul. Ea continuă să numească Rodonul „portul Rodon”. În fiecare toamnă sunt trimişi marinari să înveţe aici meseria mării. Ei nu vor avea niciodată ocazia să vadă, nici de aproape, nici de departe, un vapor. Nici măcar unul mic. Poartă uniforme de marinari, dar nu vor pune niciodată picioarele pe o navă. Administraţia este ca o moară care, o dată pornită, continuă să se învârtească, chiar dacă nu mai este niciun singur bob între pietre. Se roteşte în gol. Pentru ca aceasta să nu mai trimită marinari şi un „comandant de port” la Rodon, ar trebui un decret care să proclame dispariţia mării. Şi acest decret nu există. Legal deci, marea este încă acolo. Dealurile, pădurile, viile şi izvoarele de asemenea sunt la locul lor de altădată. Nicio lege nu a aprobat fuga lor. Pentru administraţie marea este încă acolo, unde se află astăzi casa căpitanului, poşta, grădina publică şi strada principală. Dreptul de a nega realitatea este rezervat exclusiv administraţiilor. Chiar şi americanii, stăpânii lumii, care văd şi ştiu totul ca Dumnezeu, nu pot face nimic împotriva administraţiei lor.

Din acest motiv mesajul semnalând crima din Deltă este adresat „comandantului portului Rodon”. Pentru administraţia americană Rodon este tot un port, chiar şi fără mare. Realitatea nu este cunoscută decât de către cei învinşi, cei umiliţi, cei „degradaţi”. Dar ei nu au dreptul să proclame adevărul. Ei nu au dreptul la cuvânt, în secolul douăzeci, cum spune poetul american (Ezra Pound: *The Pisan Cantos*, V, 74): *Free speach without free radio speach is as zero* (libertatea cuvântului fără libertatea de a vorbi la radio este nulă). Cei învinşi, singurii care cunosc adevărul, nu au dreptul de a se exprima la radio. Cei care fac legea, cei bogaţi, cei puternici, învingătorii, ei sunt cei care vorbesc. Şi ei nu vor niciodată să vadă realitatea. Niciodată.

Comandamentul portului este o casă asemănătoare cu celelalte, fără etaje. Pereţii sunt din cărămidă uscată la soare şi acoperişul din ţiglă roşietică. Biroul este sub toate aspectele asemănător cu posturile avansate din jungla africană: pe jos pământ bătătorit, pereţi văruiţi în alb, un bec electric atârnat de tavan, o masă de lemn alb, o lampă cu petrol, trei scaune de lemn, un aparat T.F.F., un telefon cu baterii, un radio-emiţător mereu în pană.

Căpitanul Taxid intră în birou. Cei trei marinari, cu feţele umflate de somn, îl aşteaptă cu îngrijorare. Unul din ei ia cuvântul:

— Domnişoara Alina ne semnalează că tot sectorul Deltei este izolat. Stâlpii telefonici au căzut.

— Spuneţi-i să continue să sune, ordonă căpitanul. Să rămână lângă aparat.

Se aşază fără să îşi scoată chipiul.

— Pregăteşte-te, sergent Gringa. Americanii au dreptate. Trebuie să mergem la locul crimei.

Sergentul iese să pregătească maşina pentru drum. Căpitanul spune:

— N-am putea face nimic, nici de-am fi genii. Suntem paralizaţi, imobilizaţi. La ce bun ne-au trezit în plină noapte prin satelit? La ce bun? Suntem subdezvoltaţi, adormiţi, uitaţi. Ne trezesc degeaba. Ne-am trezit ca să ne învârtim pe loc...

— E imposibil să plecăm, căpitane, spune sergentul Gringa intrând din nou în birou.

— Maşina este în pană?

— Nu, maşina merge. Dar nu are lumină. Becurile farurilor sunt arse. Cu totul!

Căpitanul îşi scoate chipiul şi îl aruncă pe masă. Învins. Ca şi cum ar arunca armele şi ar ridica mâinile. Inamicul este prea puternic pentru a continua lupta. La Rodon nu se poate face decât un singur lucru: să stai cu mâinile încrucişate şi să dormi. Atât. Nimic altceva.

— Americanii nu au blufat, căpitane. Ştiau că nu avem lumină la maşină, că becurile sunt arse. Mi-au spus: „Aşteptaţi răsăritul soarelui şi lumina zilei pentru a pleca. Nu veţi putea pleca înainte...”

— Au văzut de la New York că farurile Fordului nostru sunt arse? întreabă un marinar, făcându-şi semnul crucii.

— Dacă ştiau că lanternele noastre sunt arse, înseamnă că le-au văzut cum sunt, spune un altul.

Urmează un moment de tăcere. Înspăimântător. Teribil. Căpitanul Taxid şi mateloţii se află în faţa unui fenomen care depăşeşte naturalul şi puterea de înţelegere. Faptul că americanii văd de la mii de kilometri starea Fordului lor, în cele mai mici detalii, că văd chiar becurile arse, ţine de miracol, de supranatural, de vrăjitorie. Puterile necunoscute, supranaturale, provoacă totdeauna teamă, chiar şi militarilor şi vitejilor.

— Nu putem pleca fără lumină? întreabă căpitanul.

— Imposibil, răspunde sergentul Gringa. Spre nord nu există niciun drum. Nici măcar o potecă. Trebuie să mergem pe malul mării. Aici solul este neted ca asfaltul, dar este sfarâmicios, plin de crăpături. E mai rău decât gheaţa. Fără lumină, nu vom putea merge mai mult de un kilometru şi vom fi blocaţi. Va trebui să ne întoarcem pe jos şi să abandonăm Fordul scufundat în nisip.

— Fără telefon, fără lumină, fără maşină, fără drum, stâlpii putreziţi, becurile farurilor arse... Şi pe acest fund de mare părăsit de apă şi refuzat de uscat, pe acest pământ steril şi toxic unde trăim, îndrăznesc să ne compare cu americanii, cu francezii, cu englezii... Nu e drept! Noi nu suntem contemporanii lor, noi nu locuim pe aceeaşi planetă, nici în acelaşi secol. Suntem noi mai puţin inteligenţi decât ei? Nu. Chiar şi Shakespeare, Edison sau Newton dacă s-ar fi născut aici, nu ar fi scris nimic, nu ar fi inventat nimic, în ciuda inteligenţei lor. Ar fi fost analfabeţi. Nimeni nu ar fi cunoscut geniul lor. Ar fi fost nişte adormiţi, nişte paralizaţi ca noi. Avem noi vreo vină că ne-am născut sau că suntem condamnaţi să trăim aici, pe acest fund de mare? Nimeni nu poate să îşi aleagă locul naşterii. Nimeni. Nu este dorinţa noastră să fim oameni neisprăviţi, retrogradaţi, subdezvoltaţi. Suntem aşa pentru că trăim pe un pământ părăsit de mare şi refuzat de uscat...

Cei patru marinari care îl ascultau pe căpitanul Taxid întorc ochii spre uşă.

— La ce vă uitaţi? întreabă acesta.

Întorcând capul, vede în prag, ca într-un cadru, silueta spălătoresei Amina Karaphil, amanta sa, cea care a dispărut în mod misterios din patul lui. Căpitanul păli. Amina stă nemişcată în prag, cu picioarele goale, dreaptă, puţin măslinie ca o statuie de pământ ars, cu coşul de rufe aşezat jos.

— Ce cauţi aici, în plină noapte, Amina? întreabă căpitanul.

— Aduc rufăria marinarilor dumneavoastră, căpitane.

E cu zâmbetul pe buze, ca o floare. Dinţii îi sunt albi, regulaţi şi mici ca nişte perle, părul negru şi strălucitor. Poartă un corsaj alb şi o fustă neagră mulată pe şolduri. I se zăreşte juponul de dantelă.

— Ştiu, căpitane, că plecaţi de îndată în misiune, în Deltă... M-am gândit că dumneavoastră şi sergentul dumneavoastră aveţi nevoie de rufe curate. Chiar şi marinarii care rămân la comandament au nevoie. Pentru că evenimentele o cer.

— Care evenimente?

— Dacă marinarii de pe *Mythos* debarcă încă o dată, este preferabil să îi găsească pe mateloţii dumneavoastră cu haine curate... Aceasta va face o impresie mai bună, nu-i aşa, căpitane?

— De unde ştii tu, Amina, că marinarii de pe *Mythos* au debarcat aici în noaptea asta?

— De ce mă întrebaţi, căpitane?... Ştiţi la fel de bine ca şi mine cum am aflat. Trebuie să spun cu voce tare de faţă cu marinarii dumneavoastră cum am aflat vestea?

— N-are rost, spune căpitanul. Ai făcut bine că ai adus rufăria. Dă-o sergentului Gringa. Şi întoarce-te acasă, Amina. Lasă-ne, căci avem chestiuni urgente de discutat... Treburi importante.

Este ora trei dimineaţa. Afară e întuneric.

III. Goi, sub privirea americană

Amina dă rufaria spălată marinarilor, verificând încet, după listă.

— Sunt toate, Amina. Poţi să pleci, spune sergentul.

Ea se face că nu înţelege, îşi ia coşul gol şi se îndreaptă spre uşă. Dar se opreşte în prag. Iat-o din nou în cadrul uşii. Pune coşul la picioare. Este o femeie foarte frumoasă, o statuie de Tanagra. Mâinile ei sunt fine, degetele lungi, subţiri, ca de flautist, cu nervuri. Îşi pune mâinile în şolduri. Parcă e o amforă cu două toarte. Pielea ei e măslinie, aproape neagră. Din primăvară până în toamnă merge desculţă, dar cu tot praful din Rodon, nici cei încălţaţi în pantofi nu au picioarele mai curate decât ea. Amina este spălătoreasa oraşului, tot timpul pe-afară, alergând de la o casă la alta. Casa ei se află vizavi de grădina publică şi de poştă, la ieşirea estică din oraş. Este o locuinţă veselă şi cochetă ca o căsuţă de păpuşi. Amina are douăzeci şi opt de ani. Este necăsătorită şi are doi copii. Nimeni nu ştie cine e tatăl acestora. Dar fiica şi fiul ei sunt cei mai curaţi şi mai bine îmbrăcaţi din Rodon. Aici nimeni nu o evită. Dimpotrivă, e căutată, e salutată de departe, mai ales de către femei. Nu e considerată o păcătoasă, în ciuda iubirilor ei, pentru că nimeni nu o egalează ca moralitate. Fără îndoială este paradoxal să consideri o femeie uşoară ca fiind o persoană cu moralitate, dar ea aşa este. Sigur, a avut amanţi. Toată lumea ştie că este amanta căpitanului Taxid şi că a fost înainte amanta celorlalţi căpitani ai portului şi a tatălui necunoscut al copiilor săi. Dar în acelaşi timp ea apără moralitatea. Nevestele din Rodon ştiu că ea nu acceptă niciodată avansurile bărbaţilor căsătoriţi şi îi sunt recunoscătoare pentru asta. Amina refuză să îi ia în seamă pe adolescenţi şi mamele-i sunt recunoscătoare. Dacă un om logodit sau căsătorit îi spune vorbe dulci, ea rămâne neclintită ca o stâncă. Cei patru marinari care formează garnizoana de la Rodon se îndrăgostesc toţi de Amina, îndată ce sosesc. Ea le spală rufele, le cârpeşte şosetele, le coase nasturii, dar îi tratează mai aspru decât comandantul portului când îndrăznesc

să îi facă avansuri. Amina este amanta căpitanului şi nu acceptă nimic din partea mateloţilor. Ar însemna să submineze disciplina militară, să lovească în ierarhie. Şi cel care subminează disciplina este duşmanul drapelului şi al patriei. Ea apără familia, căsătoria şi puritatea tinereţii.

În acelaşi timp este şi o muncitoare fără egal. Rufăria spălată şi călcată de ea pentru sărbători este întotdeauna ireproşabilă. Nu se pot lipsi de ea. Doar ea ştie să calce dantelele şi broderiile la Rodon.

În fiecare primăvară, directorul şcolii decernează premiul de excelenţă copiilor ei. Aceştia sunt daţi ca exemplu la şcoală, pe stradă, acasă, şi toată lumea uită că sunt bastarzi, cu tatăl necunoscut, şi că mama lor este o curtezană, o fată cu copii din flori.

Cu amanţii ei, Amina este perfectă. Ea nu a plictisit niciodată un bărbat. Ştie că o femeie trebuie să fie pentru soţul sau amantul ei ca luna: trebuie să ştie să se eclipseze şi să dispară din când în când. Sunt momente în care bărbatul îşi doreşte compania femeii iubite. Amina este atunci prezentă ca luna ce apare seara pe cer. Sunt momente în care bărbatul doreşte să rămână singur, şi atunci Amina se eclipsează discret şi se retrage dispărând ca luna la orizont, pentru a apărea din nou când va fi dorită.

Familia Aminei este dintotdeauna la Rodon. Ea este o adevărată fiică a locului. E formată de istorie, de toate civilizaţiile şi culturile care au înflorit şi au murit la Rodopolis. Ca şi surorile sale, curtezanele de altădată, Amina ştie să vorbească prinţilor şi piraţilor, tâlharilor şi negustorilor, artiştilor şi căpitanilor de cursă lungă. Dacă marea infidelă nu ar fi abandonat portul, Amina nu ar fi fost astăzi spălătoreasă cu picioarele goale, ci o hetairă ca Sappho din Lesbos, ca cele din Grecia antică, ce erau căutate de Platon, Socrate şi minţile luminate de altădată...

Toată lumea ştie că Amina petrece două sau trei nopţi pe săptămână în patul căpitanului, dar nimeni nu a văzut-o intrând sau ieşind din casa acestuia în strada principală. Dacă din întâmplare cineva o întâlneşte la căderea nopţii mergând în această direcţie, se întoarce din drum sau priveşte în altă parte, pentru a nu fi indiscret. Căci, dacă oraşul Rodon este uitat de toţi şi lipsit de toate, el are ceva ce a dispărut de peste tot în acest

sfârşit al secolului douăzeci: Rodon, trandafirul, are pudoare. Este unul din puţinele oraşe de pe pământ care mai are încă aşa ceva. Fără ipocrizie, o pudoare adevărată, spontană, autentică, naturală. Locuitorii Rodonului cultivă această floare rară cu o tandreţe şi o grijă infinită. O protejează geloşi, ca pe o comoară.

În Statele Unite doar zece la sută dintre băieţi şi fete cunosc cuvântul pudoare, iar cei care îl cunosc nu îi ştiu semnificaţia. E un cuvânt desuet, care a dispărut din limbaj. Nu mai are obiect. În ultimii ani nu a fost folosit nicio singură dată la radio, la televiziune, în cărţi sau în predici. Şi Biserica l-a uitat. La Rodon oamenii îl păstrează cu înverşunare, nu vor să-l piardă, pentru că ştiu că doar omul este înzestrat cu pudoare. Aici se povesteşte deseori istoria lui Ham, fiul lui Noe (Facere IX, 22). Coborând din arca sa după potop, Noe a plantat vie. A făcut vin, a băut peste măsură şi s-a îmbătat. Nemaiştiind ce face, Noe s-a dezbrăcat şi s-a plimbat gol. Fiul său, Ham, l-a văzut, l-a privit, l-a luat în râs, apoi a mers să povestească fraţilor săi că a văzut goliciunea tatălui său. Dumnezeu l-a blestemat pe Ham, condamnându-l să devină negru. Dumnezeu nu l-a pedepsit pe Noe, ci pe Ham care a privit goliciunea lui. Locuitorii din Rodon se tem de acest păcat. După căderea lui Adam şi a Evei din rai, goliciunea omului trebuie acoperită. Înainte, omul era îmbrăcat în nevinovăţie „ca într-o haină”. Părăsind raiul, Adam şi Eva au pierdut podoaba de inocenţă, de slavă şi nemurire. Erau goi şi le era ruşine din cauza asta. S-au acoperit. Astfel au fost create hainele.

În această noapte, la ora două, Amina era în patul căpitanului când a auzit motocicleta. Nu este decât una la Rodon şi ea a înţeles că era sergentul Gringa, care venea la căpitan. A dispărut sub pat şi de acolo a auzit toată conversaţia. După plecarea celor doi, a alergat acasă, apoi a venit la comandament cu rufăria, pentru a şti ce se petrece.

— De ce stai ţeapănă în cadrul uşii ca un tablou? întreabă căpitanul. Vrei să îmi spui ceva? Te ascult. Spune repede. Suntem foarte ocupaţi.

— Ştiu. Plecaţi în zori la locul crimei pentru a-l aresta pe asasinul Akanthei.

— Exact! Acum lasă-ne, Amina. Aici suntem într-un birou militar şi nu este un loc potrivit pentru o femeie.

— Sunt aici tocmai pentru că sunt femeie.

— Noi avem de discutat chestiuni secrete, Amina. Întoarce-te acasă.

— De fiecare dată când a fost vorba de un secret în istorie, femeile au fost cele care l-au aflat mai întâi. Nu bărbaţii. Nu ştiaţi asta, căpitane?

— E vorba de secrete militare!

— Noi avem acces la secrete mult mai importante, spune Amina.

— Secretele militare sunt cele mai mari.

— Nu, căci ele nu se referă decât la graniţele ţărilor. Cel mai mare secret al lumii este cel al marginilor Cosmosului; iar când a fost înlăturată graniţa dintre cer şi pământ, cine a aflat mai întâi acest lucru? Statul major? Armata? Nu! A fost o femeie.

Sergentul Gringa izbucneşte în râs, căpitanul surâde.

— Nu râdeţi, strigă Amina. A afla înaintea tuturor secretele militare este prerogativa femeilor. Când Dumnezeu a coborât pe pământ, cui a dezvăluit planurile sale? Unei femei. Preasfintei Fecioare Maria i-a fost descoperită taina întrupării.

— Tu nu eşti Preasfânta Fecioară, Amina.

— Ştiu, căpitane, eu sunt opusul, o păcătoasă. Dar unei păcătoase i-a fost descoperită a doua mare taină. Maria Magdalena a fost cea care a aflat despre Învierea lui Hristos cu mult înaintea Sfinţilor Apostoli şi înaintea întregii lumi... Pentru a afla ce se întâmplă, de asta am venit aici, căpitane. Căci sunt femeie. Şi neliniştită, îngrijorată...

— Ce te îngrijorează, Amina?

— Tot ce s-a întâmplat în noaptea aceasta, căpitane.

— Explică-te.

— Priviţi-mă, căpitane, sunt o femeie?

— Da, desigur, dar unde vrei să ajungi?

— O femeie este un radar, căpitane, care înregistrează pulsul vieţii... Ea dă viaţă... Femeia este o explicaţie elegantă a vieţii... Ori, eu nu îmi mai pot trăi viaţa.

— De ce?

— Din cauza ochiului american aţintit asupra mea... Nu râdeţi, vă rog. Din New York el a văzut în această noapte asasinul vărsând otravă în paharul acestei sărmane Akantha, în Deltă, şi ei v-au semnalat această crimă prin satelit. El vede, deci, tot ce se petrece pe planetă. Nu este un motiv pentru a fi speriat, căpitane?

— Există tot timpul un ochi care ne priveşte de acolo de sus, spune sergentul Gringa. Este ochiul lui Dumnezeu. „Domnul a privit din cer, pe toţi fiii oamenilor i-a văzut.” (Psalmul 32, 13)[1]. „El este Cel ce vede întregul de sub cer şi ştie tot ce Dânsul făcut-a pe pământ.” (Iov 28, 24). De ce să te frămânţi, Amina? Omul a fost întotdeauna urmărit de o privire de sus.

— Dumnezeu este Tatăl meu şi Creatorul meu, El poate să mă privească. Nu îmi este ruşine în faţa Lui. El mă priveşte ca un Tată... Dar americanii nu sunt tatăl meu. Nici creatorul meu. Nici Dumnezeul meu. Ei nu au dreptul să mă privească. Privindu-mă, ochiul lor îmi violează intimitatea... O femeie violată nu poate trăi... Mă simt ca şi cum aş fi închisă goală într-o celulă şi examinată de gardieni prin vizeta uşii. Ochiul american este ochiul lui Iuda.

Amina tremură. Trupul ei mic tremură, zguduit de supărare.

— Ochiul lui Dumnezeu îmi face bine, mă simt protejată. Eu am avut întotdeauna grijă ca rochiile mele să nu fie prea scurte, corsajele, nu prea decoltate, şi iubirile mele să nu facă rău celorlalţi, pentru că sunt sub privirea lui Dumnezeu care vede tot ce fac.

— Asta e foarte bine, Amina, spune ironic sergentul Gringa.

— Bine? La ce îmi ajută toate astea de acum înainte? La nimic! E inutil să mă îmbrac, ochiul lui Iuda priveşte pretutindeni, zi şi noapte. El este în stelele artificiale, în sateliţi, în avioane şi în vapoarele spioane. Ei ne fotografiază cum vor. Eu nu sunt doar o femeie, ci sunt şi mamă. Trebuie să îi educ pe fiul şi pe fiica mea. Cum să le spun de acum înainte să îşi acopere anumite părţi ale corpului şi să nu iasă goi în stradă?... La ce bun? Vor afla în curând că sunt goi şi descoperiţi. Şi dacă sunt văzuţi de milioane de priviri americane, de ce să se mai acopere în faţa câtorva zeci de vecini? Nu are sens. În viitor, nu vor mai fi locuri secrete. Când va fi mare, fiica mea va face dragoste în stradă, în public, ca animalele. Fără ruşine!

Amina plânge din ce în ce mai tare.

— Atât de mult m-am străduit, căpitane, să le dau o educaţie bună copiilor mei. Am muncit zi şi noapte, spălând rufele altora. La ce bun?

[1] Pentru citatele din Sf. Scriptură am folosit versiunea diortosită de Bartolomeu Valeriu Anania, Arhiepiscopul Clujului, apărută la Editura Institutului Biblic şi de Misiune, Bucureşti, 2001 (n. tr.).

— Nu trebuie să exagerăm, Amina...

— Sunt de-a dreptul violată. Violul înseamnă a dezbrăca şi a poseda o femeie cu forţa. Ei bine, eu mă simt dezbrăcată, agresată de ochiul american, împotriva voinţei mele. Este scris în Sfânta Scriptură: „Se va ascunde oare cineva în locuri ascunse fără ca Eu să-l văd?” (Ieremia 23, 24). Sub privirea americană nu mai sunt locuri unde să te ascunzi. Totul este gol şi descoperit pe planetă...

Astea sunt fabulaţii, Amina, spune căpitanul. De unde scoţi toate aceste aberaţii?

— Nu au văzut americanii noaptea trecută, de la mii de kilometri distanţă, un asasin vărsând otravă în paharul Akanthei şi nu v-au avertizat prin satelit?

— Ba da.

Dacă au văzut asta, de ce nu ne-ar vedea pe noi toţi? Totul este expus ca o carte deschisă sub privirile lor. Totul este fotografiat şi filmat. În Statele Unite fetele se plimbă aproape goale. Ele ştiu că este stupid să ascunzi vecinilor ceea ce văd de departe nenumăraţi ochi. Tinereţea înţelege repede, şi ea a înţeles că ruşinea şi pudoarea nu mai au sens. Ea a suprimat hainele, perdelele, locurile secrete. În America, casele au pereţi de sticlă. Totul este public. Chiar şi casa Organizaţiei Naţiunilor Unite este din sticlă. Nu e nevoie de locuri secrete pentru întâlnirile îndrăgostiţilor. Ei fac dragoste în public. Am citit asta în ziare: toate oraşele mari au sexodromuri, bărbaţii şi femeile cumpără un bilet, intră şi se împreunează în public, ca animalele... Eu, căpitane, nu pot să îmi cresc copiii fără pudoare, ca nişte câini...

— Exagerezi, biata mea Amina...

— Amina nu greşeşte, căpitane, intervine sergentul Gringa. Am citit asta în revista *Ştiinţa pentru toţi*. Americanii au sateliţi care se rotesc în jurul pământului, fotografiază şi transmit în America imaginile surprinse pe toată planeta. Au de asemenea avioane roboţi, nave spioane, radare aşezate în jurul pământului ca nişte pânze de păianjen. Ei ascultă şi văd totul. Fotografiile din sateliţi şi avioane sunt atât de precise că se poate distinge în ele chiar şi marca unei maşini.

— Astea sunt fabulaţii, sergent.

— Explicaţi-mi atunci cum au văzut această crimă?

— Încetează cu trăncănelile, sergent, spune căpitanul.

— Dacă nu mă credeţi, explicaţi-ne de unde ştiu marca maşinii noastre? De unde ştiau că motocicleta noastră era în pană, la fel farurile noastre? De unde ştiau numele dumneavoastră? Al meu? Prenumele meu?

— Le ştiu pentru că ei ne privesc tot timpul, spune Amina. Ei văd totul.

— Ascultă, Amina, să presupunem că americanii posedă aceste aparate şi văd tot ce se petrece pe pământ, sub pământ, în aer şi pe mare. Ce interes au ei să te observe pe tine? Noi suntem fără importanţă. Nu prezentăm niciun interes pentru ei. Noi suntem, aşa cum ne numesc ei oficial, un popor subdezvoltat... De ce şi-ar pierde timpul să ne privească?

— Ce îi împiedică să o facă?

— Nimic. Dar nu au nici un interes să facă asta.

— Pentru a se amuza, când nu au ce face...

— Noi nu avem nimic amuzant, nici interesant...

— Şi omul din Deltă care a otrăvit-o pe Akantha, de ce îl priveau? Oamenii de acolo sunt mai interesanţi decât noi? Deci ne observă la fel şi pe noi. Ei privesc absolut tot... Nimic nu le scapă. Eu le simt privirea asupra mea...

— Ne spionează, asta-i sigur, spune sergentul.

— Noi nu avem nimic de ascuns, intervine căpitanul, să-i lăsăm să ne privească, dacă nu au altceva de făcut.

— Nu trebuie să îi lăsăm să o facă! Un om supravegheat încetează de a mai fi un om. Este un prizonier. Dacă ne lăsăm urmăriţi de ochiul american, nu mai suntem liberi. Un om care îşi pierde libertatea, nu mai este om. Este împins la rangul de animal.

— De ajuns, îi întrerupe căpitanul, întoarce-te acasă, Amina. Şi tu, sergent, pregăteşte maşina.

— Priviţi afară, în larg, căpitane, spune Amina. Vedeţi nava *Mythos?* Aveam patru ani când a sosit aici. Acesta este ochiul american. El a început spionajul înaintea sateliţilor şi avioanelor. De douăzeci şi cinci de ani ne urmăreşte încontinuu. Zi şi noapte. Este un vapor spion care ne violează cu privirile şi urechile lui.

În larg, la cinci mile de Rodon, se află acest punct alb, nemişcat, cu lanternele aprinse. Este „U.S.A. Navy Mythos”. Face parte din peisaj...

IV. Incredibila poveste a navei spion *„Mythos”*

Amina, spălătoreasă, este urmaşa directă a locuitorilor de odinioară ai portului Rodopolis. Plângerea ei este suspinul pământului natal părăsit de mare.

— Pentru a mă înţelege, căpitane, trebuie să ştiţi că eu m-am născut aici, în Rodon. Toţi strămoşii mei aici au trăit şi aici au murit. Dintotdeauna. Eu nu am venit din altă parte, ca dumneavoastră. Acest pământ steril, sărat, toxic, fără nici o vegetaţie, este efectiv prelungirea trupului şi a sufletului meu. Este trupul meu. Aţi fost vreodată părăsit de o femeie pe care o iubeaţi? Ei bine, căpitane, să ştiţi că a fi părăsit de mare, fiind port, este mai rău decât dacă bolta cerească s-ar prăbuşi peste capetele voastre. Oamenii de aici suferă drama abandonului în fiecare zi, de secole. Căci nu numai marea fuge, dar şi propria noastră viaţă pleacă cu ea. Viaţa fiecăruia dintre noi. Când marea părăseşte un ţărm, ca aici, se usucă seva din ramurile şi trunchiurile copacilor. Seva din plante, din flori şi din fiecare fir de iarbă. Vegetaţia se transformă în praf. Dealurile şi colinele se macină şi se prefac în cenuşă. Iar cenuşa e spulberată de vânt. Apa izvoarelor şi a râurilor seacă. Curajul şi pofla de viaţă seacă în venele oamenilor. Laptele seacă în sânul mamelor. Lacrimile seacă în ochi. Dumneavoastră nu puteţi înţelege şi nici nu vă puteţi imagina. Trebuie să fii născut într-un port pentru a înţelege umilinţa de a fi abandonat de mare.

Priviţi în spatele Rodonului: este Drumul Crucii. Golgota. Vechiul port Rodopolis, rămas cu douăzeci de kilometri în spate, părăsit în mijlocul uscatului, s-a târât ca un animal rănit spre est, pentru a ajunge din urmă marea. Portul aleargă disperat în spatele ei. Fiecare generaţie îl reconstruieşte mai la est, mai aproape de apa care fuge. Şi când noile case sunt terminate, marea este deja departe. Uscatul înghite noile clădiri, străzile şi noul port. Acesta moare înecat în praf. Rodonul este un schelet de oraş. Este cadavrul unui port care aleargă pentru a prinde marea. Rodonul este o navă eşuată şi înghiţită de uscat, ca cele

trei nave din mijlocul grădinii publice. Un port fără mare este ca o casă fără ferestre. Marea este uşa prin care intră viaţa, hrana, bogăţia. Fără ea suntem lipsiţi de viaţă, de hrană, de toate. Suntem rupţi de lume, de Univers. Trăim aici captivi ai uscatului, de secole. Ce spun? Nu mai trăim în Rodon. Cum să trăieşti fără viaţă? Dormităm. Dormim. Ne naştem dormind, mergem dormind, mâncăm şi bem dormind. Facem dragoste dormind. Nici măcar moartea nu este adevărată, căci murim dormind. Suntem adormiţi când vine moartea să ne ia. Nimic nu va putea niciodată să ne trezească atâta timp cât marea se va îndepărta de noi. Bărbaţi, femei, bătrâni şi copii, toţi sunt adormiţi. Casele, străzile dorm. Anotimpurile sosesc şi trec dormind. Izvorul nostru de viaţă: marea; dragostea noastră: marea; fereastra noastră: marea; cordonul ombilical care ne leagă de restul Universului: marea; poarta prin care ne soseau altădată viaţa, aurul, hrana şi curajul, marea, a divorţat. S-a separat de Rodon. Fuge de noi. Suntem abandonaţi. Şi dormim de secole...

Şi iată că într-o zi am deschis ochii. Am fost treziţi. De către americani, de către vaporul pe care îl vedeţi în larg. De către *U.S.A. Navy Mythos,* vaporul spion. Nu ştiam că el este ochiul american, nici că venea aici să îşi aţintească privirile asupra noastră şi să ne supravegheze. Văzându-l, am început să sperăm. L-am văzut sosind într-o dimineaţă şi lăsând ancora acolo unde se află acum. Sunt douăzeci şi cinci de ani de atunci. Îmi amintesc perfect. Aveam patru ani. Noi am sperat, văzându-l, că marea va reveni şi că Rodonul va deveni din nou un port, un nou Rodopolis. Toată această speranţă s-a născut prin *Mythos*. De generaţii întregi, de secole, nicio navă nu se mai oprea în faţa Rodonului. Treceau atât de departe în larg, încât nu se vedeau. Spectacolul minunat al unei nave la noi, în apele noastre, ne-a trezit. Toată lumea şi-a pus costumul de sărbătoare. Copiii de la şcoală s-au dus pe plajă cu învăţătorul lor. Erau îmbrăcaţi ca pentru o sărbătoare şi aveau în mâini buchete mici de busuioc verde răsădit de mamele lor în vase de ceramică, la adăpost de căldură şi praf. Aici, soarele ucide orice plantă în mai puţin de o oră şi o preface în cenuşă. Şi nu avem decât busuioc. Eram veseli şi visam deja, în faţa acestui vapor mare şi frumos, că alte vapoare vor veni de acum înainte, aşa cum sosirea unei rândunele anunţă venirea altora. Visam că marea se va întoarce şi va reveni în port cu valurile ei albastre cu coamă de spumă

albă, că pământul se va trezi, va redeveni viu şi vor fi flori, plante, arbori, ca în alte locuri. Odată cu marea, navele, bogăţiile, orele fericite de altădată vor reveni la Rodon. Vor fi magazine, străzi luminate, case frumoase, oameni de pretutindeni. Un port este o sărbătoare, un salon care primeşte zi şi noapte nave, marinari, negustori, călători. Rodonul va fi din nou un port... În ziua aceea oamenii nu au mai luat prânzul. Eram toţi pe mal, aşteptând momentul în care căpitanul şi ofiţerii săi pun piciorul pe uscat, cum fac marinarii totdeauna când lasă ancora. Nu lăsam vaporul din ochi. Era alb-cenuşiu, de culoarea pescăruşilor. Noi eram gata să primim echipajul, să cântăm în onoarea sa şi să îi oferim buchetele de busuioc.

Ne spuneam între noi, privind vaporul:

«— A venit pentru noi, pentru Rodon!»

Şi eram mândri.

«— Poate s-a oprit din cauza unei avarii?

— Imposibil, răspundea cineva, este în faţa oraşului nostru, la limita apelor teritoriale. Dacă a luat-o în direcţia asta, cu siguranţă a făcut-o pentru a ne vizita...»

Am aşteptat toată ziua pe malul apei verzui, amare şi sărate. Seara, învăţătorul a spus elevilor să se întoarcă acasă şi să stea pregătiţi să se întoarcă pe ţărm când auzeau semnalul. Copiii au aruncat buchetele ofilite şi s-au întors acasă. Din toate casele, oamenii au continuat să pândească vaporul. Scrutau marea.

«— Trebuie să coboare la noi, conform regulilor internaţionale de politeţe ale oamenilor mării. Căpitanul va veni pe uscat pentru a-l vizita pe primar şi pe căpitanul portului. Vor schimba cadouri, apoi autorităţile civile şi militare din Rodon vor fi invitate la bordul navei şi aici vor sărbători întâlnirea lor. Aceasta este practica internaţională.»

Visam cu ochii deschişi, sperând că nefericirea noastră seculară s-a sfârşit şi că marea s-a hotărât să se întoarcă în port, că navele sub toate pavilioanele vor reveni la Rodon cu ea, şi peştii la fel. Că vom avea hrană, magazine, locuri de muncă, bani, şi că viaţa va fi din nou demnă de a fi trăită. Am aşteptat toată noaptea şi toată ziua următoare. În zadar. Căpitanul nu a coborât pe uscat. Copiii obosiţi şi flămânzi s-au întors din nou acasă, aruncând încă o dată buchetele lor pe plajă.

În ziua următoare au hotărât să meargă să vadă ce se petrecea pe vapor. La sud de Rodon, acolo unde marea este mai

adâncă, mai sunt încă pescari. Aceştia au venit cu bărcile lor şi i-au dus pe căpitanul portului şi pe primar lângă vapor. Pe distanţa a patru sau cinci mile au împins bărcile cu prăjina, ca într-un iaz, căci apa nu este mai adâncă de un metru. Ajungând aproape de navă, au fost uimiţi: puntea vaporului era acoperită de fire, ca o pânză de păianjen!

«— Este un vapor de spionaj, spune căpitanul. Acestea sunt antene şi radare.»

Nişte farfurii imense de sticlă şi altele, opace, se roteau. Au înţeles că acesta era un vapor laborator de ascultat şi de supraveghere. Un vapor de spionaj. Au reţinut numele lui: *U.S.A. Navy Mythos.*

Membrii echipajului au văzut de departe bărcile de pescari care se apropiau. Aşteptau pe punte, în uniforme de marinari. I-au primit pe vizitatori râzând şi cu mari semne de prietenie. Erau toţi foarte tineri. Abia dacă aveau douăzeci de ani. I-au numărat: erau douăzeci şi şapte albi şi şapte negri. Uniformele lor străluceau de curăţenie. Semănau între ei ca păpuşile dintr-o serie. Vaporul era proaspăt vopsit, impecabil. Oamenii din Rodon erau mulţumiţi că nava era americană. Americanii sunt bogaţii prin excelenţă. Întotdeauna suntem mulţumiţi să primim vizita stăpânilor lumii şi a bogaţilor.

Prima dificultate a fost limbajul. Oamenii din Rodon nu vorbeau engleza, iar americanii nu vorbeau limba noastră. Dificultatea a fost depăşită datorită inteligenţei lor supraomeneşti. Marinarii înţelegeau tot ce spuneau oamenii din Rodon. Acest lucru a făcut impresie. Americanii erau deci oamenii cei mai inteligenţi de pe pământ. Căci, ce dovadă de geniu mai bună se poate da decât înţelegerea unei limbi fără să o cunoşti? Încurajaţi de această înţelegere, i-au întrebat:

«— Sunteţi în pană?

— Nu, au răspuns toţi în cor.

— Nici o problemă? a insistat primarul.

— Nici una; totul este *okay!*

— Aveţi nevoie de ceva?

— Nu.»

Nu aveau nevoie de nimic şi râdeau într-una, ca nişte copii. Se amuzau pe punte. Era plăcut să îi priveşti. Ai fi zis că sunt soldaţi de plumb.

«— De ce v-aţi oprit aici? a întrebat comandantul Rodonului.

— N-am înţeles! au răspuns americanii.»

Era evident că nu voiau să spună motivul escalei lor. De fiecare dată când nu voiau să răspundă, spuneau: „N-am înţeles”.

Oamenii le-au oferit pâine proaspătă, fructe, buchete de busuioc şi o poezie pe care copiii de la şcoală o scriseseră pentru a le ura bun venit în apele noastre teritoriale.

«— Interzis! – au strigat mateloţii de pe *Mythos*.»

Au refuzat buchetele de busuioc, pâinea, fructele, rachiul şi poezia copiilor. Au explicat gesticulând că regulamentul nu le permite să accepte nimic de la indigeni. Cuvântul „indigen” i-a ofensat pe oamenii din Rodon, dar au trecut peste asta. Au înţeles că refuzau cadourile de teama microbilor. Le-au pus atunci în bărci, fără să insiste. Dar cu tristeţe.

«— De unde veniţi şi unde mergeţi? a întrebat primarul.

— Nu am înţeles! au răspuns americanii.»

Era de asemenea o întrebare la care nu voiau să răspundă. Erau foarte răutăcioşi şi vicleni, în ciuda tinereţii lor. Voiau să ne demonstreze superioritatea lor, geniul lor incomparabil şi să ne arate că ei meritau să fie stăpânii lumii şi cei mai bogaţi. Erau generoşi. Au oferit vizitatorilor whisky, cartuşe cu ţigări, cutii de conserve, ciocolată, gem, coca-cola. Primarul a mulţumit şi a întrebat:

«— Rămâneţi mult timp aici?

— N-am înţeles! au răspuns ei în cor.»

În zilele următoare, alţi locuitori din Rodon au mers în jurul vaporului, în bărci de pescari, pentru a-i saluta pe americani şi a-i vedea. Şi-au făcut obiceiul să meargă acolo, aşa cum mergeau în grădina publică să contemple epavele navelor pietrificate. De fiecare dată, vizitatorii erau primiţi de către echipaj cu aceeaşi exuberanţă şi cadouri. Locuitorii erau convinşi că într-o zi sau alta vor coborî pe uscat pentru a căuta merinde, apă, vin, pentru a-şi întinde picioarele şi pentru a vedea fetele. Nu puteau să rămână la nesfârşit aşa, în mijlocul mării.

Ni se părea surprinzător că nimeni nu a fost niciodată invitat să urce la bordul lui *Mythos*. Comandantul Rodonului a semnalat superiorilor săi sosirea vaporului în faţa portului. Statul major i-a răspuns că acesta se afla acolo în virtutea unui acord între guvern şi autorităţile americane.

După şase luni, oamenilor le era milă de tinerii marinari închişi mereu pe vaporul lor şi i-au invitat să coboare, spunându-le:

«— Nu sunteţi pe un vapor mic, dar totuşi nu este mai mare decât un remorcher, şi cu siguranţă vă lipseşte apa şi hrana. Veniţi pe uscat, vă vom da ce doriţi. Dacă nu doriţi să coborâţi, spuneţi-ne nouă ce vă lipseşte şi vom încerca să vă aducem... Din toată inima...

— Mulţumim! au exclamat americanii, veseli mereu, dispuşi să râdă şi să glumească.»

I-au asigurat că nu au nevoie de nimic.

«— Absolut nimic... Avem tot ce ne trebuie, din plin.»

Şi din nou le-au oferit cartuşe cu ţigări, whisky şi cutii cu conserve...

«— Chiar nu aveţi nevoie de *nothing?*

— *Nothing!*

— Mâncarea voastră nu s-a terminat? Ce mâncaţi voi?

— Mâncăm mană cerească, precum Moise!»

Când mateloţii nu voiau să spună adevărul, ieşeau din încurcătură spunând glume sau „n-am înţeles”. Erau mereu la fel de curaţi, bine hrăniţi, odihniţi ca în ziua sosirii lor.

Ne-am gândit mai întâi că au venit să caute petrol, dar nu vedeam nici un aparat de foraj sau de cercetare. Am avut răbdare, siguri că într-o zi sau alta vor debarca, având un bolnav la bord sau lipsindu-le apa şi mâncarea... Dar nu s-a întâmplat nimic. După un an, erau ca în prima zi. S-a adăugat un alt mister: în ciuda zăpezii şi a gerului iernii, a ploii şi a vânturilor toamnei şi primăverii, după căldura verii, vopseaua de pe *Mythos* era intactă. Nu avea nicio pată de rugină pe culoarea sa alb-cenuşiu ca penele de pescăruş. Vaporul părea vopsit cu o zi înainte. Bărcile pescarilor aduceau curioşi care făceau turul vaporului, extrem de intrigaţi. Atingeau vopseaua cu degetele: era o vopsea clasică, dar era nouă şi proaspătă. Intemperiile nu lăsau nicio urmă pe *Mythos*.

Nu suntem superstiţioşi la Rodon. Dar faptele erau vizibile şi palpabile: era ceva supranatural în toată treaba asta. Cum nu se putea trage nici o concluzie, locuitorii au aşteptat, supravegheau *Mythos* zi şi noapte. Acesta stătea nemişcat, mereu în aceeaşi poziţie, imperturbabil. Ne-am gândit că era alimentat de către submarine. Dar ipoteza nu stătea în picioare: marea este prea

puţin adâncă în acel loc. Fundul este la mai puţin de un metru şi jumătate. Niciun submarin scufundat nu putea să se apropie. Misterul rămânea deci neatins şi se adâncea pe măsură ce trecea timpul.

Zece ani mai târziu, vaporul era tot acolo, vopseaua sa tot nouă, şi marinarii la fel de tineri şi în formă. Tot nu aveau nevoie nici de hrană, nici de apă. Niciunul nu era bolnav. Nimeni nu cobora pe uscat. De zece ani, ei glumeau. Râdeau...

Am început să ne temem de ei, şi teama creştea...

Au trecut cincisprezece ani. Oamenii se apropiau de vapor cu aparate de fotografiat. Un lucru era clar: în cincisprezece ani, cei treizeci şi patru de marinari de pe *Mythos* nu îmbătrâniseră, nici unul dintre ei nu avea mai mult de douăzeci de ani. Timpul nu lăsa urme pe feţele lor. Nici pe vopseaua navei lor. Guvernul, la cererea comandantului portului Rodon, a trimis lunete. A fost instalat un post de supraveghere. Dar nu s-a observat nimic suspect.

La Rodon se urmărea tot ce se întâmplă în America, în speranţa că secretul navei *Mythos* va fi dezvăluit. Citind în ziare articole despre Statele Unite, s-a observat că preşedintele S.U.A. devenea cu fiecare zi tot mai tânăr. În momentul instalării sale la Casa Albă, avea în jur de patruzeci de ani şi arăta conform vârstei sale. Un an mai târziu, părea deja mai tânăr. La Rodon, oamenii decupau poze vechi şi le comparau. După trei ani, avea alura unui tânăr de treizeci de ani. În loc să îmbătrânească, preşedintele Statelor Unite întinerea. A fost comparată fotografia sa cu cele ale fraţilor săi mai mici: era mai tânăr decât ei! La Rodon se paria că în câţiva ani va deveni mai tânăr decât copiii săi, care creşteau. Am făcut comparaţie cu mateloţii de pe *Mythos*, care în douăzeci de ani nu au îmbătrânit nici măcar cu o lună şi am ajuns la concluzia că americanii au descoperit elixirul tinereţii veşnice, remediul împotriva bătrâneţii pe care oamenii îl caută dintotdeauna şi pentru care doctorul Faust şi-a vândut sufletul diavolului. Oamenii mergeau cu barca în jurul navei *Mythos* şi îi examinau, cu groază, pe aceşti douăzeci şi şapte de albi şi şapte negri care, în douăzeci de ani de sejur în faţa porţilor Rodonului, nu îmbătrâniseră nici măcar cu o zi... Oamenii au început să aibă faţă de ei o teamă religioasă, metafizică. Atunci a survenit un fapt neaşteptat: preşedintele Statelor Unite a fost asasinat la Dallas. Preşedintele care bea elixirul tinereţii

veşnice a murit ca toţi oamenii. La Rodon a trebuit să recunoaştem că americanii, dacă posedau remediul împotriva bătrâneţii, încă nu îl descoperiseră pe cel împotriva morţii... Mythos rămânea tot un mister impenetrabil. S-au făcut rapoarte cerând explicaţii la guvern. Dar nici guvernul, nici statul major nu au răspuns la cererile de lămurire ale autorităţilor militare şi civile din Rodon.

Amina întreabă:

— E adevărat acest lucru, căpitane? I-aţi văzut cu ochii dumneavoastră pe marinarii de pe *Mythos?*

— I-am văzut. Păreau toţi de douăzeci de ani.

— Dar sunt douăzeci şi cinci de ani de când sunt aici, căpitane. Aţi citit rapoartele predecesorilor dumneavoastră?

— Le-am citit, Amina. Şi am semnalat eu însumi faptele.

— Şi ce vi s-a răspuns? Că noi suntem nebuni şi mitomani?

— Nu. Nu se contestă faptele. Dar au adăugat: «Dacă miracolele fac referire la un lucru necunoscut de unii şi cunoscut de alţii, evenimentul este un miracol doar pentru primii, pentru cei ignoranţi. În loc să spuneţi că aţi văzut un miracol, spuneţi mai degrabă că sunteţi neştiutori...» Acesta este răspunsul statului major.

— Nu e un răspuns întemeiat, căpitane! Americanii merg pe lună. Fabrică stele artificiale şi le pun pe bolta cerească. Petrec douăzeci şi cinci de ani pe un vapor, aici, sub ochii noştri, fără să îmbătrânească, fără să îşi epuizeze stocurile. În această noapte vă semnalează un asasinat în Deltă. Acestea sunt lucruri normale, căpitane? O, nu! Este dovada că în acest moment ochiul american vede totul, pretutindeni. Şi chiar în acest moment ne priveşte şi ne judecă. Noi cei săraci, noi cei subdezvoltaţi suntem goi şi descoperiţi în faţa lui!

— De douăzeci şi cinci de ani nu se vorbeşte decât despre asta la Rodon, sărmana mea Amina... Nimeni nu a reuşit să dezvăluie misterul. Cum aş putea eu să îl dezvălui acum? Să admitem că suntem ignoranţi. E mai simplu.

— Dar căpitane, dumneavoastră sunteţi armata, sunteţi plătit ca să ne apăraţi! Explicaţi-ne de unde ştiau că Akantha a fost otrăvită? Că pe sergentul Gringa îl cheamă Jacynthe, că motocicleta a fost toată săptămâna în pană?

— Poate îmi explici tu mie, Amina. Eu nu am nicio explicaţie.

— După părerea mea, căpitane, americanii au luat locul lui Dumnezeu. Stelele pe care le fabrică sunt atât de frumoase că nu se deosebesc de cele create de Dumnezeu. Ei merg în cer şi pe lună ca îngerii... Rămân douăzeci şi cinci de ani pe *Mythos* fără să se hrănească şi fără să îmbătrânească. Ei au abolit bătrâneţea. Mâine vor descoperi elixirul împotriva morţii şi vor fi nemuritori. În această noapte au văzut un asasinat şi v-au trimis acest mesaj. De unde ştiu numele şi adresa dumneavoastră? Ce să spui mai mult de atât? Au luat locul lui Dumnezeu. Suntem toţi la cheremul lor. De aceea sunt speriată, neliniştită. Americanii pot să facă din noi – din toţi oamenii – ce vor. În curând ne vor cere să le aducem un omagiu religios şi să le vorbim în genunchi. Privirea lor este la fel de pătrunzătoare ca ochiul divin care scrutează inimile şi rărunchii.

— Se face ziuă, căpitane, spune sergentul Jacynthe Gringa.

Vocea telegrafistului este sufocată de îngrijorare. Tot ce a spus Amina nu este imaginar. Sunt fapte cunoscute de toţi. De multă vreme. Au făcut chiar obiectul rapoartelor. *Mythos,* care este totdeauna acolo, nemişcat, de douăzeci şi cinci de ani, este teribil de real. Nu este un mit.

— Eu, sergentul Gringa, am văzut de aproape cei doi mateloţi, în această noapte. În acest birou. Au abia douăzeci de ani. Şi sunt în faţa Rodonului de douăzeci şi cinci de ani.

— Eu plec, căpitane, spune Amina. Vă spun: împărăţia lui Dumnezeu pe pământ şi în cer s-a sfârşit. Acum începe împărăţia americanilor. Creatorul nostru ne-a promis raiul şi viaţa veşnică în cer, după moartea noastră. Americanii ne dau paradisul mecanic şi viaţa fără bătrâneţe şi sfârşit, acum, aici, pe pământ. Sunt mai puternici decât Dumnezeu. Ei sunt stăpânii Universului. Ochiul lor e mai pătrunzător decât cel al lui Dumnezeu. Copiii noştri vor avea o viaţă grea! Ce bine era, căpitane, să trăieşti sub privirea lui Dumnezeu! El este milostiv, ne iubeşte! A trăi sub privirile oamenilor, sub privirile americanilor, trebuie să fie teribil. Bieţii copii! Vor trebui să îi aducă un cult acestui dumnezeu în carne şi oase. Idila teologică a umanităţii, epoca de aur a speciei umane în care oamenii îl slăveau pe Tatăl Ceresc, s-a sfârşit. În curând îşi vor da seama că era o epocă sublimă. Vor avea nostalgia timpului în care noi eram sub protecţia lui Dumnezeu. Copiii noştri vor visa la acestea, trăind zile teribile

sub ochiul lui Iuda, ochiul stăpânului, ochiul americanilor şi al Camarazilor lor Roşii, «Red Camarads».

V. Jandarmii nu sunt păsări

E ora prânzului. Căpitanul Taxid soseşte în împrejurimile Deltei. A parcurs aproape cincizeci de kilometri. Călătoria a fost o adevărată expediţie, prin teritoriul deşertic şi inospitalier. Bătrânul Ford nu a putut niciodată să depăşească zece kilometri pe oră. Din lipsă de drumuri şi poteci, au mers pe malul apei, mereu spre nord. În dreapta lor, e apa verzuie, tulbure şi sărată, apă moartă. La stânga, mase de pământ pietros, stânci ascuţite, arse, şi pietre mari: este fundul mării de altădată. Au mers, fără a se îndepărta de apă, pe un strat de nisip sfărâmicios ce se sfărâma sub greutatea maşinii. Roţile se afundau în pulberea fină ca cenuşa. Sergentul şi căpitanul coborau şi scoteau maşina. Mai mergeau cinci minute, apoi din nou trebuiau să coboare şi să scoată roţile din nisip.

După douăzeci de kilometri, solul s-a schimbat. Pe malul apei e un strat de sare pe care se alunecă şi se derapează încontinuu ca pe gheaţă sau zăpadă îngheţată. Soarele este ca de plumb topit pe cerul galben, arzător şi apăsător. Aerul este sufocant. Nicio muscă. Nicio fiinţă vie. Nimic. Un pământ ostil vieţii. Un teritoriu al morţii. Niciun copac, niciun fir de iarbă. Nici măcar un scaiete. Nimic altceva decât piatră, pământ ars, sare şi cenuşă. Sergentul Gringa, obosit, cu ochii buimăciţi şi fruntea asudată, exclamă disperat de peisaj:

— Aici, căpitane, este Sodoma şi Gomora după ploaia de pucioasă, sare şi foc.

Le este teamă să nu facă pană maşina, să nu se afunde roţile pentru totdeauna în nisip şi sare şi să nu mai iasă niciodată de aici, din acest pământ al morţii şi al dezolării.

Zăresc în sfârşit Delta. Este o imensă întindere verde. Vegetaţia iese direct din apă. Uscat nu este deloc. Deasupra Deltei, cerul este acoperit de milioane şi milioane de păsări, ca nişte nori. Nu se văd decât păsări. Zborul lor întunecă soarele. Delta este regatul trestiei, al stufului, al plantelor acvatice. Este imperiul apelor. Şi în acelaşi timp, un imens han al păsărilor. Păsările migratoare de pe jumătate de planetă, în timpul migrării

lor sezoniere de la nord la sud şi de la sud la nord, se opresc aici. Aici e regatul lor. Nimeni nu le tulbură în acest loc. Imperiul apelor şi al trestiei, neavând uscat, nu adăposteşte niciun animal terestru. Păsările sunt aici în afara oricărui pericol. Fără câini, pisici sau vulpi.

Singurul post de jandarmi al acestei întinderi lichide şi vegetale, mare cât două judeţe, se află la Massette, în partea de vest, la limita dintre uscat şi imperiul apelor. Populaţia Deltei nu a fost niciodată recenzată. Se presupune că numărul celor care trăiesc aici este mare. Toţi au fugit de uscat, de societate, şi au venit să se ascundă aici. Ei nu au nici primărie, nici şcoală, nici biserică. E un amestec de asociali, de fugari, de oameni de toate felurile, proscrişi. Venetici. Naufragiaţi social. Aceşti locuitori evită orice contact cu necunoscuţii. Ei sunt în mişcare, ca tot ce există aici. Ca apa. Ca insulele vegetale şi plutitoare.

Căpitanul găseşte uşor postul de jandarmerie. E o casă albă, cu un drapel. Este singura casă de cărămidă din Massette. Un om gras, în cămaşă şi pantaloni militari, cu chipiu pe cap, iese în faţa vizitatorilor. Văzându-l pe ofiţer, se pune în poziţie de drepţi şi declară:

— Sunt brigadierul Rotang, şeful postului de jandarmerie din Deltă... Dumneavoastră sunteti căpitanul Taxid?

— Da, brigadiere.

Ţinuta brigadierului este neglijentă. Obezitatea şi murdăria jandarmului fac impresie proastă căpitanului. Taxid este şeful tuturor jandarmilor din regiune; cu toate acestea nu îi cunoaşte. Satele sunt prea îndepărtate. Drumuri nu sunt. Subalternii nu îşi întâlnesc aproape niciodată şeful şi nu îl cunosc la faţă.

— Citiţi, brigadiere! O crimă a fost comisă pe teritoriul dumneavoastră.

— Imposibil, căpitane!

Se scuză ca şi cum ar fi el însuşi acuzat de crimă.

— O crimă a fost comisă pe teritoriul dumneavoastră, brigadiere Rotang. Acest lucru e sigur. America mi-a semnalat crima prin satelit, citiţi!

Brigadierul citeşte. Barba sa nu a mai fost rasă de o săptămână. Are mâinile negre de pământ. În spatele lui se află grădina. O grădină de zarzavaturi imensă, cu roşii, pepeni galbeni, pepeni verzi, dovlecei, salată verde, pătrunjel şi ceapă. O grădină frumoasă cu pământ bun. Aluviunile aduse de apă

sunt fertile. În mijlocul grădinii se înalţă piramide de castraveţi de toate mărimile. În cantităţi imense. O tonă poate. Doi oameni, fără îndoială jandarmii brigadierului, continuă să îi recolteze în coşuri mari pe care le umplu şi apoi le varsă în grămadă. O femeie îi ia, îi spală şi îi aruncă în nişte butoaie mari sprijinite de zidurile albe ale jandarmeriei. Din când în când această femeie, care e obeză, urcă pe o scară mică şi aruncă sare cu mâinile pline în butoaie. După aceea adaugă aromate, ierburi de toate felurile, apoi continuă să arunce castraveţi. Pregătesc conserve. Asta-i hrana săracilor.

— Conservaţi atâţia castraveţi? întreabă căpitanul intrigat. Ajung pentru un regiment!

— Trebuie să fim prevăzători. Îi pregătim pentru a avea tot anul, vom mânca din ei la fiecare masă, spune brigadierul.

— Unde se află această Insulă a Veneticilor despre care vorbeşte mesajul american?

— Imposibil de spus, căpitane, răspunde brigadierul Rotang.

— Această insulă este pe teritoriul dumneavoastră, nu-i aşa? Este în Deltă. Şi toată Delta este sub autoritatea dumneavoastră!

— Poate, căpitane, răspunde brigadierul cu nonşalanţă.

— E aici sau nu, această insulă a Veneticilor?

— Greu de spus, căpitane. Dar mergem să o căutăm dacă vreţi. Dacă este aici, o vom găsi...

— Nu ştiţi nici măcar numele insulelor din Deltă, brigadier? Atunci cum asiguraţi dumneavoastră ordinea? Ceea ce constat este grav... Aceasta poate duce la Consiliul de disciplină, brigadier!

— Nu vă supăraţi, căpitane, vă voi explica...

— Ce să îmi explicaţi? Americanii ştiu la New York că o crimă a fost comisă în Insula Veneticilor. Şi dumneavoastră, care trebuia să ştiţi primul acest lucru, nu ştiţi nici măcar despre existenţa acestei insule... Aduceţi-mi o hartă a Deltei!

Brigadierul Rotang nu este supărat deloc, ca şi cum aceste cuvinte nu i-ar fi fost adresate lui. Suflând greu din cauza obezităţii şi a căldurii, îl invită pe căpitan să se aşeze:

— Aşezaţi-vă în verandă. Trebuie să fiţi obosiţi. Doriţi ceva de băut, căpitane?

— Nu, brigadiere, mergeţi să îmi căutaţi harta.

Privirea căpitanului cade din nou asupra celor doi jandarmi care culeg castraveţi.

— Jandarmi, strigă el, mergeţi să vă echipaţi degrabă! Plecăm în misiune! Lăsaţi aceşti afurisiţi de castraveţi soţiei brigadierului! Culesul nu-i activitate de jandarmi.

— Sunt pentru popota noastră, căpitane, răspunde unul din soldaţi, mirat.

— Lăsaţi acum popota şi castraveţii voştri şi echipaţi-vă repede!

Cei doi soldaţi pleacă cu paşi înceţi. Nehotărâţi. Cu părere de rău. Jandarmeria este la mai puţin de un kilometru de Deltă, în partea de vest, unde fluviul se împarte în trei braţe şi o infinitate de cursuri secundare. Toată suprafaţa cuprinsă între cele trei braţe este practic acoperită de apă.

Brigadierul Rotang soseşte în verandă, îmbrăcat. Uniforma sa este impecabilă. Nouă, nouţă. Căci o poartă rar. Cu puşca la umăr. A uitat să se radă, doar. Îi întinde solemn căpitanului o carte pătată de cerneală, de grăsime şi de praf.

— Ce-i asta?

— Cartea de geografie a fiului meu. Este în clasa terminală la şcoala comunală. Înăuntru este o hartă frumoasă a Deltei.

— Nu aveţi altă hartă?

— Nu, căpitane.

— Imposibil!

— Nici un jandarm nu primeşte harta sectorului său. Niciodată. Niciunde.

— Atunci cum vă cunoaşteţi sectorul, dacă nu aveţi nici măcar un plan?

— Eu îl cunosc *cu proprii ochi,* căpitane.

— Cunoaşteţi deci *cu proprii ochi* topografia Deltei? E bine. Explicaţi-mi unde se află Insula Veneticilor.

— Ne vom informa...

— Nu ştiţi?

— Nu!

— N-aţi auzit vorbindu-se despre o crimă care a fost comisă noaptea trecută, în Deltă, foarte aproape de voi?

— Nu, căpitane.

— Nu ştiţi că în sectorul dumneavoastră este o insulă numită Insula Veneticilor şi că aici a fost comisă o crimă?

Brigadierul Rotang se posomorî:

— Eu sunt un jandarm, căpitane, nici mai mult, nici mai puţin. Un jandarm nu e o pasăre, cu toate că şi asupra lui se trage... Şi doar o pasăre poate să cunoască topografia Deltei.

— Mai sunteţi şi impertinent pe deasupra, brigadiere. „Jandarmii nu sunt păsări!...” Bine, vom vedea la faţa locului!

— Nu trebuie să îmi cereţi imposibilul, căpitane. Cu tot respectul pe care vi-l datorez, nu pot să vă ofer decât lucrurile de care sunt capabil. A cunoaşte Delta nu este de competenţa unui jandarm. Cum vreţi să cunosc această blestemată Insulă a Veneticilor? Nu o cunosc! Nici pe ea, nici pe celelalte. Nimeni nu le cunoaşte. Credeţi că ele sunt ca Malta, Cipru sau Insulele Britanice? Nu! Acum cincisprezece ani, era un pirat în Deltă. Era numit Marele Wiking sau Anatol de Riga, sau prinţul de Regenbogen, prinţul Curcubeului. Toate felurile de nume. Autorităţile l-au declarat inamic public numărul unu şi pe capul său a fost pusă recompensă. Era ascuns aici, la doi paşi de noi. Imposibil de găsit, căpitane. A fost căutat timp de cinci ani. Au fost trimise companii de jandarmi, infanteria. Au fost mobilizate în Deltă unităţi ale marinei fluviale. Au fost trimise nave maritime. Au fost chemate elicoptere şi scafandri special antrenaţi. Nu s-a putut face nimic. Mii de oameni l-au căutat zi şi noapte. Osteneală zadarnică. Imediat ce intri în Deltă, eşti pierdut. Chiar şi statul-major, care face, totuşi, cărţile, a fost nevoit să ceară ajutorul pescarilor pentru a ieşi din acest labirint lichid. Eu nu pot fi mai tare ca ofiţerii statului-major. Eu sunt un simplu brigadier. Din moment ce marinarii, având ştiinţa navigării, nu au reuşit să se descurce, cum vreţi să mă descurc eu? Delta nu poate fi explorată decât de păsări.

— Şi americanii, brigadiere, cum ştiu ei unde este situată Insula Veneticilor? Şi că o crimă a fost comisă noaptea trecută? Sunt şi ei oameni ca dumneavoastră şi ca mine, nu?

— Iertaţi-mă căpitane, dar nu sunt de aceeaşi părere... Deloc.

— Referitor la ce?

— Afirmaţi că americanii nu sunt păsări. Ei sunt mai mult de atât, din moment ce ei zboară până la lună. Ei pot deci să survoleze Delta observând şi ştiind tot ce se petrece aici.

— Vă gândiţi că au aflat despre această crimă survolând Delta?

— Eu nu ştiu nimic, căpitane. Dumneavoastră mi-aţi arătat mesajul trimis prin satelit. Dacă au văzut această crimă survolând Delta sau nu, e greu de spus... Poate că da! Dar, vă mărturisesc, eu nu prea le am cu tehnica. Şi tot ce fac ei este tehnică. Ei nu ştiu să facă nimic altceva. Dacă se apucă de pictură, de poezie, de politică, de religie, ei procedează ca în tehnică şi rezultatul este catastrofal. Patetic!

— Putem să găsim această insulă astăzi, brigadiere?

— Vom încerca, căpitane. Lăsaţi maşina aici. O veţi lua când plecaţi. Vom merge până la ţărm cu şareta. Nu este departe. Vom lua cu noi doi jandarmi şi sergentul dumneavoastră. Ne facem semnul crucii şi vom porni să luăm cu asalt Delta. E singurul fel în care putem proceda.

În faţa verandei, cei doi jandarmi în uniformă, cu carabina pe umeri, aduc şareta.

— Eu nu am decât un măgăruş, căpitane. E mai bun decât un cal. Este mic, dar are putere. O să vedeţi!

Brigadierul îl ajută pe căpitan să urce. E o căruţă foarte mică. Căpitanul abia stă şi este surprins să vadă că se suie şi brigadierul, cu trupul său obez. Căpitanul Taxid se simte ridicol. Se gândeşte la sateliţi, la ochiul american, la mersul pe lună. Dacă îl văd de sus americanii în acest moment, tras de un măgăruş mic, într-o şaretă minusculă, va fi compromis, vor regreta că i-au trimis mesajul prin satelit.

— E totuşi uimitor, brigadiere, că dumneavoastră nu aţi auzit niciodată numele acestei insule.

— Insulele din Deltă nu mă interesează deloc, căpitane.

— Sunteţi responsabil cu menţinerea ordinii pe acest teritoriu!

— Dumneavoastră numiţi asta „teritoriu”? Este o suprafaţă mobilă, căpitane. Un sector efemer. Îţi pierzi timpul învăţând numele şi locul insulelor. Ele sunt plutitoare, ca cele din Apocalipsă: „Şi tot ce fusese insulă, a fugit” (Apocalipsa XVI, 20). Aici, insulele nu aşteaptă sfârşitul lumii. Ele fug în fiecare zi şi în fiecare noapte. O insulă este aici astăzi şi mâine în altă parte, la kilometri distanţă. Ele navighează ca vapoarele. Pot chiar să dispară sub ochii dumneavoastră. În fiecare zi sunt unele care dispar şi altele care se înalţă, ca la crearea lumii. Altele se plimbă, altele par stabile şi nemişcate pentru eternitate. Dar este o iluzie. Căci nimic nu este fix aici. Nici măcar talazurile şi

malurile care se mişcă şi ele. Mergi dimineaţa pe un ţărm pe care îl cunoşti de ani de zile, construieşti o cabană de stuf înainte de a pleca la pescuit, şi după amiază când revii, nu mai găseşti nimic. Malul s-a topit ca zahărul. A plecat în călătorie spre mare. Înţelegeţi acum că este inutil să faci hărţi. E o muncă de Sisif. Abia ai terminat, că aceste insule au plecat sau au fost înghiţite, nu mai e nimic. Nici cursurile de apă nu pot fi menţionate. Acestea sunt şi mai schimbătoare. E un haos acvatic. Nu mai vezi aşa ceva în altă parte. Cursuri de apă rapide se îndreaptă spre mare şi la un metru de ele, fără ca nimic să le separe, altele curg încet în sens invers, spre izvorul lor. Anumite ape curg spre nord şi altele spre sud. Aceşti curenţi se întâlnesc şi se încrucişează, apoi fiecare îşi urmează cursul. Sunt drumuri care circulă. Poteci fără praf. În alt loc se văd ape nemişcate ca nişte câmpii. Apa sărată curge pe lângă cea a izvoarelor şi pe lângă cursul noroios al fluviului. Zeci de izvoare calde, fierbinţi, ţâşnesc ca nişte jeturi de apă. Cum vreţi să vă descurcaţi în acest Babel al apelor, căpitane?...

Brigadierul priveşte cu dragoste Delta, plin de remuşcări că a criticat-o. Căci el o iubeşte cu pasiune.

— Dar e frumoasă Delta, căpitane. Priviţi de aici, aveţi o panoramă frumoasă. Delta este un superb covor lichid. Priviţi: toate cursurile de apă au culori diferite şi firele lor geometrice se încrucişează desenând arabescuri... Toate aceste fire de argint, pe fondul verde al vegetaţiei... Şi păsările îi adaugă o dimensiune verticală. Punctele lor mobile alcătuiesc un covor zburător. Care mişcă. Care îşi schimbă forma neîncetat şi care se ridică cu păsările ca un drapel fâlfâind în vânt.

Ochii brigadierului sunt umezi.

— Cu ce nu pot să mă obişnuiesc căpitane, este că în Deltă nu este nici un copac. Nici măcar un arbust. Acestea sunt specii terestre, iar aici nu este pământ. Rădăcinile lor putrezesc, ca şi stâlpii telefonici. Delta lichefiază tot. Este o uzină de putrefacţie. O fabrică de descompunere. Nu se poate planta aici nicio floare. În câteva zile rădăcinile ei ar putrezi. Nu există legume. Nimic. Nicio plantă terestră. Delta nu acceptă decât vegetaţie acvatică. Sunt zeci şi zeci de specii de trestie, stuf, grozame, papură...

— Sunt mulţi oameni aici?

— Sunt mulţi. Dar cei care se refugiază aici nu vor să fie văzuţi sau cunoscuţi. Mai ales de către jandarmi. Şi nu se văd.

Peste tot sunt paravane de trestie şi stuf. Puteţi trece pe lângă un om şi să nu îl observaţi, dacă acesta nu vrea. Eu sunt aici de cinci ani. Dar este în zadar să încerci să vezi un om. Poţi să rătăceşti săptămâni întregi fără să întâlneşti un suflet. Nu vezi decât păsări, fluturi, peşti şi ţânţari.

— Şi locuinţele lor?

— Case lacustre, căpitane, pe piloni. Imposibil să le distingi de tufele de trestie şi de cuiburile de păsări. Nimeni nu poate să vadă aceşti oameni fără voia lor. De exemplu livopanii, scopţii. Aceştia sunt eretici. Fanatici religioşi. O sectă îngrozitoare. Pentru a nu cădea în păcatul desfrâului, se mutilează făcându-se eunuci după naşterea primului lor copil. Îşi petrec restul vieţii alături de soţiile lor, ca frate şi soră. Nicio societate nu poate admite practicile lor. Sunt persecutaţi peste tot. Sunt condamnaţi, primind pedeapsa capitală. Închisoarea pe viaţă. Deportarea. Se refugiază aici, feriţi de societate. Vin din toate părţile. Chiar şi din emisfera nordică. Aparţin tuturor claselor. Pe lângă ei mai avem şi hoţi, dezertori, oameni din societatea înaltă. În loc să se sinucidă, se refugiază aici. Există de asemenea îndrăgostiţi, aventurieri. De la revoluţia bolşevică sunt şi ţărani care au scăpat de la moarte. Aceştia povestesc că satele lor au fost înconjurate şi că au fost rase cu lovituri de tun. Mai ales iarna vin ei, când fluviile sunt îngheţate. Se refugiază pe unde pot. Sunt nevoiţi să trăiască aici, în apă, departe de orice uscat, fără un pământ adevărat sub picioarele lor. Devin fabricanţi de fluiere, de mături, coşuri, undiţe de pescuit. Trestia este bună la toate. Împletesc până şi mese şi scaune din ea. Fiecare individ care trăieşte aici este un roman ambulant. Delta este ultimul punct al aventurii, al dramei, ca şi morga şi cimitirul.

— Ce aveţi în sacul ăsta? întreabă căpitanul.

— Cinci pâini. Pâine făcută de soţia mea. Îţi trebuie pâine şi chibrituri pentru a nu muri de foame. În Deltă se găseşte vânat şi peşte. Ştii întotdeauna când intri în acest Babel al apelor, dar nu ştii niciodată când vei ieşi din el. Trebuie să fii precaut.

Brigadierul Rotang este un om obişnuit, preocupat de treburile cotidiene. Un jandarm înapoiat. Într-o ţară subdezvoltată. Satelitul l-a smuls de la castraveţii săi şi l-a făcut să alerge. Ca şi căpitanul. Ca sergentul şi Amina. Toţi au fost treziţi din somnul lor, pentru a alerga. Dacă uciderea Akanthei nu ar fi fost semnalată, căpitanul ar fi continuat să doarmă,

brigadierul ar fi continuat culesul castraveţilor, măgăruşul s-ar fi odihnit la jandarmerie. Nimeni nu ar fi avut cunoştinţă despre crimă. Niciodată. Ochiul american nu permite nimănui să rămână în repaus. El nu se închide niciodată şi nu lasă pe nimeni să facă asta. Locuitorii planetei trebuie să rămână în picioare. Satelitul este acolo pentru a-i trezi dacă adorm. El găseşte totdeauna un pretext pentru a o face. Trebuie să uniformizeze cetăţenii. Să îi transforme în oameni-masă, în „Digest-man”, în „Utility-man”. Trebuie să îi trezească şi să îi facă să alerge, din ce în ce mai repede. Mai repede decât avioanele şi rachetele. Un cetăţean trebuie să fie o piesă standard şi înlocuibilă în Societatea-Uzină. Orice excepţie provoacă blocajul Maşinii Sociale. Provoacă pana de civilizaţie.

VI. *Ochiul Deltei*

— Dacă nu cunosc nimic despre o crimă petrecută aici, nu înseamnă că sunt un jandarm prost, căpitane! protestează brigadierul. În Deltă, niciun locuitor nu are stare civilă. Astfel, nu se ştie niciodată cine este mort sau viu, cine a omorât sau a fost omorât. Niciodată!

— Nu mai aveţi barca cu motor a jandarmeriei? întreabă căpitanul. Parcă îmi amintesc că jandarmeria de la Massette posedă o barcă?

— O avem cu adevărat doar pe hârtie. Barca în sine este la noi, ca şi motorul, dar nu am lăsat-o niciodată la apă, căci nu ni se dă benzină şi nu este nimeni care să-i pună motorul în funcţiune şi să o piloteze. Dumneavoastră, la Rodon, nu aveţi apă pentru a naviga şi vi se trimit marinari! Jandarmeria de aici este în întregime pe apă şi nu ne trimit niciodată marinari. Nici măcar jandarmi care ştiu să înoate. Sau să fie născuţi pe malul apei. Toţi sunt de-ai pământului. Pentru a merge în Deltă, noi facem apel la pescari. Ei ne conduc în bărcile lor şi ne ghidează. Ne servesc de taxi. În schimb noi închidem ochii când vin pe uscat să facă contrabandă.

— Contrabandă?

— Pescarii, nu. Nu chiar contrabandă. Vând clandestin lucruri mărunte. Sunt oameni săraci. Dar există contrabandă în Deltă, bineînţeles!

— Contrabandă cu ce?

— Cu de toate, căpitane. Arme, muniţie, alcool, ţigări, stupefiante, ceasuri, televizoare. De toate.

— Nu am primit niciodată un raport despre contrabandiştii Deltei.

— Din motive temeinice. Eu personal nu am avut niciodată de-a face cu ei. Niciun jandarm nu i-a văzut. Sunt prea puternici. Celebrul Viking, prinţul de Riga, piratul decapitat, din ce se povesteşte, aducea în Deltă nave mari şi hidroavioane. El lucra cu traficanţi internaţionali, mai ales americani. Vindea arme chiar şi guvernelor. Mai ales guvernelor. Nu avea nevoie de

sprijinul nostru. Contrabandiştii de aici sunt o tagmă de neînfrânt. Îngrozitoare. Sunt mai presus de jandarmi, de marină şi de aviaţie. Ai fi zis că Viking poseda el singur comori ca cea a lui Ali Baba şi a califului din Bagdad.

— Nu i-a urmărit nimeni, niciodată?

— În Deltă nu eşti în lume, căpitane. Nu eşti nici pe uscat, nici pe apă. Pe uscat, există poliţia şi justiţia. Pe mare, există poliţa maritimă internaţională. În Deltă, nu este decât haosul. Un Babel al apelor. În Deltă uscatul este lichefiat. La fel şi instituţiile poliţieneşti, administrative, judiciare. Ele devin nămol aici...

— Există deci comori în Delta dumneavoastră, şi dumneavoastră, brigadiere, mâncaţi castraveţi şi umblaţi cu o căruţă trasă de un măgăruş?

— V-am spus că nu au nevoie de jandarmi. Sunt contrabandişti internaţionali în stil american.

— Şi femeia care a fost asasinată, nu aveţi nicio idee despre ea?

— Nici una.

Brigadierul îşi încleştează dinţii. Scuipă în apă.

— Numele Akantha nu vă spune absolut nimic?

— Nu.

— Deloc?

— Akantha înseamnă, în greacă, Spin... E tot ce pot să vă spun.

— Vorbiţi limba greacă, brigadiere?

— Nu. Dar aici, toată lumea trebuie să înţeleagă un pic din toate limbile. V-am spus că Delta este un adevărat Turn Babel. Iar mama soţiei mele era grecoaică.

— Nici Insula Veneticilor nu vă spune nimic?

— V-am spus că numele insulelor şi ale oamenilor nu mă interesează. Mă zăpăcesc. Pentru că se schimbă tot timpul. La ce bun să cunoşti un nume care se va schimba în orele care urmează? Fiecare dă ce nume îi place, insulei care îi place şi lui însuşi. Îl schimbă cum vrea. Nu există un atlas sau hărţi pentru a vă contrazice. Nici măcar registru de stare civilă sau cărţi de identitate. Toate numele sunt valabile şi false în acelaşi timp.

Şareta soseşte pe ţărm. Căpitanul zăreşte un superb vapor alb care se îndreaptă rapid spre ei. Este un vapor de agrement, cu două pavilioane fluturând în vânt ca penele la pălărie.

— Ce este cu vaporul ăsta?

— Eu nu văd nimic, răspunde brigadierul, încurcat, iritat.

— Priviţi, acolo, la cinci sute de metri! Un vapor alb...

— Eu nu văd nimic! Spuneţi că este alb?

— Nu purtaţi ochelari, brigadiere?

— Nu am nevoie de ochelari. Am o vedere foarte bună. Dar nu văd niciun vapor. Nimic.

— Din navă pornesc două rachete multicolore, ca focurile de artificii. E un salut şi un semn de recunoaştere. Vaporul înaintează cu toată puterea spre ţărm. Pe carcasa albă, se poate citi numele său: *Ochiul Deltei.* Cele două pavilioane sunt unul cu culorile naţionale, iar celălalt roşu cu litere aurite: I.W.H. Pe punte, un bărbat tânăr în cămaşă roz, caschetă şi pantaloni albi, face căpitanului semne vii de prietenie. Trage la mal.

— *Welcome, captain Taxid!* strigă tânărul. Bine aţi venit în Deltă!

— Cine este acesta? întreabă căpitanul. Ce vapor e acesta, *Ochiul Deltei?* Nu îl cunoaşteţi, brigadier Rotang?

— Al naibii „Atinge tot”! exclamă brigadierul. Fir-ai tu să fii de *Coadă de fier alb!*

Se întoarce spre căpitan.

— Este o piază-rea, căpitane. Este *Mister*[1] Felix. Americanul. Este totdeauna peste tot.

— Ce face el aici? De ce nu mi-aţi vorbit despre el? De unde ştie numele meu?

— Este un nebun, căpitane. A venit aici să omoare ţânţarii. Asta-i meserie de bărbat, să omori muşte? Nu v-am vorbit despre el pentru că nu îmi place. Nimeni nu îl place. Şi toată lumea fuge de el.

— Ce v-a făcut?

— Nimic. Dar poartă ghinion. Tot ce atinge, se ofileşte şi moare. Oamenii îl evită. Toţi.

Tânărul american sare din vapor şi aleargă spre şaretă.

Îi întinde mâna căpitanului şi spune:

— Sunt doctorul Felix Smith, Sunt în misiune în Deltă, trimis de Institutul Mondial al Sănătăţii, I.W.H. Eu v-am semnalat crima, prin satelit. Este o crimă îngrozitoare!

— Crima mi-a fost semnalată din America, spune căpitanul. Din New York mi-a fost trimis mesajul în noaptea aceasta.

[1] Domnul, în limba engleză (n. tr.).

— Bineînţeles. L-aţi primit din New York. Dar eu vi l-am trimis.

— Cum aşa? Dumneavoastră sunteţi aici, în Deltă. Iar mesajul mi-a fost trimis din Statele Unite!

Căpitanul este dezamăgit. Nu din New York i-au semnalat crima. Ci de aici. Din Deltă. Nu ochiul satelitului este cel care a văzut petrecându-se crima, ci un american, în carne şi oase, care se găsea acolo. Toate ipotezele construite în această noapte despre acest ochi care vede totul, ca cel al lui Dumnezeu, cad. Totul era fabulaţie.

— Nu înţeleg foarte bine, spune căpitanul. Îmi veţi explica toate acestea. Trebuie să lămurim lucrurile. Îl cunoaşteţi pe brigadierul Rotang, şeful postului de jandarmi din Deltă?

— Bineînţeles că îl cunosc, pe acest brav brigadier! Cine nu îl cunoaşte pe marele *şerif* al Deltei? Suntem foarte buni prieteni, nu-i aşa, şerif Rotang?

Căpitanul este perplex:

— Sunteţi prieten cu brigadierul? De ce mi-aţi ascuns asta? De ce nu l-aţi anunţat pe el?

— Nu era la Massette, la jandarmerie. Nu era decât soţia sa. Ea mi-a spus că era plecat pentru câteva zile. În inspecţie. Atunci am încercat să telefonez altor jandarmi din împrejurimi. Linia este întreruptă. Stâlpii telefonici au putrezit din nou. Suntem izolaţi. Cum voiam să fie făcută o autopsie şi să fie arestat asasinul, am trimis de pe vaporul meu un mesaj-radio la baza americană, pentru ca ei să îl trimită la New York şi de aici la Rodon. Prin satelit. Nu era altă modalitate de a vă întâlni. Mesajul a fost captat de către toate navele americane de observaţie. Cea mai apropiată de Rodon a trimis doi marinari pentru a vi-l aduce. L-aţi primit către orele trei dimineaţa, nu-i aşa căpitane?

— L-am primit la ora două şi zece. Într-adevăr. Doi marinari de pe *Mythos* mi l-au adus.

— Vă aştept de trei ore. Am calculat în cât timp veţi face călătoria. Credeam că veţi pleca în timpul nopţii...

Căpitanului îi este ruşine să spună că nu a putut pleca pe întuneric pentru că nu are faruri la maşină.

— Brigadierul Rotang nu mi-a spus nimic despre vizita dumneavoastră, Mister Felix. La ce oră eraţi la jandarmeria de la Massette?

— Aseară. Cam pe la şase.

— Şi aţi vorbit cu soţia lui?

— Bineînţeles! I-am explicat că Akantha tocmai a fost omorâtă. Ea mi-a deschis biroul pentru a telefona. Dar, aşa cum vă spuneam, linia era întreruptă.

— Soţia dumneavoastră nu v-a spus nimic, brigadiere?

— Nu m-am întâlnit cu ea. Am ajuns aseară destul de târziu. Ea dormea. Iar în dimineaţa asta, la trezirea mea, ea plecase la piaţă, în oraş.

— Cred că am văzut-o pregătind castraveţi?

— Cea pe care aţi văzut-o nu este soţia mea. E Kalista, o vecină. Ea e specialista. Ea pregăteşte castraveţi pentru tot satul. Soţia mea nu se întorsese încă de la piaţă când aţi sosit dumneavoastră, căpitane.

— Soţia dumneavoastră nu v-a lăsat un mesaj în care să vă anunţe crima? Este vorba, totuşi, despre o crimă în sectorul dumneavoastră. Ar fi trebuit sa vă pună la curent. Să vă lase un cuvânt, înainte de apleca la piaţă.

— Nu mi-a lăsat nimic, căci nu ştie să scrie. Sau, mai degrabă, nu mai ştie. A uitat. Altădată, scria foarte bine. Avea o caligrafie mai frumoasă decât a mea. Am văzut caietele ei. După ce a părăsit şcoala, nu a mai avut ocazia să scrie şi să citească. S-a căsătorit foarte tânără. Şi trebuie să gătească, să spele rufele, să calce, să ţină casa pentru patru bărbaţi. Cei trei jandarmi şi cu mine. Avem şi trei copii. Nici vorbă să aibă timp pentru citit sau scris. A uitat repede. E normal.

— Deci nu ştiaţi nimic despre vizita lui Mister Felix şi despre crimă?

— Absolut nimic. În caz contrar, v-aş fi spus căpitane.

— Nu v-aţi gândit, Mister Felix, să lăsaţi un mesaj scris pentru brigadier, semnalându-i crima?

— Bineînţeles ca da. I-am lăsat un mesaj pe care l-am fixat cu un cui pe uşa biroului său, ca să-l vadă când se întoarce.

— Nu am văzut nimic, spune brigadierul. Absolut nimic. Cu siguranţă soţia mea l-a luat de pe uşă, temându-se să nu îl ia copiii în joacă. Cu siguranţă l-a pus pe biroul meu. Dar eu m-am întors târziu şi nu am intrat să văd. În această dimineaţă, am mers direct la cules de castraveţi. Recoltarea şi conservarea lor este o treabă foarte importantă. Este hrana pentru un an întreg. Nu trebuie să te ocupi de altceva în ziua castraveţilor.

— Brigadierul Rotang este cel mai bun şerif pe care l-am întâlnit vreodată, căpitane, zice americanul. Se preocupă întotdeauna de lucrurile esenţiale, practice. La jandanneria de la Massette se mănâncă şi se bea ca în vremurile bune de odinioară. Ştiam că era inutil să îi las un mesaj scris, căci nu îl va citi. Lectura este, cum spune el, o pierdere de timp. Mesajul meu, îl va citi, poate. Dar nu imediat. Mai târziu. Peste şase luni sau un an. Într-o zi cu ploaie. Când nu va avea nimic altceva de făcut. De aceea v-am contactat pe dumneavoastră în persoană, pe calea cea mai scurtă.

— Pe calea cea mai scurtă! Prin intermediul Statelor Unite, prin satelit!

— Exact...

— De aici la Rodon sunt în jur de cincizeci de kilometri şi pentru a comunica cu noi trebuie să treceţi prin America şi prin stele, spune căpitanul cu amărăciune.

— Drumurile cele mai lungi sunt uneori cele mai scurte. Tocmai v-aţi convins. Pot să vă conduc la locul crimei, căpitane?

Căpitanul Taxid urcă pe puntea *Ochiului Deltei.* Este o ambarcaţie superbă, din plexiglas şi alte materiale noi. Mai curată decât o farmacie. Cabinele sunt spaţioase. Luminoase. Cu fotolii frumoase şi moi. La radio se transmite o muzică blândă. Alături de careul ofiţerilor se află un laborator. Apoi patru cabine de lux. Cu aparate de transmisie, telex, patefon, televiziune, cărţi, casete cu muzică... Vaporul este o bucată din America... Aici se află patru marinari. Toţi băştinaşi. Şi foarte tineri. Mai puţin de douăzeci de ani.

— Ce faceţi dumneavoastră, mai exact, în Deltă? întreabă căpitanul.

— Sunt medic şi sunt trimis aici în misiune de către World Institute of Health. Institutul mondial al sănătăţii. Suntem câteva sute de agenţi care lucrăm pe toată planeta, în cadrul ajutorului american.

— Şi la ce lucraţi?

— Stabilesc statistici despre boli şi agenţii lor.

— Vă puteţi folosi de sateliţi pentru a comunica, aşa cum folosesc alţii telefonul?

— Nu chiar. Dar dacă nu este altă soluţie, se recurge la sateliţi. Ca în această noapte. Căci este ceva grav. E vorba de un omor. Şi de un omor sălbatic. Odios...

— Cunoaşteţi circumstanţele acestuia?

— Foarte bine, căpitane. Şi în amănunt. Cunoşteam victima, pe Akantha. Era cea mai frumoasă fată din câte am întâlnit vreodată. Nici la cinema şi în reviste ilustrate nu am văzut vreodată o femeie mai frumoasă.

— Uciderea are vreo legătură oarecare cu frumuseţea victimei?

— Cu siguranţă.

— Mi se pare că vorbiţi despre ea ca un îndrăgostit, spune căpitanul. Ce era ea pentru dumneavoastră?

— O adoram pe Akantha. Eram îndrăgostit nebuneşte de ea. Precizez că o iubeam aşa cum iubeşti o operă de artă. Căci era o operă de artă.

— Eraţi amantul ei?

— Nu. Akantha era căsătorită şi, aşa cum v-am spus, o iubeam ca pe o statuie, un tablou.

— Sunteţi implicat personal în afacerea asta?

— Da. O vedeam aproape zilnic pe Akantha. Eram medicul ei. Din acest motiv am făcut tot posibilul pentru a alerta autorităţile. Pentru a semnala asasinarea ei. Căci ucigaşul trebuie să plătească. Nu trebuie să scape.

— Aveţi vreo bănuială referitor la autorul crimei?

— Am certitudini de necombătut. Asasinul este soţul Akanthei. Un negru sinistru. Însemnat cu cicatrici. Un Othello negru. El e cel care a otrăvit-o.

— A fugit?

— Deloc. Negrul asasin este alături de victima lui. Am lăsat doi oameni să îl supravegheze. Căci nu trebuie să scape de justiţie. Scaunul electric este făcut pentru oameni ca el.

— Cum îl cheamă?

— Rabolan Însemnatul. Rabolan cel Negru.

Iahtul *Ochiul Deltei,* veritabilul ochi american care a văzut crima, se îndreaptă spre Insula Veneticilor.

VII. Momentele crimei

Ochiul Deltei se îndreaptă spre Insula Veneticilor. La cârmă se află tânărul Ali Typha. Un fiu de pescari. Care cunoaşte toate meandrele şi curenţii Deltei. Căpitanul a urcat pe vapor cu brigadierul. Sergentul Gringa şi jandarmii au rămas la Massette. Nu era nevoie de ei. Căpitanul este uimit de luxul navei. Doctorul Felix dispune de un iaht de miliardar. Peste tot e întinsă o mochetă luminoasă, subţire, din nailon. E atât de frumoasă şi curată, încât mergi pe ea cu inima strânsă de teamă să nu o murdăreşti. În timp ce un marinar tânăr, în vestă albă, îi serveşte cu whisky, doctorul Felix se aşază alături de căpitan pe o canapea în care te scufunzi.

— Vă voi relata „momentele crimei", căpitane, dacă doriţi asta.

— Vă ascult. Dar mai întâi spuneţi-mi de ce oamenii de aici vă spun *Coadă de fier alb?*

— Oh, este o poreclă care nu e deloc răutăcioasă. Oamenii au remarcat că la fiecare cinci minute şi chiar mai des aruncăm în apă o cutie de conservă goală. Toate proviziile noastre sunt sub formă de conserve. Bucătarul şi barmanul desfac încontinuu conserve. Băuturile, berea, sucul de fructe, vinul sunt în cutii. Ajutorul meu laborant deschide şi el astfel de cutii. Pentru produsele insecticide, unguente şi medicamente. Gemurile, ciocolata, brânza, cartuşele de vânătoare, toate sunt în cutii de conserve. Se produce un consum imens şi, normal, sunt aruncate apoi goale peste bord. Cutiile goale sunt ca o coadă ataşată de vaporul nostru. Se ştie unde sunt şi pe unde am trecut urmărind traseul lor. Astfel am fost supranumit *Coadă de fier alb.* E amuzant, nu-i aşa?

— Acum vă ascult cu „momentele crimei"...

— Mai întâi, iată o fotografie a Akanthei, victima. Am fotografiat-o cu o săptămână înainte de moarte. Priviţi, căpitane. Ai spune că este o Madonă a lui Botticelli! Un metru şaptezeci, o circumferinţă a taliei şi o statură de manechin. Blondă. Cu ochii albaştri. Un adevărat afiş de reclamă pentru ţările nordice. După

tată era o fiică a Nordului. O fiică de viking. Oamenii îl numeau pe tatăl ei Marele Viking.

— Ea este Akantha, femeia asasinată? Era de aici, din Deltă?

— S-a născut aici şi nu a părăsit niciodată acest loc. Niciodată.

— Uimitor. De necrezut. Ai spune că e o femeie de la voi, din America. O vedetă de cinema. Un manechin de prima pagină. Probabil că oamenii vorbeau despre ea şi veneau să o privească ca pe o minune a lumii.

— Deloc. Minunile nu există decât pentru cine ştie să le privească. Frumuseţea nu există decât pentru cei care ştiu să o aprecieze. Aici nimeni nu a remarcat că Akantha era frumoasă, în afară de mine. Ca şi indienii din America ce aveau aur şi nu ştiau că erau bogaţi. L-au dat soldaţilor lui Cristofor Columb în schimbul unor mici oglinzi şi altor nimicuri. După ce l-au pierdut, i-au înţeles valoarea. Căci nu i-o cunoscuseră mai înainte. A fost nevoie să vină cuceritorii să-i jefuiască, ca să afle că posedau bogăţii. Oamenii din Deltă nu ştiau că Akantha era o frumuseţe inegalabilă, sunt sigur de asta.

— Sunt atât de ignoranţi oamenii de aici?

— Nu ştiu. Vă mărturisesc că nu îi cunosc. Cunosc, desigur, câţiva. Dar foarte puţin. De când sunt aici, nu am reuşit să mi-i apropii. Se spune că populaţia este foarte densă. Dar eu nu întâlnesc niciodată pe nimeni, nicăieri. Străbat cu vaporul meu Delta de la un capăt la altul, în fiecare zi, şi nu văd niciodată o faţă omenească. Sunt ca peştii şi păsările: imediat ce te apropii de ei, dispar. Refuză orice contact. Le este teamă să fie văzuţi. A trăi, pentru ei, înseamnă a fi ascuns. Şi ascuns bine.

Într-o zi, am văzut o fată pe malul apei. M-am apropiat. Ea nu a fugit ca ceilalţi. Dimpotrivă. Mă privea şi îmi surâdea. Am dedus imediat din asta că era o străină. O turistă. Căci nu a plecat nici când am ajuns la doi paşi de ea. Îi spun:

«— *Good morning!*

— *Good morning,»* a răspuns ea în engleză.

Îmi surâdea şi mă privea prieteneşte, cu ochii ei mari şi albaştri. Ochi de smalţ. Obrajii ei erau albi-roz, ca florile de cireş. Ca pielea femeilor lui Rubens şi Renoir. O piele pictată cu lapte şi sânge.

«—Vorbiţi engleza, domnişoară? am întrebat-o eu.

— Doamnă, m-a corectat ea cu cochetărie.

— Ce faceţi aici?

— Tocmai am făcut o baie şi mă joc cu apa.»

Pantofii ei albi se aflau lângă ea. Avea amândouă picioarele în apă şi o bătea râzând, amuzată de zgomotul stropilor care săreau. Se juca aşa cum o fac copiii mici.

«—Unde este vaporul dumneavoastră, doamnă? am întrebat eu. Şi însoţitorii dumneavoastră?»

Mă privea râzând. Fără să răspundă.

«— V-aţi rătăcit?»

Era îmbrăcată într-o rochie de bumbac, albastră cu flori albe, cu un jupon romantic cu volane de dantelă. O rochie ca cele ale adolescentelor de altădată. De care nu mai vezi decât în gravuri. Avea pe cap o pălărie mare de paie cu o panglică subţire, albastră, sub bărbie.

«— Despre ce vapor vorbiţi? a întrebat ea.

— Aţi venit aici cu un vapor. Nu cred că aţi ajuns înotând ca sirenele şi peştii.

— Locuiesc aici. Foarte aproape. La două sute de metri. De ce aş fi venit cu vaporul?»

M-am apropiat de ea şi m-am aşezat alături. Mă privea fără teamă şi fără să spună nimic. M-a întrebat surâzând:

«— Şi dumneavoastră, de unde sunteţi şi cum aţi venit aici? E prima dată când vă aud.

— De ce spuneţi: „Prima dată când vă aud”?

— Pentru că eu nu văd oamenii. Eu îi aud. Sunt oarbă. Nu ştiaţi? Toată lumea ştie asta. Cine sunteţi?

— Mă numesc Felix Smith. Sunt în Deltă pentru a inventaria bolile, viruşii, bacteriile.»

Ea asculta uimită. Cu deosebită atenţie. Îşi imagina fiecare cuvânt pe care i-l spuneam. Am înţeles că îşi imagina microbii, fiecare cu proprietăţile lui. Şi era încântată de tot ce îi spuneam. În acel moment a fost trezită din reflecţiile ei de către o voce care striga:

«— Akantha! Akantha!»

O femeie brunetă, mică, precum orientalele din generaţiile de demult, era la cinci metri de noi. A văzut-o pe Akantha. S-a grăbit spre ea şi a tras-o fără să îi lase timp să se încalţe.

«— Spin ce eşti!» zicea ea trăgând-o.

Akantha mi-a spus, fără să se întoarcă:

«— La revedere, domnule!

— De ce îi spuneţi *spin?* am întrebat eu.

— Pentru că este numele ei. Fiica mea este o Akantha. Un spin. Un adevărat spin.

— Este fiica dumneavoastră?

— Da.

Este un spin foarte frumos. Un spin superb.»

Aşa am intrat în contact cu victima. Mama sa se numeşte Dona Despina. Este foarte tânără şi pare a fi sora ei. Am mers a doua zi să le fac o vizită. Akantha trăia în Insula Veneticilor cu mama şi soţul ei.

Iată, căpitane, cum m-am apropiat de personajele dramei. Acesta este primul moment al crimei. Dacă nu aş fi întâlnit victima, ea ar fi încă în viaţă.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Dacă nu aş fi întâlnit-o, ea ar fi încă în viaţă astăzi. Sunt zdrobit. Dar acesta este adevărul.

— Dumneavoastră sunteţi cauza crimei?

— Nu în mod direct. Dar dacă eu nu aş fi fost acolo, Akantha nu ar fi moartă în acest moment.

Brigadierul Rotang se apropie de căpitan, care îl întreabă:

— Dumneavoastră nu aţi văzut-o niciodată pe Akantha, brigadiere, nu-i aşa?

— Ba da, cum să nu! O cunosc de mult timp... Toată lumea o cunoaşte.

— De ce nu mi-aţi spus că o cunoşteţi pe victimă? V-am întrebat insistent. Aţi spus că nu.

— Nu am ştiut că era vorba de ea, de fiica lui Viking. Când mi-aţi arătat mesajul satelitului şi când am citit numele ei, m-am gândit imediat la nepoata mea. Ea are şase ani şi o cheamă tot Akantha. Ne gândim întotdeauna la cei apropiaţi.

— Nu aţi făcut nici o legătură cu Akantha, victima?

— Nu, căpitane, nu m-am gândit decât la nepoata mea. Ea era exclusă, căci locuieşte cu mama ei departe de acest loc. Nu m-am gândit la alte Akantha. Sunt multe pe aici. Acum că ştiu despre cine este vorba, vă răspund că pe frumoasa oarbă, pe fiica lui Viking, o cunoşteam bine. Nu m-am gândit că ea a fost ucisă. Nu.

— Care este data primei întâlniri cu victima? întreabă căpitanul pe american.

— La treizeci de zile după sosirea mea în Deltă. Ştiu exact. Această întâlnire este o dată importantă în existenţa mea.

— Şi eraţi îndrăgostit de ea?

— Da, căpitane. Dar, v-am spus, nu am mers niciodată mai departe. Nici măcar în vise. Sunt căsătorit. O iubesc pe soţia mea şi pe cei doi copii ai mei. Akantha era şi ea căsătorită.

— De şapte luni o întâlneaţi regulat?

— Da.

— În fiecare zi?

— Mi s-a întâmplat să o văd chiar şi de două ori pe zi.

— Soţul nu era gelos din cauza vizitelor dumneavoastră?

— Ba da, era, desigur. Rabolan este un adevărat Othello negru. Nu era deloc bucuros că vin să o văd pe soţia lui. Eu nu i-am ascuns nici lui, nici mamei ei faptul că o iubeam cu pasiune pe Akantha. Dar că dragostea mea era strict spirituală, de admiraţie, şi că nu va fi niciodată nimic mai mult între noi.

— Mama era bucuroasă de vizitele dumneavoastră?

— Ea era încă şi mai furioasă pe mine decât Rabolan, soţul. Dar nici el nici ea nu puteau să mă dea afară din casă. Nici să îmi interzică să o vizitez pe Akantha.

— De ce?

— Asta ar fi întristat-o. Ei o iubeau şi nu puteau să facă niciun lucru care să o supere.

— Akanthei îi plăcea că veniţi în fiecare zi la ea? Vă iubea?

— Nu ştiu, căpitane. Era foarte bucuroasă când auzea paşii mei. Dar nu ştiu sigur dacă era fericită pentru prezenţa mea sau era din cauza ochilor.

— De ce din cauza ochilor?

— I-am promis vederea, căpitane!

— I-aţi promis ochi pentru a vedea?

— Da, căpitane.

— Cum asta?

— În cel mai natural mod posibil. Eu sunt medic. Când Dona Despina m-a informat că fiica ei era oarbă din naştere, prima mea grijă a fost să o examinez. Nu puteam da un diagnostic definitiv imediat. Am cerut instrucţiuni specialiştilor noştri de la Departamentul Ochi. Am făcut apoi un examen complet, după sfaturile de la New York. Am comunicat Departamentului Ochi rezultatul examinărilor. Mi-au spus că orbirea Akanthei avea o cauză benignă pentru ştiinţa de astăzi. O simplă grefă i-ar reda

vederea. I-am comunicat rezultatul. Era nebună de bucurie. I-am pregătit plecarea la New York, pentru a fi operată acolo şi a-şi recupera vederea. Departamentul Ochi fixase data operaţiei pentru septembrie. Locurile de avion erau rezervate, ca şi camerele la spital. Tot.

— De ce spuneţi *locurile?* Dumneavoastră trebuia să o însoţiţi la New York?

— Nu. Soţul ei trebuia să o însoţească. El nu voia. Absolut deloc. Dar ea a ameninţat că nu mai merge dacă el nu vine, căci îl iubea cu pasiune. A cedat implorărilor ei. Dar fără tragere de inimă.

— De ce nu voia să o însoţească la New York? Era căutat de poliţie?

— Este un monstru, căpitane. Un Quasimodo. Un Frankenstein. Un tip oribil la vedere. Veţi vedea. El ştia cu siguranţă că, în ziua în care soţia sa îl va vedea, va muri de frică sau va refuza pentru totdeauna să îl privească. Căsnicia lor va fi imposibilă. Condamnată fără echivoc.

— I s-a ascuns faptul că soţul său era un monstru de urâţenie?

— Dimpotrivă. Negrul nu înceta să îi explice că el era urât.

— Ea nu îl credea?

— Nu. Nu poţi explica unui orb ce înseamnă urât şi frumos. Ea îl vedea fără ochi, cu degetele ei, cu inima ei, feminitatea ei, pielea ei. Îl găsea cel mai frumos bărbat din lume. Nu putea să-şi imagineze că soţul ei este urât. Era în contradicţie cu simţurile ei. Eu însumi, la insistenţele mamei ei, i-am spus că era monstruos. Imposibil să descrii unei oarbe ce sunt formele, culorile, frumosul şi urâtul. Imposibil şi exasperant. Ea era convinsă că vederea nu va face decât să îi intensifice iubirea. Cea mai disperată dintre toţi era mama ei. Dona Despina. Ea ştia că, în schimbul vederii, fiica ei îşi va pierde fericirea. Căci Akantha era fericită. Văzând, şi-ar pierde dragostea pentru soţul ei. Mama ei ştia asta. Soţul ei ştia asta. Mama sa, chiar înainte de a-i promite vederea fiicei sale, îmi era ostilă. Refuza să îmi vorbească. Avea acea intuiţie pe care o au femeile şi mamele şi ştia că voi aduce nefericirea în familia ei.

— Şi dumneavoastră? întreabă căpitanul Taxid. Care era atitudinea dumneavoastră? Ce sentimente aveaţi?

— Înaintea sentimentelor, aveam datoria mea. Sunt medic. Prima mea misiune este să vindec bolnavii. Akantha era bolnavă. Infirmă. Oarbă. Eu puteam să îi redau vederea. Eram obligat să o fac. Ştiam că asta va aduce drama, divorţul, separarea şi pierderea fericirii ei. Dar trebuia să îmi fac datoria profesională. Un medic dă sănătatea. Nu bucuria. Nici dragostea. Nici fericirea. Puneţi-vă în locul meu: puteam să o las oarbă? Imposibil. Niciun argument sentimental nu putea să mă împiedice să îmi fac datoria.

— Pentru a-i reda vederea, aveaţi nevoie de consimţământul mamei şi al soţului. Ea era minoră, nu-i aşa? Vi l-au dat?

— L-au dat. Fără proteste. Nici Dona Despina, nici Rabolan nu puteau să spună nu. Era oferită, fără niciun risc, vederea fiicei şi soţiei lor oarbe. Cum ar fi putut refuza? Au spus da. Nu aveau de ales. Akantha nu făcea decât să viseze la minutul în care va vedea. Toată lumea era de acord cu operaţia. Negrul nu putea să îmi ceară să îi las soţia oarbă, pentru a nu o pierde. Nu! Epoca în care se scoteau ochii sclavilor pentru a rămâne fideli a trecut. Negrul ştia şi a spus da. Mama la fel. Eu, personal, nu am avut nicio problemă de conştiinţă.

— Mama şi soţul au blestemat, blestemă şi vor blestema până la moarte ziua în care aţi sosit în insulă, nu-i aşa, doctore?

— Cu siguranţă.

— Negrul nu a încercat niciodată să vă omoare?

— Din câte ştiu eu, nu. Dar privirile lor erau ca nişte săgeţi otrăvite. În acelaşi timp, mă înţelegeau. Ştiau că nu puteam face altfel. Că nici ei nu puteau acţiona altfel. Trebuiau să accepte ochii Akanthei.

— Prezenţa dumneavoastră în Deltă şi promisiunea de a-i reda vederea i-au pus într-o situaţie fără ieşire. Erau obligaţi să accepte oferta dumneavoastră.

— Negrul, monstrul, a găsit o ieşire: omorul. Asasinatul. Şi-a omorât soţia. Soluţia unui om negru. A unei fiare feroce.

— Dumneavoastră aveaţi deci conştiinţa că, dându-i vederea, o făceaţi nefericită, luându-i soţul, fericirea şi dragostea? Ştiaţi acest lucru şi asta nu v-a pus nicio problemă?

— Nu. Problema este un lucru subiectiv. Ajutorul medical este un lucru obiectiv. Orice om are dreptul la libertate, la justiţie şi la ajutor medical. Akantha avea dreptul la vedere. Nimeni nu

putea să mă împiedice să îi dau ceea ce i se datora: vederea. Nu puteam să mă eschivez.

— Sunteţi sigur că asasinul este soţul?

— Absolut. Este singurul care a avut interesul ca ea să moară.

— Cum a omorât-o?

— Cu otravă. Simptomele sunt evidente. Autopsia este aproape inutilă. Cadavrul prezintă toate semnele clasice ale otrăvirii.

— Când a otrăvit-o negrul pe soţia sa?

— Cu câteva ore înaintea plecării la New York. Trebuia să vin la ora cinci dimineaţa să-i iau cu vaporul şi să-i duc la oraş cu *Ochiul Deltei.* Un elicopter ne aştepta acolo. Akantha şi soţul ei trebuiau să zboare la ora şase la New York. Cu un avion al bazei americane. Când am ajuns să-i iau, am găsit-o pe Akantha moartă şi, la căpătâiul ei, zdrobiţi de durere, pe Dona Despina şi Rabolan. Mama şi soţul.

— Unde vă aflaţi în noaptea crimei?

— Pe vaporul meu.

— La ce oră aţi văzut-o pe Akantha ultima dată?

— Pe la ora nouă seara... M-am dus la ei să verific dacă totul era gata pentru plecare. Akantha era foarte agitată. Era normal. I-am făcut o injecţie calmantă şi am rămas la ea până a adormit. I-am propus şi lui Rabolan să-i fac injecţie, pentru a se putea odihni. Era foarte agitat, dar a refuzat. Spunea că nu ar putea dormi, dar că va profita de această noapte pentru a construi acoperişul hangarului cu bărci. Un acoperiş de trestie. Spunea că munca îi va face la fel de bine ca şi somnul. L-am lăsat pe acoperişul hangarului, în faţa camerei unde dormea soţia lui.

— Unde este el în acest moment?

— La el acasă. I-am spus să stea liniştit şi să aştepte autorităţile. Am lăsat nişte oameni cu el. Să îl supravegheze. E un asasin. Care şi-a ucis propria soţie. Voia să o păstreze oarbă, ca să nu îl vadă. Neputându-se opune însănătoşirii ei, a preferat să o omoare. Dar omorul, chiar dictat de pasiune, rămâne omor. Şi este scris: «Să nu ucizi.»

VIII. Secretele vaporului de spionaj

Căpitanul Taxid se gândeşte la triburile insulelor din Pacific şi din Oceanul Indian, care şi-au creat un adevărat cult pentru americani. Aceşti sălbatici i-au cunoscut pe soldaţii americani în timpul celui de al Doilea Război mondial. Aceştia coborau din bombardiere, pe insulele lor. Aveau alimente, radio, televiziune, whisky, ţigări. Toate bunătăţile. Ca în Paradis. Sălbaticii au creat atunci o nouă religie în care Dumnezeu, îngerii şi sfinţii erau piloţii americani. Ei nu aşteaptă coborârea lui Hristos la Judecata de Apoi, ci marile avioane americane. Aviatorii U.S.A. Paradisul lor înseamnă bogăţiile pe care aceste avioane le vor aduce în insule. Ţigări, încălţăminte, cutii de conserve, aparate de toate felurile şi, mai ales, tranzistori. Paradisul lor este surplusul american.

Căpitanului Taxid îi este ruşine de el. În această noapte, după ce a primit mesajul prin satelit, a conceput cu marinarii săi şi cu Amina o mitologie asemănătoare cu cea a sălbaticilor. A crezut că americanii au văzut asasinatul Akanthei de la New York. Doctorul tocmai i-a arătat realitatea. Americanii nu posedă nicio putere tehnologică supranaturală. Ochiul care a văzut omorul din Insula Veneticilor este pur şi simplu un ochi omenesc. Este ochiul verde al lui Mister Felix, care se afla acolo. Toate supoziţiile făcute în această noapte la Rodon sunt false şi extravagante. Există totuşi un punct obscur: vaporul de spionaj *Mythos.* Secretul lui rămâne neştirbit.

— Cunoaşteţi vaporul american *Mythos?* întreabă căpitanul. Se află în faţa portului Rodon şi ne-a transmis mesajul dumneavoastră.

— *Mythos* este o navă spion. Aparţine serviciilor americane de informaţii. Avem mii de nave de tipul acesta presărate pe toată planeta, de-a lungul coastelor. Acestea strâng informaţii şi le transmit la Cartierul General. La Pentagon. Ele sunt ochii şi urechile Statelor Unite. Datorită lor noi vedem şi auzim tot ce se petrece pe pământ. *Mythos* a aruncat ancora în faţa Rodonului în virtutea acordului dintre Statele Unite şi guvernul

dumneavoastră. Totul este conform regulilor stabilite. Nu aţi văzut-o de aproape?

— Am văzut-o, răspunde căpitanul.

Se gândeşte că sergentul Gringa şi Amina nu au greşit în totalitate. Ochiul american există. Nu este doar cel al doctorului Felix Smith.

— *Mythos* este un vapor spion. O navă laborator. O uzină. Posedă sute de metri de cablu, de antene, de radare, de celule fotoelectrice, de tone de material de înregistrare, de ascultare şi de detectare. Vede şi ascultă ceea ce se petrece pe pământ, pe apă, în aer şi sub apă. Vapoarele noastre spion sunt în contact permanent nu numai cu comandamentul, dar şi cu avioanele, sateliţii şi celelalte nave de informaţii. Nu aţi urcat niciodată la bordul lui *Mythos?*

— Ne-am apropiat. Am vorbit cu marinarii. Dar nu ne-au invitat niciodată să urcăm la bord.

— Într-adevăr. O navă de informaţii este interzisă publicului. Secretul este primul ordin al oricărui spion.

— Mergând să-i vedem, le-am adus cadouri. Au refuzat să primească, indiferent ce ar fi fost.

— E vechiul regulament. O chestiune de rutină. Nimic mai mult.

— I-am invitat să coboare pe uscat. Au refuzat întotdeauna.

— Echipajele vapoarelor de informaţii nu au permisiunea de a coborî pe uscat decât pe teritoriu american sau pe o bază americană. Este tot o chestiune de rutină militară. Pentru a evita complicaţiile. Dar, trebuie să spunem, aceste interdicţii sunt rodul sclerozei administrative. Administraţia a fost întotdeauna retrogradă. Este animalul cel mai respingător şi cel mai imbecil de pe pământ.

— Echipajul de pe *Mythos* este compus din treizeci şi patru de marinari, spune căpitanul. I-am văzut. Le-am vorbit. Sunt douăzeci şi şapte albi şi şapte negri.

— Într-adevăr. Acesta este efectivul standard al vapoarelor *Mythos.*

— Toţi sunt foarte tineri. Băieţi de douăzeci de ani.

— Exact. Echipajele vapoarelor de acest fel sunt formate din voluntari. Tineri în special.

— Sunt douăzeci şi cinci de ani de când *Mythos,* cu cei treizeci şi patru de tineri marinari ai săi, a sosit în faţa Rodonului

şi a aruncat ancora la câteva mile, la limita cu apele teritoriale. Era data de 29 august.

— Eu aveam trei ani atunci, spune doctorul. Asta e perioada în care s-a constituit această reţea de informaţii.

— Nici un marinar de pe *Mythos* nu a coborât niciodată pe uscat, spune căpitanul.

— I-aţi întrebat de ce?

— Da.

— V-au spus că erau aprovizionaţi cu ajutorul submarinelor?

— Nu puteau să ne spună asta. Marea este adâncă de un metru în acest loc. Niciun submarin scufundat nu poate să se apropie de ei la o astfel de adâncime.

— Atunci ce v-au răspuns?

— Glume. Ne-au spus că primeau proviziile din cer. Ca Moise în deşert. Şi datorită acestui fapt nu le lipseşte niciodată nimic şi au totul din abundenţă.

— Probabil v-au spus că ei erau în relaţii mai bune cu Dumnezeu decât Moise. Căci Moise nu primea din cer decât o mană jalnică şi rouă, în timp ce ei primeau sticle de whisky, ţigări, cutii de conserve şi gemuri. Asta v-au spus?

— Exact. Au spus că ei primeau din cer chiar şi sticle de Coca-Cola. Şi pentru a ne dovedi că au de toate, din abundenţă, de fiecare dată când mergeam să-i vizităm, ne copleşeau cu cadouri.

— Acesta este un bluf, căpitane. Bluful tuturor vapoarelor spion. Nu e nimic adevărat. E o glumă. Vă voi explica.

— Încă o întrebare, Mister Felix. V-am spus că în ziua sosirii lor americanii de pe *Mythos* erau foarte tineri. Vârsta lor medie era de douăzeci de ani. Astăzi, după douăzeci şi cinci de ani, nu au îmbătrânit cu o zi măcar. Este un fapt real şi dovedit prin fotografii. Cei douăzeci şi şapte marinari albi şi cei şapte negri nu au un rid. Nicio şuviţă albă. Niciun semn de bătrâneţe. Nici unul nu are mai mult de douăzeci de ani.

— Credeţi că sunt aceiaşi?

— Absolut. I-am fotografiat şi îi recunoaştem bine. Sunt mereu aceiaşi. Vaporul lor este intact în ciuda intemperiilor. Nicio pată de rugină pe vopsea. Acestea sunt lucruri care, în mod firesc, ne-au intrigat. Ne-au speriat. Să rămâi douăzeci şi cinci de ani pe un vapor, în mijlocul mării, fără să primeşti hrană, apă şi fără să îmbătrâneşti, este uimitor, nu-i aşa?

— Şi atunci? întreabă doctorul Felix.

— Am avansat tot felul de ipoteze. De-a lungul anilor, am supravegheat vaporul zi şi noapte. Acesta nu se mişca niciodată. Nicio navă nu se apropia de el. Niciun elicopter. Niciun avion. Am văzut înainte americanii debarcând pe lună. Şi zburând în spaţiu. Am presupus că voi aţi descoperit în sfârşit celebrul elixir al vieţii fără bătrâneţe. Elixirul doctorului Faust, la care umanitatea visează dintotdeauna. De ce nu, din moment ce voi zburaţi ca îngerii în vidul interstelar şi mergeţi cu maşina pe lună? Şi apoi, altceva ne-a făcut să credem asta. Ne-am gândit că voi aţi luat locul lui Dumnezeu. Că voi aranjaţi lucrurile mai bine decât El. Şi că voi oferiţi umanităţii, aici jos, şi imediat, Paradisul, fericirea şi nemurirea pe care Dumnezeu nu le oferea decât după moarte. În ciuda credinţei noastre în Iisus Hristos, nu am exclus această ipoteză. *Mythos* era sub ochii noştri o dovadă palpabilă, vizibilă, de netăgăduit. Am remarcat de asemenea că Preşedintele american devenea cu fiecare zi mai tânăr. Când comparam fotografii de la alegerea lui cu altele, făcute trei ani mai târziu, se vede clar că el întinerea. Avea părul perie, costume de elev de liceu, sărea ca un adolescent, urcând scările val-vârtej. În comparaţie cu fraţii săi mai mici, arăta mai tânăr ca ei. Şi suntem siguri că dacă acest lucru ar fi continuat, el ar fi într-o zi mai tânăr decât copiii săi. Acest lucru nu este rodul imaginaţiei noastre, avem fotografii. Ne-am gândit că americanii de pe *Mythos* beau acelaşi elixir ca să nu îmbătrânească şi ca să poată trăi fără băutură şi hrană, ca îngerii. Ca să nu moară niciodată. În acel moment Preşedintele Statelor Unite a fost asasinat. Ucis la Dallas. Împuşcat. Ne-am gândit că nu aţi găsit încă remediul împotriva morţii. Dar eram siguri că îl aveţi pe cel împotriva bătrâneţii. Aseară, când marinarii de pe *Mythos* au venit pe uscat să aducă mesajul, sergentul telegrafist a recunoscut în aceştia pe marinarii fotografiaţi acum douăzeci şi cinci de ani. Erau aceiaşi. Tot tineri. Neschimbaţi.

— Realitatea este din păcate mai prozaică, căpitane, spune doctorul Smith. Ceea ce aţi constatat cu ochii dumneavoastră este absolut adevărat. Mateloţii de pe *Mythos* au tot timpul douăzeci de ani. Vaporul lor este mereu nou. Pictura sa, intactă. Ei nu primesc nicio aprovizionare, nici prin aer, nici pe apă. Restul este bluf. Bluf grosolan al agenţilor secreţi. Bluf militar. Propagandă stupidă. Adevărul este că *Mythos* nu rămâne

niciodată în misiune mai mult de două luni. La fiecare şaizeci de zile, un alt *Mythos*, absolut identic, vine şi îi ia locul. Sunt şase schimbări de vapor pe an. Nu aţi putut să le vedeţi niciodată pentru că ele se fac noaptea, după ce au fost acoperite navele cu o ceaţă artificială, foarte deasă. Când aceasta se risipeşte, dumneavoastră vedeţi nava *Mythos* nemişcată la locul ei. Cealaltă este deja departe. Şi credeţi că este aceeaşi. Dar acesta e bluf. Nu trebuie să vă fie ruşine pentru eroarea dumneavoastră. Chiar şi serviciile secrete inamice sunt înşelate.

— Şi chipul marinarilor, care este acelaşi?

— Este adevărat. În Statele Unite noi fabricăm totul în serie. Şi oamenii au sfârşit prin a se asemăna, ca şi maşinile în serie.

— Din ce motiv faceţi toată această înscenare? De ce înşelaţi bieţii oameni? La ce vă ajută? Doar pentru a râde de toată lumea? întreabă căpitanul.

— De ce? Din rutină. Administraţia vrea ca orice deplasare a navelor spion să se facă în secret. Departe de orice privire. Al doilea motiv al acestui camuflaj este crearea de legende. Pentru a face să se creadă în nişte puteri excepţionale ale armatei americane. Legenda nemuririi eroilor e veche de când lumea. Era folosită deja din timpul lui Homer, de exemplu în cazul lui Ahile, care nu putea fi ucis decât de o rană la călcâi. Aceeaşi metodă o aplică şi serviciile noastre secrete. Nimic nou. Un bluf banal folosit dintotdeauna, de către toate armatele. Chiar şi oamenii cavernelor îşi atribuiau în luptă puteri supranaturale, supraomeneşti, pentru a-şi impresiona inamicul.

— Deci este bluf...? întreabă căpitanul.

— Acest bluf este o reminiscenţă a strategiei de război a oamenilor preistorici... Legionarii romani mergeau la luptă cu măşti înspăimântătoare, scoţând urlete pentru a-şi impresiona inamicul.

— Şi întinerirea Preşedintelui Statelor Unite? Preşedintele care a devenit mai tânăr decât fraţii săi mai mici, este tot bluf?

— Bluf, de asemenea... Tinereţea sa era confecţionată, ca la teatru, de către croitorii săi care îl îmbrăcau în costume de licean şi de către frizerul său care îi tundea părul periuţă pentru a părea mereu *twenty.* Nu se lăsa fotografiat fără machiaj. Nu erau publicate decât fotografii unde era deghizat în adolescent şi în tânăr student. Pentru a seduce poporul. Pentru a fi adorat. Căci toţi dumnezeii sunt tineri. El dorea să propage imaginea unui

preşedinte stil Apollo. Tânăr şi frumos. Pentru a câştiga electoratul Era teatru. Acesta este tot misterul.

— Mă bucur că este aşa.

— De ce?

— Sunt un om credincios, doctore Felix. Bluf-urile americanilor care îşi arogă puteri divine ne-au pus la grea încercare. Suntem bucuroşi că nu puteţi să îl detronaţi pe Dumnezeu. Sunteţi la fel ca alte popoare. Oameni creaţi de către El. Un creator, un sculptor, poate face o statuie. Dar o statuie nu poate face un sculptor. Nici măcar o altă statuie. Vorbim de ochiul american care vede totul, pretutindeni. Noi credeam că este mai puternic decât cel al lui Dumnezeu. Suntem fericiţi că nu este aşa. Că ochiul american nu este cel al lui Dumnezeu.

— Nu sunt de acord. Ba da, este. Ce face Dumnezeu, poate face şi omul. Vreţi un exemplu? Noi, americanii, am descoperit imperfecţiuni în opera creaţiei. Planeta nu este terminată cum trebuie. Iar noi ne apucăm să îi corectăm greşelile. Eu însumi, sunt în misiune aici, în Deltă, pentru a lucra la corectarea uneia din aceste erori. Priviţi bine această Deltă. Nu este o greşeală? Este un haos. Un şantier abandonat. Treabă terminată prost. Opera lui Dumnezeu trebuie dusă la capăt şi retuşată. Înţelegeţi? Acest lucru nu este un bluf.

— Dumneavoastră sunteţi aici, la noi, în Deltă, pentru a corecta creaţia lui Dumnezeu?

— *Okay,* răspunde doctorul Smith.

Ochii săi verzi sunt aprinşi. Adaugă:

— Akantha, frumoasa fată asasinată de către negru, se născuse oarbă. Nu este asta o greşeală a creaţiei? Ei bine, eram pe punctul de a repara această eroare a lui Dumnezeu, de a-i oferi ochi americani. Pentru că Dumnezeu a uitat să facă acest lucru.

IX. Corectorii operelor complete ale lui Dumnezeu

— Există pe pământ mii de tehnicieni americani care lucrează ca şi mine, spune Mister Felix. Noi suntem angajaţi într-o lucrare gigantică, cea mai mare încercată vreodată. Am cucerit spaţiul şi am mers pe lună. Acum vrem să ameliorăm, să corectăm toate greşelile de fabricaţie ale planetei.

— Asta e science-fiction, spune căpitanul. Nimeni nu poate lucra mai bine decât Dumnezeu. După crearea lumii, privind opera sa, „Dumnezeu a văzut că toate erau bune foarte". Este imposibil să lucrezi mai bine decât El.

— Am citii *Facerea.* În cea de a şasea seară a creaţiei, Dumnezeu a privit lucrarea fiecărei zile, *„and God saw that it was good".* Dar nu era totul bun. Nici măcar omul, capodopera Creatorului, nu este desăvârşit. El nu este terminat. Din acest motiv întâlnim nedreptatea, infirmitatea, foametea, boala, sterilitatea. Priviţi în jurul dumneavoastră. Răul este pretutindeni. Puteţi să spuneţi, după ce aţi privit lumea, că totul este bine? Nu.

— Răul nu este opera lui Dumnezeu, Mister Felix. Răul nu există. Răul este absenţa binelui. Şi o absenţă nu are existenţă. Răul nu capătă formă decât în momentul în care îl săvârşeşte omul. El este opera omului. Singurul rău este păcatul. Din acesta decurg celelalte rele. Iar păcatul este o alegere rea a omului. Voinţa sa este la originea răului. Alegerea cea rea a omului a generat foametea, nedreptatea, războiul. Luaţi un criminal, un asasin, de exemplu cel care a ucis-o pe Akantha în noaptea trecută: el nu a ieşit rău din mâinile lui Dumnezeu. El a fost creat ca şi ceilalţi. Fiecare are libertatea divină de a alege el însuşi felul de a se purta. O alegere rea antrenează păcatul. Dezastrul. Alegerea greşită se împotmoleşte în patimi, mânie, avariţie, egoism, lăcomie. Şi toate aceste patimi dau naştere la rele care otrăvesc existenţa. Existenţa devine infernală. Viaţa este plină de nedreptăţi, de crime, furturi, incesturi, războaie, exterminări. Dezbrăcat de aceste patimi, omul este pur, admirabil, egal cu

îngerii şi asemenea lui Dumnezeu. Fiecare om este propriul său creator. El devine ceea ce vrea să fie: criminal sau înger. Nu aveţi ce să corectaţi în opera lui Dumnezeu, căci ea este sublimă. Operele oamenilor trebuie corectate.

— Akantha, frumoasa fată a Deltei, s-a născut oarbă ca urmare a unei alegeri rele? Din vina ei? Nu. Ea a venit pe lume fără ochi. Găsiţi că e bine acest lucru? A făcut ea o alegere greşită?

— Scuzaţi-mă, Mister Felix, îl întrerupe brigadierul Rotang. Ştiu că ea nu s-a născut oarbă din voinţa lui Dumnezeu. Căci Dumnezeu nu face niciodată rău. S-a născut oarbă prin alegerea rea a tatălui ei. Marele Viking, Piratul, a căpătat sifilis din bordelurile porturilor americane. Din acest motiv s-a născut oarbă. Şi el i-a pus numele Akantha, adică spin, aşchie, născută oarbă din cauza destrăbălărilor lui.

— Dumnezeu putea împiedica un nevinovat să se nască orb, spune americanul.

— Pentru a extirpa boala trebuie extirpat păcatul. Vă daţi seama ce dezastru ar fi fost dacă Dumnezeu l-ar fi obligat pe viking, tatăl Akanthei, să nu păcătuiască? Dumnezeu ar fi distrus libertatea omului de a face bine sau rău. Ori comoara cea mai de preţ a omului este libertatea. Doar prin ea omul este după chipul lui Dumnezeu. Dacă îi este luată, el nu mai este om. Este coborât la rangul de animal. Pentru a nu îşi distruge capodopera, Dumnezeu preferă să îl lase pe om mai degrabă să greşească, decât să îl priveze de libertate.

— Acestea sunt speculaţii sterile, teologice, spune Mister Felix. Noi, americanii, suntem pragmatici. Fără pragmatism nu am fi reuşit niciodată să construim cea mai mare civilizaţie de pe pământ. Noi nu avem timp să filozofăm ca voi. Noi lucrăm cu statistici, cifre, maşini electronice, calculatoare. Noi am verificat ştiinţific acest fapt: creaţia prezintă greşeli de fabricaţie. Şi suntem foarte hotărâţi să le corectăm. Suntem deja avansaţi în lucrul nostru. Am început cu defectele propriului nostru teritoriu. Trebuie să dăm exemplu. În Statele Unite, există deşerturi imense. Este o greşeală de fabricaţie. Nu este pământ, ci nisip. Fără un copac, fără un fir de iarbă, fără o floare. Este o lucrare imperfectă. Nouă ne revenea misiunea de a desăvârşi lucrarea pe care Dumnezeu a lăsat-o neterminată. Şi ne-am pus pe treabă. Cu metode americane. Care au dovedit ce pot şi au uimit

lumea prin eficacitatea lor. Proiectele grandioase le par întotdeauna himerice celor mediocri, care spun că aceasta este science-fiction. Când omul şi-a propus să zboare în spaţiu şi să meargă pe lună, a fost considerat nebun. Când a dorit să vorbească şi să se audă la distanţă, aceasta a fost considerată o utopie. Fără aceste proiecte fantastice nu am fi avut nici avioane, nici telefon, nici radio. Nimic. Este mai bine să mori pe cale pentru un ideal prea înalt, decât să nu te porneşti deloc la drum. Am vrut să transformăm deşerturile Americii într-un adevărat pământ al oamenilor. Am proiectat aici construirea unui oraş mai mare decât Boston, mai bogat decât Chicago, mai vesel decât toate celelalte oraşe ale Statelor Unite, un oraş productiv, mereu prosper, locuit de către miliardari.

— Şi aţi reuşit să construiţi acest oraş?

— Da! Construit în mijlocul deşertului, ca o provocare, este cel mai prosper din Statele Unite. Locuitorii săi plătesc cele mai mari impozite, căci sunt cei mai bogaţi. Acolo se munceşte douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. Restaurantele, cafenelele, barurile, cinematografele, magazinele, bisericile şi primăriile nu se închid niciodată. Este un oraş care nu doarme. Singurul oraş din lume care nu doarme. Care este mereu la lucru.

— Şi ce se lucrează acolo?

— Se fabrică fericire. În mod exclusiv, fericire. Articol unic. Dar cel mai căutat de către muritori. E simplu, nu-i aşa? Trebuia să se gândească cineva la asta. Şi noi ne-am gândit. Bogaţii celor cinci continente au alergat aici. Fiecare magazin vinde fericire. Este marfa care se vinde cel mai bine. Mult mai bine decât orezul, grâul, automobilele, petrolul sau hainele. Doar asta vindem aici. Există cazinouri, cluburi de noapte, cinematografe, teatre, case de jocuri. Aici se poate divorţa în trei minute. Există tribunale specializate în divorţ la fiecare colţ de stradă. Deschise toată ziua şi toată noaptea. Puteţi să vă recăsătoriţi în cinci minute după divorţ. Există oficii de stare civilă pretutindeni. Puteţi să faceţi şi cununia religioasă. Bisericile sunt deschise zi şi noapte. Puteţi să vă căsătoriţi şi să divorţaţi de câte ori vreţi. În fiecare zi. De mai multe ori pe zi. În fiecare noapte. De mai multe ori pe noapte. Săli de spectacole de toate felurile sunt deschise încontinuu. Toate sunt concepute acolo pentru a aduce plăcere, fericire şi voluptate. Există copaci şi flori. Li se aduce apă cu

avionul. Cetăţenii sunt atât de bogaţi că ar putea să-şi ude gazonul şi să-şi umple căzile şi piscinele cu şampanie. Iată cum se poate da viaţă unui deşert, cum poţi face superproductiv un teren steril.

— Nu puteţi construi bordeluri în toate deşerturile din lume, spune brigadierul Rotang. Nu este o soluţie.

— Nu avem intenţia să facem asta. Dar vom suprima deşerturile pretutindeni. Ca pe nişte pete. Planeta nu va mai avea răni. În Arabia, de exemplu, am căutat apă cu forezele noastre. Nu era. Atunci am străpuns solul arid mai adânc şi am găsit petrol. Şi vânzând un litru, putem să cumpărăm un baril de apă şi să îl transportăm în plin deşert. Datorită vânzării petrolului, putem transporta cu avionul suficientă apă pentru a umple căzile, piscinele şi a iriga culturile. Aducem în mijlocul deşertului pământ cultivabil în saci, ambalat, ca orezul, grâul sau făina. Putem să cultivăm flori şi să construim terenuri de golf în plin deşert. Noi facem toate acestea conform planului de corectare a operelor lui Dumnezeu.

— Dumneavoastră sunteţi, deci, un corector al operelor complete ale lui Dumnezeu? se miră brigadierul.

— Fac parte din echipa *Improvers.* A corectorilor.

— Şi cum faceţi aici, pentru a lucra mai bine decât Dumnezeu?

— Priviţi Delta. Se poate afirma că este opera unui creator perfect? Nu. Nici măcar un meseriaş debutant nu ar fi lăsat această porţiune a planetei în această stare. Este scris în Facere: „Dumnezeu a făcut uscatul şi mările.” Arătaţi-mi, aici, unde este uscatul şi unde este marea? Uscatul este lichid. Este nămol. Apa este amestecată cu pământul. Frontiera dintre lichid şi solid nu există. Delta nu este nici uscat, nici mare, nici fluviu. Este un haos. Apele sărate ale mării sunt amestecate cu apele dulci ale fluviului şi cu apele stătătoare şi nămoloase ale smârcurilor. Există nenumărate insule, dar ele nu sunt formate din uscat sau stâncă. Sunt ţesături de rizomi, rădăcini legate unele de altele cu nămol. Ele nu formează stratul Deltei, ci plutesc ca navele. Flora şi fauna sunt de asemenea neterminate. Nu există niciun copac, nicio floare terestră, doar vegetaţie acvatică. Nu sunt animale terestre, decât peşte, păsări, ţânţari şi fluturi. Noi suntem aici pentru a termina creaţia şi a termina fluviul, separându-l de uscat şi de mare. Vom pune frontiere acolo unde lipsesc. Vom

face să curgă apa fluviului în mare, aşa cum trebuie, şi vom crea taluzuri.

— Şi voi faceţi toate astea din prestigiu? Din dragoste pentru lucrurile bine făcute şi pentru umanitate? Acestea costă foarte mulţi bani. De ce le faceţi?

— Câte puţin din toate aceste motive. Noi deţinem *leadership*-ul planetei. Trebuie să o amenajăm. Este datoria noastră. În ceea ce priveşte banii, îi recuperăm cu un profit consistent. Statele Unite vor investi în Deltă sume enorme. Vor subvenţiona uzine de hârtie. Trestia şi toată această vegetaţie care putrezeşte vor fi transformate în pastă de hârtie. Vom salva astfel pădurile, folosind în locul lor trestie. Vom construi un port. Ajutorul american va folosi la construirea unor uzine şi crearea de locuri de muncă. Nivelul de viaţă va creşte şi nu va mai exista aici acest haos, ci fabrici, drumuri, spitale, şcoli. În acest moment Delta este un refugiu al celor aflaţi în afara legii, al recidiviştilor, al asasinilor, ca acest Othello negru care şi-a ucis soţia pentru ca ea să nu îl vadă şi pentru a o lega de el precum sclavii de altădată. Mâine vom avea, aici, oameni civilizaţi.

Căpitanul Taxid priveşte apa. Paravanele de verdeaţă. Insulele plutitoare şi norii albi, negri şi multicolori de păsări:

— Delta e un han al păsărilor, spune el. Toate păsările migratoare care călătoresc de la nord la sud şi de la sud la nord fac ocoluri imense pentru a veni să se odihnească aici şi să se reproducă. Unde vor merge aceste milioane de păsări, dacă voi desfiinţaţi Delta şi construiţi aici uzine?

— Vor fi parcuri speciale pentru păsări. Tehnicienii noştri s-au preocupat de problema asta. Doriţi să mâncaţi ceva? propune doctorul.

Elevul marinar aduce bacon, brânză, gem, pâine albă venită din America, cafea, lapte. Totul în conserve. Brigadierul refuză să se atingă de mâncare:

— Eu mi-am luat ce îmi trebuie, spune el.

— Nu vă plac bunătăţile pe care ni le oferă Mister Felix? întreabă căpitanul.

— Ba da.

Brigadierul taie cu un cuţit mare pâinea lui neagră şi slănină afumată. Zdrobeşte o ceapă în palme, cum ai sparge o nucă.

— Nu trebuie niciodată să tai ceapa cu cuţitul, spune el. Ceapa, atinsă de lamă, îşi pierde toată savoarea şi nu mai este bună decât pentru gătit. Nu pentru a fi mâncată crudă...

— De ce refuzaţi mâncarea mea, *şerif?* întreabă doctorul. Vă este teamă că vă otrăvesc?

— Nu, doctore, cum puteţi spune aşa ceva?

— Atunci de ce nu vreţi?

— Prefer să nu vă răspund. Pentru a nu vă ofensa, Mister Felix.

— Îl ofensaţi refuzându-i mâncarea, spune căpitanul. Explicaţi-ne.

— Dacă este un ordin, o voi face. Dar vă spun că nu e interesant deloc. Mai bine tac.

— Prea târziu pentru a mai da înapoi. Explicaţi-vă! Ce are mâncarea americană ca să o refuzaţi?

— Nimic, căpitane. Este foarte bună. Eu sunt cel care are ceva. Eu am obiceiurile mele. Sunt un om în vârstă şi momentele cele mai plăcute ale vieţii mele sunt cele care urmează mesei. Orice mănânc, chiar dacă este ceapă cu pâine ca acum, după ce am terminat, mă simt bine. Sunt fericit. Mă întind. Visez şi cânt. E o bazaconie, dar aşa este. Mă simt cel mai fericit dintre oameni. Grijile sunt uitate şi mă afund în fericire ca într-o apă. Eu ţin la aceste minute. Sunt singurele mele clipe de fericire. Cu mâncarea americană, nu simt nicio plăcere. Nu mai am chef să mă întind, nici să visez sau să cânt. Ea mă face trist, morocănos şi îmi dă gânduri negre. Şi proastă dispoziţie. Nu ştiu de ce. Dar aşa se întâmplă mereu. Le-am dat cutii de conserve jandarmilor mei şi au devenit trişti după ce au mâncat. Mâncarea americană te face *gloomy* [posomorât, întunecat (engl.), n. tr.]. Chipurile americanilor sunt mereu triste ca nişte lămpi stinse. Cred că din cauza mâncării. Este bună. Nimic de zis. Dar ea stinge viaţa şi bucuria. Nu vreau mâncare din asta.

— Hrana voastră este perfectă, Mister Felix, spune căpitanul. De aceea provoacă tristeţe, ca şi apa chimic pură. Profesorul nostru de chimie, în liceu, ne vorbea despre un om care fierbea întotdeauna apa pe care o bea, pentru a ucide microbii; mai târziu, a distilat-o şi a băut-o. Şi a murit din cauza asta. Căci apa chimic pură nu este potabilă. Ea ucide. Eu cred că tot cam aşa este şi cu hrana şi cu toată existenţa voastră, *American way of life.* Voi stingeţi totul, pretutindeni.

Ochiul Deltei acostează pe Insula Veneticilor. O şalupă albă marcată cu o cruce roşie este deja ancorată la mal.

— Este vaporul ambulanţă al bazei americane, explică Mister Felix. L-am chemat pentru a transporta cadavrul Akanthei la morgă pentru autopsie.

— Acesta este un vapor ambulanţă? întreabă căpitanul.

— De ce întrebaţi?

Căpitanul nu răspunde. Vaporul ambulanţă s-a transformat în car mortuar. Toate ambulanţele americane se transformă mai devreme sau mai târziu în care mortuare. Şi din acest motiv se tem pretutindeni de ajutorul american. Şi de *American way of life.*

X. Negrul cu cicatrice

Insula Veneticilor este o mare pată verde pe apa calmă a lagunei. Casa crimei, construită de Marele Viking, este o locuinţă lacustră construită pe fundaţii înalte şi înconjurată de vegetaţie ca de nişte paravane verzi. Poţi să treci la cinci metri distanţă de ea fără să o vezi. Toate locuinţele Deltei sunt ascunse astfel. Căpitanul Taxid intră înăuntru. Decedata se află într-o cameră cu tavan jos şi ferestre mici. Cadavrul este pus în mijloc, întins pe o masă. Akantha este îmbrăcată în alb, cu o cruce pe piept; două lumânări erau aprinse la capul ei. Dona Despina este în picioare, într-o rochie de dantelă neagră. Rabolan este în genunchi, cu capul ascuns în palmele sale mari ca nişte lopeţi. Se ridică încet. E un munte de om ce depăşeşte o sută de kilograme. E îmbrăcat cu o cămaşă în carouri, blugi şi cizme de cauciuc.

— Brigadiere, transportaţi cadavrul la morgă, ordonă căpitanul. Vaporul mortuar este pregătit.

Doi marinari ai doctorului Felix acoperă cu un cearşaf alb decedata şi o pun pe o targă de trestie. Masa rămâne goală. Dona Despina se gândeşte la soţul său, Viking, care a fost întins acolo cu optsprezece ani în urmă. Cadavrul său fusese adus în Insula Veneticilor de către pescari, fără cap, şi a rămas acolo o zi şi o noapte. Acum fiica lui Viking cel fără cap a luat locul tatălui ei, moartă otrăvită.

— Sunt obligat să te arestez, Rabolan, spune căpitanul. Tu eşti suspectul numărul unu. Singurul suspect. Mărturia doctorului american te împovărează, fără echivoc.

Rabolan nu spune nimic. Nici soacra lui. Niciun gest de protest nu străbate faţa neagră însemnată cu cicatrice şi nici ochii lui. Este imens. Are un metru nouăzeci. Un dulap de abanos. Capul îi atinge tavanul de trestie. Trupul său este ca trunchiul ars al unui stejar secular, cu o coajă crăpată, aspră, neagră, tăiată. Un trup cu nenumărate cicatrice. Mai mult de jumătate din pielea sa este moartă. Părul îi este creţ, tăiat scurt, periuţă, ca nişte fire de fier.

— Mi se pare că aşteptai să te arestez?

— Da, răspunde negrul.

— Cum ţi-ai omorât soţia?

Căpitanul Taxid îşi aminteşte de o frază din Othello, pe care îl juca în colegiu cu camarazii săi: „Cum ar fi putut o fată atât de delicată şi de frumoasă, cu riscul de a stârni batjocura lumii întregi, să fugă în braţele unei fiinţe cu chip de abanos, pricină de spaimă, nu de dragoste?” (Shakespeare, *Othello,* actul I, scena 3). Cu siguranţă, Akantha era oarbă. Dar urâţenia negrului e de aşa natură că ea pare evidentă chiar şi pentru cei care nu au ochi.

— Nu am omorât-o eu.

— Atunci cine a omorât-o?

Negrul tace. Căpitanul nu îl mai priveşte. Urâţenia sa este insuportabilă. Are urechile mâncate de lepră. Parcă roase de şoareci. O parte din nas îi lipseşte. Gâtul lui are tăieturi. Capul îi este peticit. Obrajii, fruntea, gâtul, sunt ca o haină cusută din bucăţi de piele străină, albă. Se văd urmele bisturiului, împunsăturile acelor şi firul cusut. Nu numai pielea sa neagră este compusă din bucăţi, ci tot corpul este reconstruit din organe separate, străine. A fost reparat de către chirurgi. Bucăţile uzate şi putrezite ale corpului său au fost înlocuite. Bucăţile de os mistuite de boală au fost tăiate şi aruncate. În locul lor au fost puse altele.

— Dacă nu ai ucis tu, l-ai văzut pe asasin, nu-i aşa?

Negrul tace.

— Mi s-a spus că în noaptea crimei, neputând dormi, ai lucrat pe acoperişul hangarului. Erai bine poziţionat pentru a vedea pe fereastră ce se petrecea în camera soţiei tale!

— Da!

— Vedeai tot, nu-i aşa?

— Tot.

— Şi nu ai văzut cine a ucis-o pe Akantha?

Din nou, tăcere.

— Povesteşte-mi ce s-a întâmplat în acea noapte.

— — ncepând din ce moment?

— Mai întâi seara.

— După asfinţit, doctorul Felix a sosit însoţit de Typha.

— Cum era doctorul? Calm?

— Agitat. Toată lumea era agitată. Era normal, în ajunul marii zile în care trebuia să-i dăm ochi Akanthei.

— Cum era îmbrăcat?

— La fel ca în toate zilele: cămaşă roz, pantaloni de velur bleu, cizme. Purta cămăşi frumoase. Pentru Akantha. Chiar dacă ea nu putea să le vadă. Mi-a spus: „Hello, Rab!”. A intrat în cameră şi s-a apropiat de Akantha. I-a luat mâna. I-a ascultat pulsul. Şi a spus:

«—Eşti foarte agitată, Akantha.

— Este normal, a răspuns ea. Mâine voi avea ochi noi, care vor vedea. Mâine mi se vor da ochi americani, mi se vor face cadou, ca şi o rochie. Nu este normal să fiu agitată în ajunul unui asemenea minuni?

— Vei dormi, frumoasă Akantha, a spus doctorul Felix. Trebuie să fii odihnită. În plină formă. Am primit de la Departamentul Ochi ordinul de a avea grijă să dormi bine. Îţi voi face o injecţie.»

— Şi apoi?

— Doctorul i-a făcut injecţia. Typha ducea trusa. Doctorul nu a terminat de aranjat seringa, că Akantha dormea deja.

— O injecţie cu ce? întreabă căpitanul.

— E un somnifer banal, spune Rabolan. Am fiola goală pe care a lăsat-o doctorul pe masă. Nu este otravă. Am verificat. Totul e limpede sub acest aspect.

— Apoi?

— Doctorul a adăugat, adresându-mi-se: «Voi fi aici mâine dimineaţă la ora cinci şi un sfert, Rab. Vom pleca la cinci şi jumătate. Elicopterul ne aşteaptă la ora şase. La ora şapte este plecarea avionului. După opt ore de zbor, Akantha va fi la New York.»

— Tu auzeai bine ce spunea doctorul?

— Da, căpitane. Eram pe acoperiş. La trei metri de el. I-am spus: «*Okay,* Doc!»

— Akantha dormea deci?

— Da, căpitane. Doctorul mi-a spus: «A adormit înainte să termin injecţia.» Atunci a văzut un fluture verde aşezat pe fruntea Akanthei şi i-a spus lui Typha să-i dea insecticidul. Dona Despina a adus pulverizatorul. El a deschis cutia de insecticid şi a vărsat jumătate din lichid în pulverizator. A pulverizat de câteva ori spre tavan, deasupra patului. Fluturele verde a căzut fulgerat. Aripile sale aveau aceeaşi culoare verde ca şi ochii doctorului. A căzut mort de pe fruntea Akanthei pe obraji, şi de

pe obraji a căzut pe gâtul alb al soţiei mele. În această dimineaţă am găsit fluturele verde pe perna Akanthei.

Negrul a rămas nemişcat. Vorbeşte ca şi cum ar calcula. Rece. Cu precizie. În fraze scurte. Ritmate. Ca la jazz. Subiect şi predicat. Niciun cuvânt mai mult. Povestind moartea fluturelui verde pe fruntea soţiei sale, ochii i se umplu de lacrimi.

— Către ora patru şi jumătate dimineaţa, am auzit un strigăt ascuţit. Disperat. Am văzut-o pe Akantha sărind din pat, ridicând mâinile ca o femeie care se îneacă. Un strigăt prelung, ca lama unui cuţit care te străpunge. Acest ţipăt, ca un brici care taie carnea, s-a oprit subit. Ca un fir care se rupe. Şi odată cu ruptura strigătului ei, trupul ei a căzut la pământ, aproape de perete. Am sărit de pe acoperiş şi am intrat în cameră, în acelaşi timp cu Dona Despina, care dormea alături. Ne-am aplecat deasupra Akanthei. Era moartă. Am întins-o pe pat. Am încercat să-i redau viaţa ca unui înecat, făcându-i respiraţie artificială. «Mergi să-l cauţi pe doctor!» a strigat Dona Despina.

Mi-a luat locul şi i-a făcut respiraţie artificială în timp ce eu alergam către vaporul doctorului. El era ancorat la mai puţin de trei sute de metri. Acolo unde se află acum. Doctorul a auzit strigătele mele. Nici el nu putea dormi, aşteptând cu emoţie ora plecării. A alergat cu mine acasă şi a constatat moartea Akanthei. A încercat să telegrafieze. Apoi a spus: «Voi încerca să alertez autorităţile prin satelit»... Ceea ce a şi făcut, mi se pare. O jumătate de oră mai târziu, trupul Akanthei avea pete mari, violete, şi obrajii ei erau umflaţi, albaştri.

«— Otrăvire, a spus doctorul. Ce a mâncat aseară?

— Nimic. Ieri a fost 29 august. Sărbătoarea Tăierii Capului Sfântului Ioan Botezătorul. Noi sărbătorim această zi prin ajunare totală.»

Doctorul era disperat de moartea Akanthei.

«— Nu a mâncat nimic ieri?”

— Nu. Şi nici noi. Era de asemenea comemorarea decesului vikingului, tatăl Akanthei, decapitat ca şi sfântul Ioan Botezătorul. Sărbătoarea Acefalului. A celui ce este fără cap.»

— Cum ai ajuns aici, în Insula Veneticilor, Rabolan? întreabă căpitanul.

— Am eşuat, ca o navă pe un banc de nisip. O epavă nu alege locul unde este aruncată de curenţi.

— Ai documente?

— Documente?

— Acte de identitate.

— Ah, da!

Negrul se deplasează greu, cu mişcări lente, ca un elefant, un rinocer, o fiară imensă, rănită. Merge încovoiat, şchiopătând. Ia de sub grindă o pungă de plastic pe care scrie: „Spitalul Institutului Pasteur”.

— Păstrez actele mele într-o pungă impermeabilă, spune el. Aici, hârtiile şi cărţile se lichefiază. Materia devine lichidă. Iată cartea mea de identitate. Şi paşaportul.

— Aici este scris alt nume. Nu te numeşti Rabolan? întreabă căpitanul.

— Ba da, sunt Rabolan. Dar acesta nu este numele meu. Este meseria mea. Mi se spune Rabolan, aşa cum vi se spune dumneavoastră *căpitane.*

— Ce face un Rabolan?

— Un Rabolan sfidează moartea. Este un om care râde de moarte şi o caută pretutindeni. Nu îi este teamă de ea. Parabolanul aleargă oriunde este un pericol de moarte. Unde ceilalţi ezită să meargă. Este al şaptelea ordin bisericesc. Al şaptelea ordin al clericilor. „De septem ordinibus ecclesiae” (P.G. XXX, 152).

— Nu am auzit niciodată de Parabolani... Noi cunoaştem episcopii, preoţii, diaconii...

— Sunt ultimul ordin al ierarhiei Bisericii... Această confrerie a fost creată la Alexandria, la începutul secolului al IV-lea, în timpul unei epidemii groaznice de ciumă. Nimeni nu avea curajul să intre în casele şi satele devastate de ciumă pentru a îngriji bolnavii şi a îngropa morţii. În acel moment a fost înfiinţat cel de al şaptelea ordin al clericilor, *Parabolanii*. Aceştia erau *curajoşii*. Cei care nu se temeau de moarte, de boli, de nimic. Ei intrau în oraşele devastate de ciumă, ca în foc. Duceau apă şi ajutoare. Transportau pe umerii lor cadavrele şi le îngropau. A înfrunta moartea şi a o călca în picioare era meseria lor zilnică. Curajul era profesia lor. Dispreţuirea morţii, munca lor. Nicio societate nu poate acepta oameni care nu au teamă de moarte. Societatea guvernează indivizii ameninţându-i cu pedeapsa capitală în caz de nesupunere. De teamă, oamenii acceptă mizeria, nedreptatea, opresiunea socială, sclavia, şi astfel societatea continuă să îi exploateze. Cei care nu au teamă de moarte, strigă

adevărul şi se ridică împotriva nedreptăţii şi a exploatării. Un om care nu are teamă de moarte refuză orice laşitate. Din cauza lor societatea este în pericol. De aceea, încă de la întemeierea ordinului lor, Parabolanilor li s-a interzis accesul în teatre şi reuniuni publice. Societăţii îi era teamă de ei. Împăratul Teodosie i-a desfiinţat. Codul teodosian vorbeşte despre ei, pentru ultima dată, în secolul al patrulea (Codul teodosian CMXVI, 16, 2, 42).

— Şi tu eşti parabolan?

— Da.

— Numele tău este Hafayette? întreabă căpitanul.

— Este prenumele meu.

— Hafayette Max. Numele tău este deci Max?

— Nu. Maximilien este tot prenumele meu. Este cel pe care mi l-au dat misionarii albi, creştinându-mă. Nu am nume. Nimeni din tribul nostru nu are. Mă numesc Hafayette. Şi acesta îmi ţine loc şi de prenume, şi de nume. Cum am două prenume, mereu se crede că unul este numele. Hafayette înseamnă în limba noastră latrine. Groapă cu excremente. Mi l-au pus forţaţi de împrejurări. Aveam şase fraţi şi surori născuţi înaintea mea şi toţi au murit la o vârstă fragedă. Toţi şase. La câteva săptămâni după naştere. Disperată de a-şi vedea murind toţi copiii, mama mea a mers să îl consulte pe vrăjitorul satului, care i-a spus: „Dă-i celui de-al şaptelea copil al tău un nume dezgustător. Morţii, care este o mare doamnă, îi va fi silă, apropiindu-se. Nu se va murdări să îl ia. Numeşte-l pe copilul tău Hafayette, şi moartea nu îl va atinge, aşa cum nu atingem groapa latrinelor. Dacă îi pui numele Hafayette, va trăi!” Deci am primit un nume dezgustător şi am trăit datorită lui.

— Continuă, spune căpitanul.

— Ce să continui?

— Povestea ta.

— Aveam zece ani. Nişte misionari au ajuns în satul nostru. Acesta e aşezat în smârcuri, ca Delta. Dar la noi, la tropice, e îngrozitor de cald şi în apă mişună mii de animale periculoase, veninoase, mari şi mici. Misionarii aveau nevoie de servitori. Indigeni. Am fost angajat ca servitor al albilor. Încă din primele zile mi-au spus că sunt inteligent. Acest lucru nu mă flata, căci, cu toate astea, câştigam tot ca şi ceilalţi. Misionarii m-au învăţat foarte uşor să scriu şi să citesc. În câteva săptămâni puteam să citesc ziarul şi să scriu scrisori. Mi-au dat cărţi care îmi plăceau

mult. Le devoram ca o termită. Citeam câte una sau două pe zi, lucrând în acelaşi timp. M-au trimis la seminarul misiunii. Eram primul peste tot. La toate materiile. Misionarii mă vedeau deja arhiepiscop sau cardinal. Dar Dumnezeu nu îmi rezerva primul ordin eclesiastic, ci ultimul, acela al Parabolanilor.

La optsprezece ani m-am îmbolnăvit de lepră. M-au trimis într-o leprozerie. Am fost îngrijit aici şi m-am vindecat, nu însă fără a lăsa bolii câteva bucăţi de nas şi de urechi şi câţiva centimetri de piele. Vedeţi şi dumneavoastră! Lepra roade carnea exact aşa cum rod şoarecii caşcavalul. Ea mi-a ros destul cartilagiu şi piele pentru a-mi pune o mască înspăimântătoare în loc de chip. Abia ieşit din spital, s-a dovedit că am paraziţi. Nu păduchi sau pureci. Acolo paraziţii sunt diferiţi. Îi aveam sub piele. În carne. Şi chiar pe oase. M-au internat într-un spital construit de misionarii de la Institutul Pasteur şi, îngrijindu-mă, s-a descoperit că eram o veritabilă mină de aur pentru studiul bolilor tropicale. În plus, aveam ciuperci. Da. Creşteau ciuperci pe rinichii mei, pe oase, pe toate organele. Mai ales pe ficat. O adevărată ciupercărie. M-au transportat în Europa cu avionul şi au studiat pe corpul meu numeroasele boli tropicale de care sufeream. Eram puternic şi eram în acelaşi timp o adevărată „cultură” vie. Mă transportau periodic la serviciul chirurgical şi, în faţa medicilor, a profesorilor şi a studenţilor, mă operau de fiecare dată pentru o altă boală. Aceasta pentru a mă vindeca, dar şi pentru a studia bolile de la Tropice. Timp de mulţi ani, corpul meu a fost un manual viu. Savanţii erau zi şi noapte aplecaţi asupra mea. Pentru a mă studia. Ca pe un tratat de medicină. Au înlocuit organele putrezite, grefându-mi altele noi. Eram reconstituit din organe separate. Cârpit. Profesorii îi aduceau pe studenţi şi le arătau corpul meu ca pe un film de senzaţie.

Într-o zi, m-am însănătoşit complet. Eram la spitalul Pasteur, pe strada Vaugirard, la Paris. Este una din cele mai venerabile instituţii din lume. Aici intri ca într-o catedrală. Minunile medicale sunt nenumărate. Oamenii nu numai că îl vizitează. Se face aici un adevărat pelerinaj. Este o biserică. Ultimul patron al acestui loc înălţător a fost doctorul Bernard Sureau care, în timpul războiului, a fabricat în sala rece a spitalului penicilina, extrăgând-o din urina recoltată în butoaie mari, în spitalele

americane pe front.[1] Aici au fost vindecaţi primii bolnavi de turbare. Fiecare celulă cu pereţi de sticlă aminteşte o minune, un om salvat de la moarte, din suferinţă, şi revenit la viaţă. În mijlocul pavilioanelor se află o superbă grădină tropicală care aminteşte ţara mea natală. Aş fi vrut să rămân acolo mai mult timp. Îmi era bine la spitalul Pasteur.

Medicii m-au sfătuit să merg la Universitate să îmi termin studiile. Dar în momentul în care am ieşit pe stradă am constatat că oamenii îşi întorceau privirile de la chipul meu şi schimbau trotuarul. Trecătorii nu puteau să mă privească. Eram prea urât. Desfigurat. În autobuze şi în metrou toate locurile rămâneau goale în jurul meu. Chiar şi în orele de vârf. Călătorii nu voiau să se apropie de mine. În acelaşi fel mă evitau la Universitate. La bibliotecă. Făceam gol în jurul meu. Un gol silenţios de teamă, milă şi oroare. Eram în gol şi nu poţi trăi în gol. Am hotărât să nu mai ies. Eram negru, cu cicatrice, desfigurat. În cafenele oamenii se ridicau şi părăseau localul imediat ce intram şi mă aşezam la o masă. Goleam crâşmele cu prezenţa mea. Şi m-am refugiat la spital. Aşa cum se ascunde o cârtiţă sub pământ. Afară, eram o provocare.

Medicilor, internilor, surorilor Sfântului Iosif de la Cluny, cu uniformele lor albastre ca mările Sudului, şi întregii familii Pasteur, le-a fost milă de mine. Nu mi-au spus un cuvânt, dar am înţeles că Pasteur, spitalul turbaţilor, al bolilor grave, periculoase, al maladiilor îngrozitoare, al ciumei, al holerei, al febrei galbene, era singurul loc de pe pământ unde puteam să stau şi să trăiesc fără a fi îngrijorat. Fără a deranja pe nimeni. Fără să se ferească de mine. Aici primeam nu numai locuinţă şi hrană, dar în fiecare clipă îmi ofereau o picătură de dragoste, de înţelegere, de tandreţe. Ceea ce lipsea în toate celelalte locuri. Există spitale mai elegante şi mai bine dotate, dar în ele nu se oferă decât ceea ce serveşte la vindecarea trupului. Tandreţea, dragostea, compasiunea şi prietenia sunt articole care nu se găsesc în farmacii. La Pasteur vi se oferă acestea gratuit, zilnic, cu generozitate. Aici vindecările sunt ca cele ale lui Hristos: când dădea vederea orbilor, era pentru a vedea şi pe Dumnezeu, nu numai lucrurile. Iar orbii, privindu-L pe Hristos, vedeau pe Dumnezeu, Cerul, Veşnicia.

[1] Dr. Francois Lejeune: *Contribuţii la istoria medicinii. Spitalul Pasteur.* Paris 1969, pag. 53.

Cum nu voiam să trăiesc ca un parazit, m-am pus la treabă pentru a-mi plăti cazarea, masa şi îmbrăcămintea. O muncă după puterea mea. În timpul orelor de repaus, când bolnavii dormeau, intram în celulele lor de sticlă, adunam cearşafurile murdare, prosoapele pătate de sânge, bandajele uzate, spălam scuipătorile, goleam coşurile cu gunoi. Erau toţi grav bolnavi, afectaţi de boli periculoase, extrem de contagioase, dar eu eram imunizat împotriva oricărui flagel. Moartea era dezgustată. Nu voia să mă atingă. Îi era greaţă văzându-mă. Din punct de vedere estetic, speriam moartea. Nu numai cu numele, ca în copilărie. Am încetat definitiv să mai ies din spital. Afară, le făceam rău celorlalţi prin prezenţa mea şi îmi făceam rău şi mie. Un rău dublu. La Pasteur uitam că eram desfigurat, urât, negru şi cu cicatrice. Făceam, fără să îmi dau seama, meseria Parabolanilor. Eram cu adevărat unul dintre ei, din confreria celor care nu au teamă de moarte şi de microbi. Eram un *parabolanos.* Căci atingeam şi spălam bolnavii cei mai periculoşi. Mă ocupam cu morţi, scuipători, deşeuri. Eram mulţumit să fac o muncă de care toată lumea se temea. Eram mândru. Îmi găsisem locul pe pământ. Puteam să trăiesc din nou.

Dar această poveste frumoasă nu a durat mult timp. Într-o zi, a fost trimisă tuturor celor care făceau parte din Pasteur, tuturor celor care slujeau la catedrala medico-religioasă, o scrisoare recomandată prin care ne anunţau că suntem concediaţi. Au fost date afară sfintele surori ale Sfântului Iosif de Cluny, care slujeau aici de un secol. Daţi afară, de asemenea, medicii. Infirmierii. Laboranţii. Toţi. De la primul până la ultimul. „Cu data de 1 octombrie 1972, spitalul Pasteur va fi închis.” Definitiv.

«— Nu am lucrat bine, pe toată planeta şi aici, la Paris, făcând nenumărate minuni timp de un secol? am întrebat noi.

— Ba da, tocmai de aceea închidem spitalul Pasteur, răspunse noul patron. Trebuie să demitizăm medicina. Trebuie să o laicizăm, să secularizăm ştiinţa. Trebuie, într-un cuvânt, să desacralizăm spitalul Pasteur.

— De ce?

— Pentru că nu există Dumnezeu. Nu există decât Hazardul. Ceea ce numeaţi voi în trecut Dumnezeu este, de fapt, Hazardul. Dumnezeu este Hazard, omul este un Hazard. Viaţa omenească, vegetală, animală, este un Hazard. Nu mai putem tolera, în secolul nostru luminat şi tehnic, existenţa unor spitale ca

Pasteur, unde oamenii încă se roagă. Acest spital este asemenea unei catedrale. Trebuie demolat. Tăbărât pe el cu buldozerele. Distrus cu totul. Şi construită o maşină de sănătate. O uzină medicală. Aseptică. Ştiinţifică. O farmacie medicală. Electronică. Un observator de boli. Din acest observator vor scruta Hazardul, aşa cum de la Meudon se scrutează cerul pentru a stabili harta meteorologică şi direcţia vânturilor. Să nu mai existe catedrale medicale, ci doar fabrici de sănătate. Boala este un Hazard. Aici va fi templul Hazardului. Ca cel al ruletei cazinoului de la Monte Carlo...»

Am ieşit din spital cu o pensie. Am venit aici, în Deltă. De ce? Nu, nu din întâmplare. Ci pentru că această Deltă îmi aminteşte smârcurile de la Tropice, unde m-am născut. Eram o epavă în derivă, purtată de curenţi. Dar a fost voia mea să mă opresc aici. Să eşuez aici. În acest loc mai este încă haos. Ca în *Facere.* Lucrarea lui Dumnezeu de a treia zi, cum spune doctorul Felix, nu este încă terminată. Uscatul nu este încă separat de ape. Nici crearea animalelor nu este terminată. Nu este niciun animal terestru. Doar păsări, peşti, ţânţari şi fluturi. Animalele de pe continent nu pot trăi aici. Nu găsesc hrană. Vegetaţia terestră răsădită aici moare. Rădăcinile copacilor putrezesc. Oamenii de aici nu mai aparţin vieţii, dar nu mai aparţin nici morţii. Sunt la frontiera extremă dintre cele două. La punctul terminus. Sunt desprinşi de viaţă, fără să fi intrat în moarte. Sunt la fel de străini şi de moarte, ca şi de viaţă. Ca mine, ca Dona Despina, ca marele Viking, ca secta scopţilor, ca bandiţii şi evadaţii. Suntem Venetici. Pământul nostru este o insulă plutitoare care nu este fixată de fundul apei decât de nişte rizomi şi de rădăcinile plantelor acvatice. Dacă săpăm sub picioarele noastre nu găsim uscat, ci o ţesătură de rădăcini cimentate de fire de nisip, argilă şi pământ lichid.

— Şi victima, Akantha, cum ai cunoscut-o?

— După sosirea mea în acest han al păsărilor nu am întâlnit nici un om timp de săptămâni întregi. Eram ca Robinson Crusoe. Cu singura diferenţă că eu ştiam că pe toate aceste insule plutitoare şi efemere care încep uneori să navigheze ca vapoarele, există Venetici. Oameni refugiaţi aici. Ei vă spionează. Vă studiază. Pretutindeni vă urmăresc nişte ochi şi vă ascultă. Sunt la doi metri de dumneavoastră. Dar dacă ei nu vor să nu fie văzuţi, nu îi vedeţi. Într-o zi am văzut o femeie. M-am frecat la

ochi, crezând că era un vis. Era ca Lorelei. O sirenă. O Fata Morgana a apelor. Cea mai frumoasă pe care am văzut-o vreodată. Era Akantha. Era prima femeie care, privindu-mă, nu întorcea capul în altă parte. Nu. Dimpotrivă, ea îmi surâdea cu tandreţe. Cu prietenie. Fericită să mă privească. Era foarte frumoasă. Cu o faţă de porţelan şi părul ei, care îi acoperea umerii cu bucle de aur. Purta o rochie albastră. Foarte romantică. Cu volane de dantelă albă. Mi-a surâs arătându-mi dinţii albi şi m-a chemat cu o voce muzicală, ca nişte clopoţei de aur sau de argint. Mi-a făcut semn cu mâna agitând degetele sale lungi şi fine cum ai agita o batistă:

«—O! Bună ziua!»

Privindu-mă fix cu ochii ei albaştri, m-a întrebat:

«— Cine sunteţi dumneavoastră? Nu v-am auzit niciodată pe aici.

— Mi se spune Rabolan, am răspuns eu.»

Ea mi-a întins mâna. I-am strâns degetele cu teamă. Mi-era teamă să nu fugă văzându-mă. Ca celelalte femei. Continua să îmi zâmbească, strângându-mi mâna îndelung. «Niciodată nu am strâns o mână atât de frumoasă ca a dumneavoastră», mi-a spus.

Eram absolut derutat. Ochii şi mâna ei care o strângea pe a mea îi confirmau cuvintele. Nu îşi bătea joc de mine. Spunea că mâna mea era frumoasă. Şi o strângea.

A continuat:

«— Semănaţi cu un stejar gigant. Un stejar măreţ. Ca o catedrală. Un stejar multisecular. Aveţi pielea ca o coajă. Crăpată. Bărbătească. Solidă. Pielea dumneavoastră este coaja care a învins mii de ierni, care a suferit frigul, căldura, gerul, furtunile şi rafalele vântului timp de secole nenumărate. Pielea dumneavoastră este cea mai frumoasă pe care am atins-o vreodată. Lăsaţi-mă să ţin mâna dumneavoastră în mâna mea. Atingeţi pielea mea. Aici. Pe braţ. Este netedă ca şi coaja mesteacănului. Şi a dumneavoastră este dură, crăpată şi aspră ca cea a stejarului. Eu sunt un mesteacăn iar dumneavoastră un stejar. Suntem stejarul şi mesteacănul. Oferiţi-mi braţul, să pot să mă sprijin pe dumneavoastră şi conduceţi-mă acasă.

— Unde?

— La mine acasă, spuse ea. Sunt Akantha. Nu mă cunoaşteţi? Toată lumea mă cunoaşte. Aţi auzit măcar vorbindu-

se despre mine, nu-i aşa? Sunt Akantha, fiica marelui Viking decapitat. Sunt fiica lui Viking Acefalos. Viking fără cap. Când aţi sosit aici?

— Recent, am răspuns eu.

— Unde este vaporul dumneavoastră?

— Nu am vapor.

— Atunci cum aţi ajuns aici?

— Locuiesc pe această insulă.

— Locuiţi pe insula noastră, Insula Veneticilor, şi nu mă cunoaşteţi?

—Akantha, Akantha! a strigat o femeie. Akantha, unde eşti? *Spinule!*

— Sunt aici, mamă, a strigat Akantha. Priveşte-mă! Sunt ascunsă sub un stejar măreţ. Mă vezi?»

Femeia s-a apropiat. Mică. Vioaie ca o veveriţă. Avea cizme de cauciuc. O fustă plisată şi o haină din piele de căprioară. Văzându-mă, s-a oprit. Şi-a pus mâinile la gură şi şi-a muşcat degetele ca să nu ţipe. Era speriată de urâţenia mea. Ca toţi oamenii care mă vedeau. Îi era teamă să înainteze către fiica ei. Îi era teamă şi să se întoarcă. Şi să fugă. Se temea să nu o sugrum pe fiica ei.

Am lăsat mâna Akanthei şi am vrut să mă retrag, dar ea se ţinea strâns de mine ca o liană şi se împingea în mine, sprijinindu-se de braţul meu.

«— Nu pleca spunea ea. Condu-mă la mama. De ce nu spui nimic mamă?»

Mama ne privea tot mai speriată. Fiica ei se sprijinea acum cu amândouă mâinile de umărul meu. Era lipită de braţul meu. Îi simţeam pieptul pe cotul meu. Am rămas nemişcat, apoi i-am zis mamei:

«— Nu vă fie teamă, doamnă. Fiica dumneavoastră, Akantha, m-a rugat să o aduc acasă. Nu îi fac niciun rău. Nu vă temeţi...»

Akantha m-a împins către mama ei. Aceasta ne privea. Tot încremenită.

«— Vii acasă, nu-i aşa?» a spus ea.

Mama ei mă examina, gata să se apere dacă aş fi atacat-o. Privea cu teamă cicatricele mele, urmele acelor care îmi recususeră nasul şi bucăţile de piele. Contempla cu groază carnea mea brăzdată de cicatrice, muşchii mei de elefant,

urechile roase de lepră şi reparate de medicii chirurgi şi esteticieni.

«— Mulţumesc, domnule, şi la revedere», a spus ea subit.

Noi eram la doi paşi de ea. S-a aruncat asupra noastră şi şi-a smuls fata din braţele mele. A luat-o pe Akantha şi apoi a alergat cât o ţineau picioarele cât mai departe posibil de mine, sinistrul, cicatrizatul, monstrul negru. Akantha, surprinsă, nu a avut timpul să spună un cuvânt. Era deja departe, ascunsă în spatele perdelelor de trestie şi stuf când am auzit-o strigând. Eu am rămas singur. Acolo unde mă găseam. Fără să mă mişc. Întrebându-mă dacă am visat... N-au trecut zece minute, că am auzit în spatele meu un foşnet de rochii. Am întors capul. În spatele meu se afla mama Akanthei, încercând să îşi învingă teama şi să nu mă privească. Mi-a spus:

«— Fiica mea doreşte să veniţi la noi acasă. Vrea să vă întâlnească.

— Fiica dumneavoastră vrea să mă vadă? am întrebat eu.

— Nu, domnule. Nu poate să vă vadă. Fiica mea este oarbă. Ea doreşte să vă întâlnească.

— I-aţi spus că sunt monstruos de urât? Monstruos de desfigurat şi negru şi plin de cicatrice?

— Da, domnule. I-am spus că sunteţi îngrozitor de urât. Dar pentru cineva care nu vede, urâţenia este necunoscută. Ea nu ştie ce înseamnă să fii oribil, plin de cicatrice, negru. Contururile şi culorile nu au sens pentru orbi. Frumosul şi urâtul formelor este un nonsens pentru ea. Dimpotrivă, spune că pielea dumneavoastră este frumoasă, ca şi coaja stejarilor. Şi mai spune că şi sufletul dumneavoastră este frumos. Că miroase frumos, chiar foarte frumos.

— Este posibil, doamnă, ca sufletul meu să fie strălucitor, alb şi să miroasă frumos. Am suferit foarte mult. Şi cred că fiica dumneavoastră nu a greşit spunând că sufletul meu este frumos. Ochii ei orbi au văzut bine ceea ce oamenii cu vedere nu văd niciodată. Căci cei care văd se opresc la aspectul pielii mele şi nu pot să privească mai departe. Doar un orb, care nu se împiedică de ochi, poate privi sufletul meu. Întotdeauna trebuie să fim orbi faţă de lucrurile care ne înconjoară pentru a vedea esenţialul. Din cauza lucrurilor vizibile noi nu vedem îngerii, sufletele şi pe Dumnezeu. Orbii au şansa de a vedea îngerii. Ei nu sunt distraşi de lucrurile vizibile.»

Negrul se opreşte.

— Continuă, spune căpitanul Taxid.

— Restul este scurt. Akantha s-a îndrăgostit de mine. Nu mai putea trăi dacă mă îndepărtam. Am încercat să o împiedic, facându-i portretul meu mai negru decât este. Nu era nimic de făcut. Ea era îndrăgostită. Şi cu cât mă înnegream eu mai mult, cu atât mai mult mă iubea ea. Într-o zi, Dona Despina mi-a zis:

«— De ce nu o iei în căsătorie?

— Eu, să mă căsătoresc cu cea mai frumoasă fată de pe pământ? Să mă căsătoresc cu Akantha? Eu, urâţenia întruchipată? Niciodată!

— Ea nu vede urâţenia ta, Rabolan. Nu fi stupid. Ea este oarbă. Căsătoreşte-te cu ea. Fă-o fericită.

— Nu pot să abuzez de încrederea unei oarbe, am spus eu.

— Toate iubirile sunt oarbe, Rabolan. Înainte de a te face să te îndrăgosteşti, natura te face orb. Altfel nu te îndrăgosteşti. Nu-ţi mai fă scrupule inutile. Căsătoreşte-te cu ea.

— Şi dacă într-o zi deschide ochii şi mă vede?

— Nu va vedea niciodată, a afirmat Despina. Am cheltuit milioane şi am consultat cele mai mari somităţi medicale. Toţi au fost categorici: Akantha s-a născut oarbă, va trăi oarbă şi va muri oarbă. Niciun risc din privinţa asta. Căsătoreşte-te cu ea, Rabolan. Este îndrăgostită de tine.»

Astfel, forţat de mama ei, Dona Despina, m-am căsătorit cu Akantha. Eram fericit. Akantha era fericită. Dona Despina era fericită. Vecinii invizibili au apărut să ne felicite. Şi ei erau fericiţi. Fericirea este contagioasă. Chiar şi natura, soarele şi luna, păreau mai fericite de când Akantha era soţia mea.

Această fericire a durat până în ziua în care doctorul Felix şi-a făcut apariţia în Deltă. Când americanul a pus piciorul pe Insula Veneticilor şi a întâlnit-o pe Akantha, am simţit drama, aşa cum animalele simt furtuna şi moartea. Ştiam că nefericirea era iminentă. Dona Despina, soacra mea, simţea acelaşi lucru. Ştia că ni se va întâmpla o nenorocire teribilă. Dar nici Dona Despina, nici eu, nu bănuiam că necazul care se apropia de noi era aşa de mare. Că însemna moartea Akanthei.

— Semnează-ţi declaraţia, spune căpitanul Taxid.

Îi întinde negrului o foaie pe care rezumase ceea ce a spus Rabolan. Remarcă:

— Ai un scris foarte frumos.

E un moment stânjenitor. O tăcere prelungă. O sparge căpitanul:

— Povestea ta este emoţionantă. Tulburătoare. Tragică. Eu sunt sensibil. Dar reprezint legea. Şi am venit aici să îl arestez pe ucigaşul Akanthei. Suspectul numărul unu eşti tu. Ţi-ai dat seama că Akantha, soţia ta, te-ar fi părăsit, speriată, imediat ce ar fi primit ochii americani şi te-ar fi văzut?

— Absolut.

— Aceasta este explicaţia crimei. Te ştiai părăsit de soţia ta şi ai omorât-o.

— Nu am omorât-o eu pe Akantha.

— Crezi că s-a sinucis?

— Nu. Era prea fericită pentru a face aşa ceva. Şi atunci, în ajunul primirii ochilor americani, era de două ori fericită. Fericită până la cer. Nu s-a sinucis.

— A fost asasinată. Şi cine putea să o asasineze? O persoană care se găsea aproape de ea. Şi cine era alături de Akantha în noaptea crimei?

— Dona Despina şi cu mine. Nimeni altcineva.

— Deci ori eşti tu, ori mama ei. Unul din voi doi este ucigaşul. Tu ai un motiv. Deci tu eşti suspectul principal. Nu pot să fac nimic. Trebuie să te arestez, aşteptând rezultatul autopsiei.

— Nici mama ei, nici eu nu am putut să o omorâm. O iubeam prea mult. Ne-am fi dat şi viaţa pentru ea. Este de neconceput să spui că unul din noi a otrăvit-o.

— Atunci, cine?

— Eu nu am ucis-o, repetă Rabolan.

— Interogatoriul s-a încheiat, declară căpitanul.

Îl cheamă pe brigadierul Rotang şi îi spune:

— Rabolan este în stare de arest. Aveţi grijă să nu vă scape.

Negrul cu cicatrice se lasă încătuşat fără să protesteze. El ştie că logica este ca nămolul. Îi face pe oameni să alunece şi să cadă. Nu e supărat pe căpitan. Căpitanul este obligat să fie logic.

XI. Adevăraţi ochi americani...

Se înserează. Căpitanul Taxid va înnopta în Deltă. Pe vaporul doctorului american. Pe *Ochiul Deltei*. În timpul nopţii va sosi prin telex rezultatul autopsiei. Căpitanul o cheamă pe Dona Despina, mama Akanthei. E o persoană foarte tânără. Elegantă. Stilul articol de lux. Căpitanului nu îi place. I se pare că e prea plină de ifose. Îl umileşte, făcând pe marea doamnă.

— De ce vi se spune *Dona Despina?* Numele dumneavoastră este Despina. De ce nu *Doamnă?*

— Bunicii mei au venit din Spania. La noi femeilor li s-a spus întotdeauna *Dona.*

— Aveţi acte de identitate?

— Nici unul.

— Le-aţi pierdut?

— Nu, căpitane. Nu am avut niciodată. Numele meu de fată e Wolfgang, *Pas de Lup.* Tatăl meu poseda tot oraşul, toate terenurile din jur şi Delta. Nu ai nevoie de acte de identitate când locuieşti în regiunea asta.

— Tatăl dumneavoastră a părăsit regiunea de mult timp. A vândut tot. Din cauza dumneavoastră a fugit, nu-i aşa?

— Exact.

— Puteţi să îmi povestiţi cum s-a întâmplat?

— Povestea este cunoscută de toată lumea. E cântată în baladele populare. Pretutindeni. E o poveste de dragoste. Poveştile de dragoste emoţionează întotdeauna inima poporului. Legenda mea este mai vie decât eu însămi.

— Eu n-o cunosc, spune căpitanul. Nu sunt de aici. Povestiţi.

— Bine, spune Dona Despina. Acum optsprezece ani, în această regiune a fost o foamete mare. Oamenii mureau ca muştele. Pe stradă. Într-o zi, tatăl meu a primit o scrisoare de la Piratul Viking care îl soma să depună la primărie cinci milioane în aur, pentru a hrăni mulţimile de flămânzi care soseau de la ţară la oraş, numeroase ca lăcustele. Scrisoarea se termina cu o ameninţare: «Dacă nu depuneţi cele cinci milioane la primărie în timp de 48 de ore, o voi răpi pe unica dumneavoastră fiică şi voi

cere o răscumpărare de trei ori mai mare pentru eliberarea ei. La fiecare 48 de ore, voi adăuga încă cinci milioane.»

Tatăl meu a refuzat să plătească. A alertat poliţia. Străzile au fost ticsite de poliţişti în civil, de soldaţi, de marinari. Era aşteptat Piratul. Teribilul pirat care se ascundea în Deltă. Eu mergeam la liceu într-o maşină blindată, iar în timpul cursurilor sala de clasă şi tot pensionul erau înconjurate de un triplu cordon de poliţişti şi de jandarmi. Piratul a tipărit scrisoarea de şantaj sub formă de afiş şi a lipit-o pe toate zidurile şi pe toţi copacii din oraş. Lupta palpitantă şi fără milă dintre tatăl meu şi Pirat ţinea mulţimea cu sufletul la gură. Ca un meci de box.

Miza acestei lupte dintre Wolfgang, tiranul bogat, şi Pirat, eram eu, Despina. La pensionul francez al oraşului, eram vedeta admirată şi invidiată. Pe capul Piratului se pusese preţ de către poliţia care oferea şi ea cinci milioane celui care îl găsea pe Viking şi îl preda viu sau mort. Toate fetele pensionului, puştoaicele de cincisprezece ani şi chiar şi cele mai mici îşi doreau tainic în inima lor să fie în locul meu. Visau noaptea că erau răpite de către marele Pirat, frumosul Viking, prinţul de Regensbogen care le ducea în Deltă, în locuinţele sale uimitoare şi în ascunzătorile sale acvatice. Şi eu aşteptam cu inima tresăltând şi cu ochii închişi să fiu răpită de el, purtată de braţele sale în Regatul Trestiei, Hanul Păsărilor migratoare, Imperiul Apelor, Regatul său, Delta. Aşteptam deci să mă răpească...

Cele 48 şi opt de ore au trecut. Nu fusesem răpită. Deşi răscumpărarea nu fusese plătită. Îmi pierdeam răbdarea. Locuiam într-o casă imensă de piatră, înconjurată de ziduri. Un fel de castel al Evului Mediu. O locuinţă feudală. O fortăreaţă. Era aşezată în centrul oraşului, între primărie, prefectură şi catedrală. Casa era înconjurată de un parc cu arbori seculari. Într-o seară, pe la ora şase şi jumătate, când soarele asfinţea, am zărit în faţa grilajului parcului nostru silueta Marelui Viking. El era. Nu mă puteam înşela. Fotografia lui era difuzată peste tot împreună cu preţul oferit pe capul său, era lipită pe toate zidurile. Mergea pe stradă, trecând prin faţa gardienilor şi a patrulelor înarmate, fără teamă, nonşalant, cu înălţimea sa de aproape doi metri şi părul său lung, blond şi ondulat, căzând pe umeri. Avea o caschetă de piele şi era îmbrăcat în acelaşi timp ca un pescar, un soldat şi un războinic de altădată. Şoldurile sale se ondulau precum corpul unei pantere. Mersul său era lent.

Domol. Ca acela al marilor feline. Al leilor. Al tigrilor. Al leoparzilor din junglă. A trecut de două ori prin faţa porţii de fier a castelului nostru, apoi s-a îndepărtat încet. Eu am plâns toată noaptea. Eram sigură că sunt îndrăgostită de Marele Viking. Sigură că niciodată nu aş mai putea iubi un alt bărbat şi teribil de dezamăgită că nu m-a luat cu el. Şi am conceput planul de a mă preda lui, de bună voie. De a-l ajuta să mă răpească. Pândeam, deci, sosirea lui...

A reapărut a doua zi, la aceeaşi oră, în acelaşi loc. M-am îmbrăcat şi am alergat spre grilaj. Am ieşit pe o portiţă, traversând pe furiş parcul, pentru ca jandarmii şi santinelele să nu mă vadă. Când am ajuns în stradă, Viking pleca. Am alergat în urma lui. L-am prins de braţ, agăţându-mă de el. M-a privit şi m-a recunoscut. Mirosea bine. Mirosea a mare, a alge, a tabac, a alcool, a pericol. S-a oprit şi şi-a fixat asupra mea ochii săi duri ca metalul, pătrunzători ca marile săbii de altădată, ochii săi de culoarea oţelului şi a părului de lup, ochii săi ca ceaţa deasă deasupra apei.

«— Akantha, mi-a spus el. *Spin* ce eşti!»

M-a apucat strâns de braţ, ca în nişte cleşti de fier. Am leşinat de emoţie, de teamă şi de fericire, atât de bucuroasă eram că mă strânge în cleştii mâinilor lui. Mi-era teribil de frică şi eram fericită în acelaşi timp. Mă trăgea în urma lui ca pe un obiect. A bătut la uşa de fier a castelului nostru şi a strigat la gardieni şi la portar:

«— Eu sunt, Viking, Piratul! I-o aduc lui Wolfgang pe Despina lui, Akantha, Spinul. Spuneţi-i să o păzească bine. Data viitoare când o mai găsesc în stradă, nu o mai aduc. O iau cu mine. Spuneţi-i magnatului să îşi păzească bine spinul de puştioaică. Eu nu sunt guvernantă ca să o păzesc pe Domnişoara.»

Piratul a dispărut înainte ca gărzile să se trezească din stupefacţie. Înainte ca cineva să aibă curajul să reacţioneze. Căci curajul paralizează. Începând din acea seară, am fost păzită mai bine. Dar eu aveam în trupul meu, iîn cap, în nări, în gură, imaginea, mirosul şi urmele Piratului. Era întipărit în inima mea cu un fier roşu parcă. Imaginea lui îmi făcea rău. Cuvintele lui mă urmăreau ca nişte lupi: «Akantha, Spina, Épine.» Scriam pagini întregi cu litere mari: «Akantha = spin; Spina = Despina.» Am povestit aventura mea la şcoală. Colegii mei m-au numit începând din acea zi Akantha. Spinul. După numele pe care

Viking mi l-a dat strângându-mă în braţe şi lăsându-mă la poarta tatălui meu.

Câteva zile mai târziu, într-o seară, ca şi prima dată, am zărit din nou Piratul. În acelaşi loc. Era în faţa casei. Era un bărbat care nu semăna cu niciun altul şi totuşi soldaţii, patrulele şi santinelele nu îl recunoşteau. Se plimba nonşalant în faţa lor. Fără nicio teamă. L-am recunoscut de departe şi l-am urmărit. Am alergat în stradă, ca o nebună, pentru a-l reîntâlni. Căci se îndepărta, ca şi prima dată. Avea o pelerină de blană, manta de piele, cizme cu talpă groasă de pâslă. Am alergat după el şi am strigat:

«— Sunt eu, Akantha, Spinul. Sunt Akantha. Opriţi-vă. Vă însoţesc. Pretutindeni. Vin cu dumneavoastră.»

Mergea facându-se că nu mă aude. Ignorându-mă. Pasul său era uniform. Nonşalant. Sigur de el. Un pas de panteră, de leu, un pas de leopard, unduitor şi indiferent. Se îndepărta spre est. Ieşeam din centru. Tot mai alergam, fără să îl pot ajunge. Avea pasul mare. La ieşirea din oraş l-am ajuns din urmă. Mirosea mai tare decât prima dată. Mirosea a alge, a lup. Mirosea a măcriş strivit în palmă, a tabac, a sudoare şi alcool. Trupul său era parfumat cu esenţe tari, virile şi sălbatice. Dintr-odată, s-a întors. Eram alături de el. Era noapte. Şi eram departe de orice locuinţă. M-a fixat cu ochii săi de culoarea brumei, de culoarea lamelor. Privirile sale îmi străpungeau trupul ca nişte cuţite imense. Am crezut că mor pătrunsă de strălucirea lor de oţel. O clipă, mi-a fost teamă să nu mă omoare ca pe un miel. Ca pe o pasăre. Eu eram atât de mică, atât de fragilă, iar el era imens. Şi devenea din ce în ce mai mare. Iar eu din ce în ce mai mică. Eram pe punctul de a cădea în genunchi, când m-a ridicat cu o singură mână. Ca pe un palton de copil. Pentru braţul lui, corpul meu nu era mai greu decât o haină. M-a aruncat călare pe calul lui fără şa. A urcat în spatele meu şi m-a luat în braţe. Calul a plecat în galop. Eram lipită de pieptul lui. Un piept de metal. Cald. Respiraţia lui îmi ardea gâtul, ca un aruncător de flăcări. Suflul lui îmi făcea ceafa să sufere şi am leşinat când calul alerga în galop şi el mă strângea din ce în ce mai tare în braţe, ca să nu cad. Mi-am dat seama că nu îmi pierdusem cunoştinţa cu totul. Nu. Eram ameţită. Ameţită de teamă. De mirosul lui. De respiraţia lui. De fericire. În acel moment mi-a spus:

«— Anakantha! Cea fără spini. Anakantha!»

Eram fericită. Nu mai eram un spin pentru el, o Akantha. Eram o Anakantha. O Fără Spini. El m-a adus aici. Pe această insulă plutitoare.

«— E o insulă nouă, mi-a explicat el. O insulă care nu exista acum o lună. O insulă virgină. Creată de Dumnezeu special pentru noi. Eu o botez Insula Veneticilor, insula străinilor, a celor care nu fac parte din nicio familie.»

— Cum aţi ajuns în Insula Veneticilor? întreabă căpitanul.

— Mai întâi călare. Până pe malul apei. Apoi cu o barcă de pescari. Şi apoi cu un vapor foarte frumos. Un vapor mai frumos decât cel al americanului. Piratul meu mi-a explicat că era un iaht de agrement. Am debarcat aici, iar vaporul a fost condus în larg, unde apa era mai adâncă, şi a fost scufundat.

A trebuit să construim această casă din cărămidă. Aici pământul nu poate fi folosit, căci e sfărâmicios. Se aduce argilă de departe.

Viking a făcut bine când a scufundat vasul şi s-a stabilit aici, căci răpirea mea a făcut senzaţie. Ziarele au publicat pe prima pagină povestea răpirii mele de la fortăreaţa părintească. Au trimis în Deltă marina fluvială, unităţile maritime, jandarmii, poliţia, aviaţia care ne căuta cu elicopterele. Recompensa pusă pe capul Piratului a fost mărită. În fiecare zi ofereau mai mult. Dar el rămânea de negăsit. Cu mine. În acest refugiu.

Viking al meu era tânăr. Îmi spunea că s-a născut într-o ţară nordică. Ţara lupului. A zăpezii. Şi a mării gri. Ţara brumelor. Ţările Baltice. Departe. Foarte departe. Spre nord. Era nobil. Şi prinţ. Era ofiţer şi făcea parte dintr-o organizaţie secretă care conspira împotriva ocupanţilor ţării sale. Conspiratorii pentru libertate şi independenţă au fost descoperiţi şi toţi au fost împuşcaţi sau spânzuraţi. Viking a fugit în America. De acolo a trecut în Egipt, în Turcia, apoi s-a refugiat aici.

Casa lui ascunsă era un adevărat basm. Aici aducea de pretutindeni tot ce era mai confortabil. Era cuibul lui. Mobilele noastre proveneau din cabinele vapoarelor de lux. În fiecare seară cinam, el în costum, eu în rochie de seară, cu lumânări, cu un majordom în livrea. Îmi spunea că nu ar putea să reziste în Deltă dacă nu ar păstra cu gelozie automatismul lumii civilizate. Îmi povestea ce mici stratageme folosesc englezii pentru a nu cădea în starea de sălbatici când sunt în junglă sau în deşert. Iau întotdeauna ceaiul la ora cinci. Se îmbracă pentru a cina. Se rad

în fiecare dimineaţă şi fac un duş. Nu trebuie să renunţi niciodată la aceste obiceiuri pentru a nu uita că eşti o fiinţă umană şi nu un animal. Pentru a nu cădea în starea de sălbăticie. Respect aceste sfaturi de optsprezece ani şi ele mă ajută să nu uit că sunt o fiinţă cultivată şi civilizată. Din când în când trebuiau să sosească vapoare frumoase şi făceam plimbări până pe mare. Dar ne întorceam mereu în Insula Veneticilor. Aici nimeni nu putea să ne descopere.

Într-o zi au debarcat jandarmii. Viking a făcut să explodeze o mină ascunsă în pământ şi partea de insulă unde erau aceştia a început să navigheze. Erau înnebuniţi, disperaţi. Curentul ducea insula şi pe măsură ce înainta, se fărâmiţa sub picioarele lor. La urmă, nu mai aveau insulă şi s-au înecat. Insula s-a topit ca o bucată de zahăr. Nu a rămas decât vegetaţia care plutea. Oriunde ai săpa în insulă, nu găseşti decât apă. Uscatul nu este mai gros de un metru. Insula este agăţată de fund cu rădăcini. Dacă le tai, insula începe să navigheze. De mai multe ori Piratul, soţul meu, Viking, a desprins şi a făcut să navigheze bucăţi din insula noastră.

Era Regele Deltei. Meseria lui era de a inspecta vapoarele pe mare şi de a le aduce aici, unde le jefuia. Făcea contrabandă. Vapoare imense veneau din America şi din Orient aducând încărcături de arme, droguri, alcool, ţigări, medicamente, aparate de toate felurile. Fiecare vapor îi aducea sume considerabile. Viking al meu era foarte bogat. Mai bogat decât tatăl meu. El făcea tranzitul de pe mare către ţările limitrofe. Vama, poliţia şi jandarmeria erau neputincioase împotriva lui. Organizase această vastă afacere în America. Cu banii câştigaţi spera să se întoarcă într-o zi la conducerea unui comando în ţara sa din Nordul îndepărtat şi să o elibereze de sub jugul străin. Eu nu i-am văzut niciodată contrabandiştii, acoliţii şi comorile, dar nu îmi lipsea nimic şi nu mă interesa nimic, decât dragostea lui.

După câteva luni, l-am anunţat că aşteptam un copil. A sărit în şalupa lui rapidă şi a mers pe uscat să caute un medic. E ultima dată când l-am văzut. Se povesteşte că acolo, în centrul oraşului, s-a îmbătat în cel mai bun restaurant cu piraţii lui şi a fost înjunghiat pe stradă. Era beat mort. Poliţia i-a decapitat cadavrul. Tovarăşii săi i-au adus trupul fără cap într-un coşciug şi l-au îngropat aici, aproape de casă. Capul tăiat a fost pus într-un borcan umplut cu alcool şi expus în toate oraşele, în târguri,

pentru ca mulţimile să vadă ce păţesc piraţii şi pentru a speria răufăcătorii. Era o expunere educativă. Astăzi capul soţului meu este expus, permanent, la muzeul crimei şi al poliţiei. Joia şi duminica sunt aduşi elevii de la şcoală pentru a-l vedea.

Pe tovarăşii soţului meu, pe ceilalţi piraţi ai insulei, nu îi cunosc. De fiecare dată când am nevoie de ceva, soseşte cineva, fără să îl fi chemat. Ei mă supraveghează şi mă protejează de departe, invizibili şi discreţi. Când am născut-o pe fiica mea, am văzut un medic sosind şi femeile lipovane au fost alături de mine. Mi-au adus de toate. Din plin. Întotdeauna.

A fost o dramă să descoperim, la câteva luni de la naştere, că fiica mea era oarbă. I-am pus numele Akantha, după numele pe care mi-l dăduse Viking. Ea era un adevărat spin. O oarbă este un spin pentru mama ei. Din cauza ei am renunţat la proiectele mele de întoarcere pe uscat, în lume. O oarbă este mereu ofensată şi maltratată în lume. Aici poate fi oarbă fără complexe. Fără să îşi dea seama măcar. Am învăţat-o limbi străine, muzică, bunele maniere. Sărbătorim amintirea tatălui ei şi a soţului meu pe 29 august. În fiecare an. Este ziua Tăierii capului Sfântului Ioan Botezătorul. Este sărbătoarea noastră, a fiicei şi soţiei lui Viking decapitat, a Piratului Acefal.

— Nu cunoaşteţi deci nici numele, nici locul de origine al soţului dumneavoastră?

— Nu.

— Nu l-aţi întrebat niciodată?

— Niciodată.

— Nu aţi fost curioasă? Femeile sunt curioase. Ele vor să ştie totul despre bărbatul pe care îl iubesc.

— Nu. Aceasta este valabil pentru iubirile mărunte. Curiozitatea este normală la femeile care nu iubesc destul. Eu nu aveam curiozitate. Eu aveam dragostea lui. Cea mai mare dragoste este a celui căruia îi este suficient prezentul. Care nu are nevoie nici de trecut, nici de viitor. Eu eram fericită şi îndrăgostită. La nebunie. Prezentul îmi era de ajuns. Fericirea mea era completă. Deplină. Nu era loc pentru trecut. Nici pentru viitor. Clipa prezentă era suficientă în toate.

— Cine a omorât-o pe Akantha, fiica dumneavoastră?

Întrebarea cade pe neaşteptate. Dar Dona Despina răspunde calm:

— Nu ştiu.

— Nimeni în afară de Rabolan şi de dumneavoastră nu a intrat în casă în noaptea crimei?

— Ba da. Mai este cineva. Au venit nişte oameni.

— Cine?

Căpitanul este sigur că este pe pista asasinului. Repetă:

— Cine?

— Nişte vecini. Vecini buni. Lipovani. Scopţi.

— Îi cunoaşteţi?

— Da, bineînţeles. Femeile lor vin de fiecare dată când eu sau fiica mea suntem bolnave sau avem o neplăcere. Ele sunt aici înainte ca eu să le chem. Şi când necazul a trecut, pleacă. Nu le mai văd până în ziua în care am, din nou, nevoie de ceva.

— Femeile de pe insulă au venit?

— Femeile şi şeful lipovanilor. Bătrânul Pimen.

— Rabolan mi-a ascuns vizita acestor persoane, spune căpitanul.

— Rabolan nu ştie că i-am primit în această noapte.

— Era pe acoperişul hangarului şi a rămas aici toată noaptea. Trebuia să îi vadă pe vizitatorii dumneavoastră.

— Nu. Aici un om poate trece la un pas de dumneavoastră şi să nu fie văzut. Lipovanii nu voiau să fie văzuţi şi nici auziţi. Şi Rabolan nu a ştiut nimic. Acesta e misterul Insulei Veneticilor şi al Deltei, de a vă oferi formidabilul privilegiu de a nu fi văzut şi auzit decât atunci când doriţi acest lucru. De a salva intimitatea. De a permite o viaţă discretă. La adăpost de ochii şi urechile celorlalţi. Din acest motiv toate păsările emisferei vin să stea aici în timpul migraţiei lor. Delta este hanul lor. Intrarea animalelor terestre este interzisă aici. Pentru a nu le tulbura pe ele, peştii şi Veneticii, evadaţii societăţii terestre. Locuitorii insulei pot să trăiască aici ca şi peştii în apă, făcându-se nevăzuţi la cea mai mică alertă, la cel mai mic zgomot, în orice moment, dacă soseşte un necunoscut. Locuitorii Deltei formează, chiar dacă nu se văd decât foarte rar, o confrerie care aude tot, care vede tot şi nu se face nici văzută, nici auzită. Noi trăim mai silenţios decât morţii în cimitirul lor şi mai departe de vederea oamenilor decât îngerii.

— Relataţi-mi vizita lipovanilor. Cine sunt ei, de ce au venit să vă vadă în noaptea crimei?

— Lipovanii sunt nişte sărmani eretici. Encratiţi. Abstinenţi. Care se tem atât de mult să nu cadă în păcat, încât se refugiază

departe de lume şi se mutilează castrându-se. Sunt condamnaţi în toate ţările, ca o sectă asocială. Sunt automutilatori. Urmăriţi pretutindeni, ei s-au refugiat în Delta care primeşte toţi persecutaţii şi îi ascunde. Lipovanii aparţin tuturor claselor sociale. Sunt printre ei şi oameni excepţionali, şi analfabeţi. În noaptea crimei, către orele nouă seara, întorcând capul, am văzut în faţa casei pe bătrânul Pimen, şeful lipovanilor. S-a apropiat fără să îl văd sau să îl aud.

«— Am venit la chemarea dumneavoastră, Dona Despina, a spus el.

— Care chemare? am întrebat eu. Nu v-am trimis nici o chemare!

— Ba da, Dona Despina, a spus el. Fiinţele umane care se iubesc, creştinii, simt bătăile de inimă ale aproapelui cape propria lor inimă. În această noapte inima dumneavoastră bate cu îngrijorare, terorizată de evenimente. Noi am simţit-o în suferinţă, cerându-ne ajutor, şi am venit să vă ajutăm.

— Nu am nevoie de niciun ajutor, am spus eu.

— Ba da, Dona Despina. Aveţi nevoie. Am auzit inima dumneavoastră. Şi sufletul dumneavoastră gemând. Căci propria noastră inimă gemea. Am sosit pentru a vă ajuta.

— E uimitor ceea ce spuneţi! am spus eu.

— Nu, Dona Despina. Sfântul Maxim Mărturisitorul explică cum am perceput noi chemarea dumneavoastră fără să vă auzim vocea sau strigătele, pur şi simplu ascultându-ne inima. El spune: „Eu cred, aşa cum mă învaţă Tradiţia, că Dumnezeu este Milă. Că aşa cum Dumnezeu este *Unul* şi nu încetează niciodată să existe, trebuie să fie *una* şi cei care trăiesc după mila Sa, şi le dă *o singură* inimă şi *un singur* suflet. Astfel încât având *unul şi acelaşi suflet* îşi cunosc inimile unii altora şi nu se mai obosesc, din neştiinţă, să întrebe fiecare despre sentimentele aproapelui în privinţa lui.” (Sfântul Maxim Mărturisitorul P.G. 91/613 A.B.) Inima dumneavoastră este inima noastră. Noi suntem aici pentru a vă ajuta, Dona Despina.

— La ce să mă ajutaţi?

— Să vă scoatem din nenorocirea care vi se întâmplă.

— Nu mi se întâmplă nicio nenorocire, bătrâne Pimen. Nici una.

— Ba da, Dona Despina. Sunteţi într-o nenorocire. Akantha, fiica dumneavoastră, dulcele dumneavoastră spin, nu trebuie să

plece în Statele Unite mâine dimineaţă pentru ca americanii să îi înlocuiască ochii ei orbi grefându-i alţii care vor vedea lumea?

— Ba da! Akantha va zbura mâine spre America. Se va întoarce cu ochi americani. Dar dumneavoastră numiţi asta o nenorocire? A reda vederea orbilor, aşa cum a facut-o Hristos pe pământ de atâtea ori, este o minune sublimă, moş Pimen. Mă aşteaptă o fericire supremă. Bucurie.

— Dona Despina, americanii nu-i vor da vedere. Nu. Îi vor da ochi, ca să vadă lumina lumii. Şi *din lume este pofta ochilor.* (I Ioan 2, 16). În ziua în care ea va vedea lumina lumii, va pierde lumina cea veşnică. Este scris: „Ochiul meu a pustiit sufletul meu.” Mai este scris că moartea pătrunde în om prin ochii lui: „că moarte s-a suit prin ferestrele voastre” (Ieremia 9, 21). Cunoaşteţi Imnul Sfântului Simeon, Noul Teolog: „Eram în lume ca un orb” – tocmai pentru că era fermecat de lumina zilei şi nu ştia că mai există şi o altă lumină. (Imnul 37/19). Sau încă: „Voi plânge zilele şi nopţile pierdute privind lumina lumii, care este perceptibilă şi întunecată, şi care nu luminează sufletul”... Sau încă: „Aţintind privirea numai asupra florii, nu vedeam copacul.” (Sfântul Simeon Noul Teolog, Imnul 17/180). Dacă i se grefează ochi americani, Akantha va pierde fericirea, fericirea de a fi oarbă faţă de lucruri şi faţă de lumina lumii. Căci cei care sunt privaţi de ochi trăiesc în lume fără lume. Cu aceşti ochi, Akantha nu va mai vedea fericirea. Va vedea lucruri, cu contururile şi culorile lor. Farmecul lor o va împiedica să vadă adevărul. Ea va fi ghidată de către vedere. Şi aceasta este un ghid rău. Iov, pentru a se dezvinovăţi, îi spunea lui Dumnezeu: „M-am lăsat eu oare ghidat de către ochii mei?” Tu eşti mama Akanthei. Ştiu că nu o vei lăsa să îşi piardă fericirea şi viaţa pentru privirea lumii.

— Ce vrei tu mai exact de la mine, bătrâne Pimen? am întrebat eu.

— Vreau să te ajut.

— Cu ce să mă ajuţi?

— În acelaşi fel în care te-am ajutat pe tine, pe soţul tău şi pe fiica ta, de fiecare dată când pericolul se apropia de voi. Îţi aminteşti? Veneam ca în această seară şi îl preveneam pe Marele Viking să fugă şi să se ascundă, căci inamicul era aproape. El ieşea, se punea la adăpost şi rămânea în viaţă. Îţi aminteşti asta?

— Oh, da. Îmi amintesc! De nenumărate ori ne-aţi salvat viaţa, voi, lipovanii, semnalându-ne poliţia, jandarmii şi capcanele pe care ni le întindeau. Voi m-aţi ajutat să o aduc pe lume pe fiica mea. Aţi venit fără să vă chem atunci când fiica mea era bolnavă. Da, voi m-aţi ajutat întotdeauna, dar în această seară, ce poţi face? Şi împotriva cărei nenorociri? Nu mă pândeşte niciun necaz. O bucurie este foarte aproape: fiica mea va vedea lumina zilei. Nu va mai fi infirmă.

— Femeile noastre sunt aici, Dona Despina. Sunt trei bărci. Priviţi. Ele o vor duce pe Akantha departe de acest loc. O vor ascunde şi vor avea grijă de ea, pentru ca americanul cu ochi verzi să nu o găsească.

— Crezi tu, bătrâne Pimen, că sunt o mamă sceleratã? I se oferă vederea fiicei mele, şi eu trebuie să mă opun?

— Dona Despina, ştii foarte bine că atunci când Akantha va avea ochi, va refuza să îl vadă pe soţul ei, sărmanul Rabolan. Va divorţa. Fericirea ei va fi sfărâmată. Distrusă. Aruncată pe apă. Va deveni nefericită şi îi va fi ruşine că a fost soţia unui monstru. Că a strâns în braţele ei un negru cu cicatrice şi infirm. Ochii americani nu îi vor servi decât pentru plâns. Ea nu va mai gusta niciodată fericirea pe care o cunoaşte acum. Cea pe care o are acum, fără ochi. Adevărata fericire se gustă, fără să o priveşti, cu ochii închişi, orbeşte.

— Nu, am spus eu.»

Cele trei bărci erau în spatele perdelelor de trestii. Femeile lipovanilor aşteptau. Nemişcate. Învăluite cu al lor *acoperământ,* un şal care le acoperă capul, umerii, şi coboară până la genunchi. Stăteau sub aceste acoperăminte ca sub nişte corturi. Corturi albastre şi negre.

«— Nu, am spus eu. Akantha va fi operată. I se vor grefa ochi americani. Va vedea. Va reveni aici. Nu oarbă. Ci cu ochi care vor vedea. Apoi, vom părăsi Delta. Din cauza infirmităţii ei, eu nu m-am mai întors în lume după moartea lui Viking. Aici ea nu ştia că era oarbă. În lume, ar fi suferit umilinţa zilnică a infirmilor. De acum înainte nu voi mai avea motiv să rămân aici. Şi imediat ce se va întoarce, vom merge în lume. Printre oameni. Nu putem rămâne pentru totdeauna cu păsările, peştii şi trestia.

— Vreţi să vă întoarceţi printre oameni, Dona Despina?

— Nimic nu ne va mai reţine aici. Când Akantha va avea ochi americani şi va vedea ca toată lumea, vom înceta să mai fim

nişte Venetici, nişte condamnaţi, nişte expulzaţi ai uscatului, în afara legii.

— Îţi spulberi fericirea, Dona Despina. Spulberi fericirea fiicei tale. Şi o spulberi şi pe cea a lui Rabolan. Spulberi fericirea noastră, a tuturor, căci toţi Veneticii erau bucuroşi să vadă fericirea fiicei tale.

— Pentru ochii din cap şi pentru cei ai copilului tău, dai totul. Chiar dacă este un preţ de plătit pentru ochii Akanthei, nu mi se va părea niciodată prea mare. Este preţul vederii ei, al ochilor ei.

— Ochii nu îi vor aduce decât nefericire şi, repet, nu îi vor servi decât să plângă. Va plânge până la moarte.

— Fiica mea va pleca mâine în America. Adio, bravule bătrân Pimen. Mulţumesc că ai venit. Şi mulţumesc femeilor voastre.»

Bătrânul lipovan a plecat. Femeile au început să vâslească încet, fără zgomot, ca păsările ce zboară pe deasupra apei, fără să o atingă. Luna era plină, rotundă, strălucitoare. Lumina ei era uşor colorată cu aur şi albastru-argintiu.

— Rabolan nu este deci la curent cu vizita lipovanilor?

— Nu.

— De ce nu i-aţi spus că au venit?

— Nu era necesar.

— Deci el ştia că Akantha îl va părăsi imediat ce va avea ochi?

— Era ferm convins de asta. Nu era nevoie să-i mai spun.

— Acest lucru îl făcea nefericit?

— Foarte nefericit. Dar nu putea să facă nimic. Nu putea să se opună recuperării vederii soţiei sale. Nu. Nu putea să îi ceară asta Akanthei. Niciun om nu putea să facă asta.

— A putut să o omoare pe Akantha?

— Niciodată!

— Nenorocirea care îl lovea era totuşi imensă, greu de îndurat.

— Rabolan ştia că nu îşi poate salva iubirea omorând fiinţa iubită. Nu se poate salva nimic omorând. Nu se rezolvă nimic ucigând obiectul iubirii. Rabolan a suferit prea tare şi prea mult timp ca să fie atât de prost. Prost ca Othello. Othello era un soldat, Rabolan este un bărbat a cărei misiune este să ofere în fiecare clipă viaţa sa pentru alţii, şi nu să le ia viaţa. Putea eventual să se sinucidă. Dar niciodată să îşi omoare aproapele. Mai ales că aproapele său, aici, era singura sa iubire. Singura sa

fericire. Nu putea să o suprime. Lui nu i-a fost niciodată teamă de moarte, era antrenat, obişnuit să o înfrunte. Să o privească în ochi. Să se joace cu ea. Şi să doarmă lângă ea. Ca toţi Parabolanii. El este mai presus de orice bănuială. Când febra numită dorinţă de a trăi este vindecată, nu mai este pericol. Nicio bănuială nu poate fi pusă pe seama lui Rabolan. Un om care a învins teama de moarte este incapabil să facă rău. Oamenii fac răul tocmai pentru că sunt împinşi de frica de moarte. Şi el era vindecat de această frică.

Căpitanul Taxid este complet dezorientat. Lumea Veneticilor are un alt mod de a trăi, de a gândi, de a simţi. Nu poţi să o înţelegi cu psihologia din afară. În Deltă, viaţa, moartea, crima şi sacrificiul au semnificaţii total diferite. Delta, aşa cum spune americanul, este un colţ al planetei care nu a fost terminat de Dumnezeu atunci când a făcut oceanul şi uscatul. Creaţia nefiind terminată, eşti ca pe un şantier unde muncitorii se întâlnesc cu proprietarii, cu inginerii şi arhitecţii, fără să se deosebească unii de alţii prin vreo ierarhie. Aici oamenii se întâlnesc cu îngerii, cu Dumnezeu-însuşi şi cu diavolul. Creaturi şi Creator, se întâlnesc faţă în faţă. Acesta este privilegiul tuturor şantierelor, a pământurilor în construcţie. Când totul va fi terminat, vor exista scări de serviciu pentru muncitori şi servitori, scări mari de marmură cu covoare pentru proprietari şi locatari. Va fi o intrare pentru angajaţi. O alta pentru prieteni. Şi creaturile şi Creatorul nu se vor mai întâlni niciodată. Fiecare va avea un loc bine stabilit. Scara sa. Biroul său. Din acest punct de vedere, americanii au greşit că au terminat aceste ţări neterminate şi şi-au impus ajutorul. Căci nu vor mai fi întâlniri între oameni şi Dumnezeu. Nici întâlniri cu îngerii. Nici întâlniri ale oamenilor între ei, când uscatul va fi planificat, terminat, organizat, şi când totul va merge automat, ca în America. Ca în uzine. Lumea terminată va fi o Maşină-Socială.

Deocamdată, minunile sunt posibile încă în Deltă şi în insulele plutitoare unde Akantha, Rabolan, doctorul Felix, brigadierul Rotang, Dona Despina şi lipovanii trăiesc unii lângă alţii şi în acelaşi timp la secole distanţă în ce priveşte civilizaţia. Secolul douăzeci, cel al stelelor artificiale şi al civilizaţiei vizualului şi al privirii, merge alături de oamenii primelor secole, pe aceeaşi insulă neterminată şi plutitoare. Înainte de a merge la

culcare, căpitanul merge să îl vadă pe Rabolan pe vapor, legat cu sfoară lângă jandarmul Rotang. Îi spune:

— Am interogat pe toată lumea. Dumneavoastră sunteţi singurul care a avut motive să îşi ucidă soţia.

Negrul tace. Priveşte fix, în gol.

— Crezi că lipovanii au putut să o omoare pe Akantha?

— Niciodată. Singura lor grijă este să ajungă în Rai. Aceasta este ideea lor fixă. Mai degrabă se vor lăsa omorâţi decât să îşi omoare aproapele. Vă pierdeţi timpul căutând asasinul printre lipovani. Ei sunt nişte sfinţi. Nu asasini.

— Cine a ucis?

— Nu eu.

— Cine, atunci?

— Cercetaţi. Meseria jandarmilor este să cerceteze. E meseria dumneavoastră. Pentru asta sunt plătiţi jandarmii. Pentru a căuta asasinii.

XII. Final şi trofee

Întâi septembrie. Ora şapte dimineaţa. Pe puntea *Ochiului Deltei* pluteşte un miros de pâine prăjită. Este ora de breakfast. În salonul ofiţerilor, pick-up-ul răspândeşte o muzică duioasă care aminteşte de mirosul de săpun şi de culoarea trusourilor pentru nou-născuţi. Tocmai a fost dat cu aspiratorul şi mocheta miroase a curăţenie. Căpitanul Taxid, brigadierul Rotang şi doctorul Felix sunt aşezaţi în jurul mesei. Pe faţa de masă de plastic alb sunt etalate pâine prăjită, cornuri, brioşe, lapte, gem, fructe proaspete din California, cafea, suc de fructe, jambon, brânză, ouă, ţigări. O masă de vis. Este micul dejun zilnic al lui Mister Smith, americanul.

— Un telex pentru dumneavoastră, căpitane! spune Typha. Este raportul autopsiei.

Nu au început să mănânce. Căpitanul citeşte cu voce tare: „Nicio urmă de violenţă, nici de otravă. Ipoteza omorului sau cea a sinuciderii este exclusă. Moartea victimei este datorată unei congestii urmată de o hemoragie internă. Trupul neînsufleţit este restituit familiei cu permisiunea înhumării.”

Cei trei bărbaţi au rămas perplecşi.

— Nu e crimă? Asta-i o veste foarte bună! spune americanul.

Căpitanul Taxid şi brigadierul Rotang se uită unul la celălalt.

— Pentru o moarte naturală aţi alertat America şi m-aţi trezit prin satelit în plină noapte? întreabă căpitanul.

— Corpul Akanthei prezenta toate seninele unei otrăviri, spune doctorul Felix. Eram obligat să alertez autorităţile!

— Nimeni nu e supărat pe dumneavoastră, spune căpitanul. V-aţi făcut datoria.

— Otrăvirile şi hemoragiile interne lasă aceleaşi urme pe cadavre.

— Dumneavoastră aţi examinat-o pe Akantha, doctore. Avea predispoziţii pentru un atac de acest fel?

— Niciuna. Era perfect sănătoasă.

— Acum, asta nu mai are nicio importanţă, spune căpitanul. Dar eu aş fi curios să ştiu dacă această congestie a fost

provocată de emoţia de a merge la New York. Ce credeţi despre asta, doctore?

— Atacurile de acest fel sunt imprevizibile. E hazardant să emiţi ipoteze.

— Eliberaţi-l pe Rabolan, brigadiere! ordonă căpitanul. Comunicaţi-i rezultatul autopsiei.

Brigadierul iese şi revine câteva minute mai târziu, unnat de negru.

— Rabolan doreşte să vă spună ceva, căpitane!

Negrul se opreşte în faţa căpitanului. Braţele îi atârnă, agăţate de umeri, ca nişte spânzuraţi.

— Eram obligat să te ţin sub observaţie, Rabolan, spune căpitanul. Toate simptomele ne duceau la concluzia că soţia ta a fost otrăvită. Tu erai primul suspect. Mă bucur că nu a fost nici ucidere, nici sinucidere, deci nici o dovadă împotriva ta. Eşti liber, Rabolan. Vrei să stai cu noi şi să serveşti o cafea?

— Nu, răspunde negrul.

E un *nu* smuls, ca o bucată de carne, din pieptul său mare cât o faleză. Un *nu* ieşit din plămâni, fără să fi mişcat buzele. Un *nu* ca un geamăt care vine din adâncul rărunchilor,

— Rabolan nu a mâncat nimic aseară, căpitane, explică brigadierul. Nu a mâncat nimic de la moartea soţiei lui!

— Ia o cafea cu noi, Rabolan, insistă căpitanul.

— *Nu,* răspunde negrul.

— Eşti supărat pe mine fiindcă am presupus că ţi-ai ucis soţia?

Niciun răspuns.

— În locul meu, ai fi făcut acelaşi lucru. Acum, totul s-a sfârşit. Îţi înţeleg durerea. Dar trebuie să fii mulţumit că ai scăpat de orice bănuială. Mulţumit că soţia ta nu a murit asasinată.

— Mulţumit? Strigă negrul. Spuneţi că trebuie să fiu mulţumit?

— Cuvântul este nepotrivit. Voiam să spun că e mai bine că nu este omor.

— Este *omor,* căpitane, strigă negrul.

Scrâşneşte din dinţi. Cuvântul omor iese din pieptul său ameninţător, ca o sabie din teaca ei.

— Raportul autopsiei este precis. Nu e vorba de omor. Nici de sinucidere. Citeşte tu însuţi.

Negrul refuză să privească hârtia telexului. Spune:

— Akantha a fost asasinată.

— Eşti sigur de asta?

— Akantha a fost ucisă, căpitane!

— Ai o dovadă pentru ceea ce spui, Rabolan?

— Am dovada.

— Care?

— Eu o iubeam pe Akantha. Aceasta este dovada, înţelegeţi? Cei care au făcut autopsia nu o iubeau pe Akantha. Din acest motiv ei spun că nu a fost omor. Dacă nu iubeşti un om, nu ştii nimic. Absolut nimic despre el. Nici cum trăieşte, nici cum moare. Pentru a şti, trebuie să iubeşti. Pentru că o iubesc, de-asta ştiu că a fost asasinată.

Negrul scoate din buzunar o batistă roşie ca sângele, îşi şterge gura, cicatricele de pe faţă şi de pe gât. E asudat.

— Ai văzut cu ochii tăi că Akantha a fost asasinată?

— Am văzut, spune negrul. Eram bine plasat. Eram pe acoperişul hangarului, la trei metri de ea. Nu am pierdut-o pe Akantha din ochi toată noaptea. Nicio clipă.

Negrul are lacrimi în ochi. Adaugă:

— Am lucrat la acoperişul hangarului toată noaptea, tocmai pentru a fi lângă Akantha. Să o privesc. Să nu o pierd din ochi. Ştiam că era pentru ultima dată. O priveam dormind de acolo, de sus, aşa cum priveşti o carte. Ştiam că, la sosirea dimineţii, mă va părăsi şi va fi dată medicilor. Apoi va avea ochi americani şi va refuza să mă vadă.

— Şi ai văzut de sus ca a fost ucisă?

— Da.

— De cine?

— Doctorul Felix este cel care a ucis-o pe soţia mea.

— Doctorul Felix era pe vaporul său, Rabolan. Tu însuţi mi-ai spus.

— Doctorul Felix este cel care mi-a ucis soţia, repetă negrul.

— Cum a ucis-o, dacă nu era acolo?

— De ce mă interogaţi, dacă nu mă credeţi? spune negrul.

— Povesteşte ce ai văzut.

— Mă credeţi pe mine, negrul, sau rezultatul autopsiei? Care din două?

— Dă-ne o probă că soţia ta a fost asasinată, şi te credem. Ce ai văzut?

— Am văzut pe doctorul Felix omorând-o pe Akantha.

— Cum a omorât-o?

— În manieră americană, răspunde negrul.

— E vag. Ce înseamnă „a ucide în manieră americană”?

— A ucis-o pe soţia mea aşa cum au stins luna. Exact ca luna.

— Ce legătură este între lună şi soţia ta? întreabă căpitanul. Explică-te.

Negrul plânge. Nu poate să spună mai mult.

— Trimiteţi-l să se odihnească. Este bolnav, spune americanul aplecându-se spre căpitanul Taxid.

Negrul aude şi sare. Ca electrizat:

— Eu sunt bolnav, doctore Felix? Da, sunt bolnav. Povestiţi-ne chiar dumneavoastră cum aţi omorât-o pe soţia mea. Vă ascultăm. Fiţi bărbat şi vorbiţi.

— Rabolan, spune-ne ce ştii şi ce ai văzut. Te ascult, spune căpitanul.

— V-am spus tot. Americanul a omorât-o.

— Cum a omorât-o?

— Ca pe lună, căpitane. Nu aţi văzut în ziare şi la cinema cum americanii au stins luna? Nu aţi văzut? În acelaşi fel a omorât-o şi pe soţia mea. Ştiţi ce s-a întâmplat cu luna? Toată lumea ştie. Imediat ce americanii s-au apropiat de ea, imediat ce au atins-o cu picioarele lor bandajate, cu picioarele lor de ghips, luna s-a stins. Subit. Ca o lampă. Ea a încetat să mai lumineze. A murit. A devenit opacă. Nu aţi văzut asta la cinema? Asasinatul lunii? Atinsă de americani, ea a devenit mată. Un deşert dezolant, de pietre arse, acoperit de praf şi cenuşă, mai sinistru decât pământurile devastate de foc şi de alte calamităţi. Un cadavru al lunii spânzurat pe bolta cerească, o lună de dezolare şi moarte. Asta au făcut americanii din lună. Mister Felix a făcut acelaşi lucru soţiei mele.

— E o nebunie! strigă americanul.

Se ridică şi spune:

— *He is crazy.* E nebun.

— Eu sunt nebun? întreabă negrul. Răspundeţi-mi, Mister Felix, da sau nu? Aţi stins luna? A murit ea imediat ce aţi atins-o cu picioarele voastre învelite în bandaje?

— Nu, spune americanul. Luna este ceea ce a fost întotdeauna.

— Străluceşte luna voastră sau este stinsă şi moartă? Răspundeţi, Mister Felix. Răspundeţi! Este mai tristă şi mai dezolantă decât cimitirele? Da sau nu? A devenit ea un deşert de cenuşă, de pietre şi de nisip din momentul în care aţi atins-o?

— Noi nu suntem vinovaţi cu nimic dacă luna este deşertică şi opacă. Luna făcută de Dumnezeu este aşa. Luna reală. Aşa cum este şi cum a fost întotdeauna. Nu noi, americanii, am stins-o.

— Este reală luna voastră? strigă Rabolan.

— Bineînţeles, este singura reală. Luna adevărată.

— Şi luna noastră nu este adevărată? strigă negrul. Luna noastră nu este reală, Mister Felix? Îndrăzniţi să spuneţi că este falsă? Luna noastră care străluceşte pe cer noaptea? Luna noastră care încălzeşte inimile îndrăgostiţilor, care mângâie singuraticii şi îi face să viseze pe oropsiţi, luna noastră care inspiră poeţii, care mângâie disperaţii, această lună a noastră, îndrăzniţi să spuneţi, Mister Felix, că nu este reală?

— Ba da. Este, dacă o vedem de pe pământ. Dar cea pe care au mers cosmonauţii noştri şi merg cu maşina ai noştri *boys* este luna reală ştiinţific. Singura adevărată. Fără mituri. Adevărată intrinsec.

— Luna voastră nu este mai reală decât a noastră, Mister Felix. Nu. Luna noastră este aprinsă, vie şi Frumoasă. A voastră este moartă. Voi aţi ucis-o. Voi aţi stins-o. Viii sunt mai reali decât morţii. Luna voastră este urâtă. Este o *ugly moon. A dirty moon.* O lună murdară. Este un deşert. O lună a întunericului, ca o lustră stinsă. Ea este ca şi cadavrul tinerei femei pe care aţi asasinat-o. Ea era frumoasă şi vie înainte de a fi atinsă de dumneavoastră. Luna noastră continuă să strălucească. Ea nu are nevoie de ajutorul american pentru a fi frumoasă. Aşa cum îndrăgostiţii noştri nu au nevoie de voi pentru a fi frumoşi şi fericiţi. Ei strălucesc ca stelele şi luna. Fericirea înseamnă lumină. Şi sursă de lumină. Şi sfinţii strălucesc. Ei strălucesc pe pământ, ca stelele pe cer. Tot ce este luminat de dragoste, chiar şi materia cea mai opacă, devine lumină. Akantha era fericită. Ea nu avea nevoie de ochi americani. Ea era oarbă. Da! Dar orbii, când sunt fericiţi, strălucesc ca aştrii şi răspândesc lumină împrejurul lor. Ei nu văd strălucirea zilei, dar strălucesc. Nu văd lumina: sunt ei înşişi lumină. Dar aţi venit voi aici. Voi, care sunteţi peste tot şi atingeţi totul. Şi voi aţi stins-o pe Akantha. Ca

şi luna. Akantha, soţia mea, iubita mea, s-a stins. Tot ce atingeţi voi moare. Totul devine cenuşă şi dezolare la apropierea voastră. Voi transformaţi pământul în cimitir. Voi sunteţi făcători de întuneric. Însoţitori ai morţii. Creatori ai opacului şi ai non-vieţii. Sunteţi adoratorii materiei moarte, ai efemerului şi ai momentului trecător. Voi stingeţi pretutindeni lumina şi viaţa. Voi diminuaţi popoarele, naţiunile şi fiinţele umane, amputându-le, îngustându-le numai la dimensiunile lor materiale şi perisabile. Sunteţi mutilatorii fiinţei umane. Voi procedaţi cu oamenii ca şi fabricanţii de cârnaţi, tocându-i şi modelându-i pentru a face din ei piese înlocuibile ale Maşinii Sociale. Voi reduceţi oamenii la kilogramele lor de materie perisabilă şi la kilowaţii de energie musculară şi cenuşie. Îi folosiţi ca piese de automobil. Consideraţi omenirea ca o cutie de jocuri mecanice. Mai mult decât atât: schimbaţi organele fiinţelor umane ca nişte pneuri şi motoare de maşini. Schimbaţi inimile, plămânii, ochii, rinichii. Pentru voi, acestea sunt detaşabile. Dar omul nu este o maşină de spălat. Nici un frigider. Voi aţi hotărât să schimbaţi ochii Akanthei, soţia mea, pentru a-i da unii americani. Voi aţi hotărât să aruncaţi la gunoi frumoşii ei ochi orbi. Şi aţi omorât-o. Aţi stins viaţa ei. Ea era fericită. Foarte fericită. Ştiţi voi cât geniu inventiv a cheltuit natura pentru a mă duce pe mine, negrul desfigurat, în braţele unei oarbe, pentru a forma un cuplu fericit? Ştiţi voi ce geniu şi câtă răbdare îi trebuie naturii pentru a găsi unui monstru o soţie? Natura a găsit o femeie pentru un monstru de urâţenie ca mine. Căci tot ceea ce cere o oarbă, eu aveam. Ea nu vedea figura mea oribilă. Ci sufletul meu care este frumos şi pe care femeile înzestrate cu ochi nu îl văd niciodată. Eu aveam frumuseţea pe care o apreciezi cu degetele şi cu pielea. Ea era frumoasă ca o sirenă şi mi-a fost dată oarbă pentru a nu se speria de faţa mea. Akantha nu avea nevoie de ochi. Era singurul lucru care nu trebuia să îi fie dat. Şi voi aţi venit să i-l daţi.

— Treci la fapte, Rabolan, spune căpitanul. Ai văzut, da sau nu, pe doctorul Felix asasinându-ţi soţia?

— L-am văzut, căpitane.

— Povesteşte-mi ce ştii.

— A omorât-o cum omoară ţânţarii.

— Cum asta?

— Ţânţarii îi omoară cu insecticid, căpitane.

— Cu insecticid a omorât-o pe soţia ta?

— Da. Ca pe un fluture.

— E o nebunie! exclamă americanul. Insecticidul nostru este absolut fără pericol pentru oameni, animale şi culturi. Nu se poate omorî o fiinţă umană cu insecticid. Niciodată! Toate organizaţiile mondiale ale sănătăţii l-au verificat pe cel folosit de mine. Este curat. Se poate folosi fără niciun pericol. Nu există risc de otrăvire, nici direct, nici indirect.

— Exact, spune negrul. Insecticidul cu care aţi omorât-o pe Akantha este curat.

— Bineînţeles!

— Este curat, spune negrul. Raportul de la morgă o confirmă. Nu lasă urme. Dar ucide. Este otrava ideală pentru asasini.

— Ne pierdem timpul, căpitane. E inutil să insistăm. Insecticidul meu nu ucide.

— Pot să plec, căpitane? spune negrul.

— De ce? Trebuie să ne spui ce ai văzut.

— Este inutil. Nu mă credeţi.

— Povesteşte ce ştii. Îţi ordon!

— Puteţi să îmi daţi o cutie cu bere?

— Bineînţeles, spune căpitanul Taxid.

Nici nu are timp să o ceară. Oamenii care lucrează pe vapor erau toţi în spatele uşii, să asculte cuvintele negrului. Se grăbesc toţi să îi aducă cutia. Cutiile cu bere sunt asemănătoare cu cele de mazăre, de gem, de brânză, de insecticid, de vin, de suc de fructe. Negrul o ia în mâinile sale mari ca labele unei gorile. O strânge aşa cum băutorii de coniac îşi strâng paharul pentru a-l încălzi.

— Vedeţi dumneavoastră această cutie, Mister Felix? De la sosirea dumneavoastră la noi aţi fost urmărit peste tot datorită acestor cutii. Voi aruncaţi din astea la fiecare cinci minute, astfel încât ele formează o „coadă de fier alb” care pluteşte în urma *Ochiului Deltei.* Şi urmărind firul se ştie pe ce drum aţi apucat, doctore *Coadă de fier alb!* Apa refuză cutiile voastre şi ele rămân la suprafaţă. Nici uscatul nu le vrea. Delta este o topitorie, o uzină de putrefacţie. Totul se lichefiază aici. Stâlpii telefonici, cărţile, rădăcinile, copacii şi florile. Totul. Cărămida, piatra, morţii şi sicriele lor devin lichide. Singurul lucru pe care pământul refuză să îl descompună şi să îl facă să dispară, sunt cutiile voastre de fier alb. Deşeurile voastre. Ele sunt pretutindeni. Plutesc pe apă şi alterează pământul. Sunt din ce în ce mai

multe pe planetă, şi ea refuză să le înghită. Se adună unele peste altele, pe uscat şi pe mare. Într-o zi, universul murdărit şi poluat va arunca asupra voastră şi asupra universului vostru american toate aceste deşeuri de fier alb, aceste gunoaie de plastic, şi acesta va fi potopul vostru. Veţi fi înghiţiţi de propriile voastre murdării. Şi niciun Noe nu vă va salva de potopul vostru de fier şi deşeuri. Uscatul şi marea, care înghit totul, le refuză pentru că deşeurile voastre sunt contra naturii. Şi Natura nu acceptă decât morţii săi. Conţinutul cutiilor voastre, whisky-ul vostru, mâncarea voastră, insecticidul şi berea voastră au toate acelaşi gust. Un gust şi un miros amar de gândaci şi furnici strivite. Un gust de anti-natură. Ca deşeurile voastre atomice, care sunt respinse de către planetă. Hrănindu-vă cu aceste produse, aţi devenit ca ele. Priviţi capetele voastre. Sunt ca nişte lămpi stinse sau cutii goale de fier alb. Nici măcar actorii voştri de cinema nu pot să se deghizeze în fiinţe vii. Buzele voastre sunt moarte. Ele nu râd şi nu zâmbesc niciodată. „Râsul este propriu omului.” Voi nu ştiţi să râdeţi. Voi nechezaţi. Morţii nu râd. Nici animalele. Nici cutiile goale.

— Rabolan, spune-ne cum a ucis-o doctorul Felix pe soţia ta.

— A ucis-o cum ucide ţânţarii şi fluturii. Fără emoţie. Mecanic. Americanul nu este un om ca toţi ceilalţi. Este un *Mass-man.* O unitate a masei. O piesă din mulţime. Aici, singur, el nu este nimic. Pierdut, departe de poporul său, este incapabil să trăiască, să gândească, să simtă el însuşi. O piesă de maşină nu este o maşină. O roată nu este trăsură. Şi el nu este decât un şurub, un *Utility-man* care omoară maşinal ţânţarii.

În seara crimei, a venit aici. L-am urmărit cu privirea. Era gătit ca de fiecare dată când venea să o viziteze pe Akantha, deşi ea nu putea să îl vadă. În spatele lui mergea Typha, servitorul lui, care îi ducea trusa ca de obicei. Doctorul Felix s-a făcut că nu mă vede. Dar m-a văzut. Eram pe acoperişul hangarului. A intrat în camera soţiei mele cu Dona Despina. Auzeam fiecare cuvânt al conversaţiei lor. Pe un scaun era valiza noastră pregătită pentru călătorie, cu lucrurile mele şi ale Akanthei. Doctorul i-a spus soţiei mele că trebuia să doarmă şi i-a făcut o injecţie, apoi a pus fiola cu somnifer, goală, pe masă, la capul ei. Ea a adormit imediat. În momentul în care ieşea, doctorul a văzut un fluture verde pe fruntea Akanthei şi a cerut insecticid. A pulverizat din el de mai multe ori, apoi a pus

pulverizatorul alături de cutia cu insecticid şi de fiola goală, pe noptieră. Şi a plecat. Priveam fluturele verde cu aripile sale de email, căzut mort pe perna Akanthei. Ucis de Mister Felix. Ieşind, doctorul m-a interpelat şi mi-a spus:

«— Rab, vrei să-ţi fac şi ţie o injecţie? Trebuie să te odihneşti.

— Nu, mulţumesc, *doc!* am răspuns eu. Chiar dacă îmi injectaţi o doză triplă, nu voi închide un ochi în această noapte. Sunt prea agitat. Munca îmi va face la fel de bine ca şi somnul. La revedere, *doc!»*

A plecat. Am lucrat toată noaptea să construiesc acoperişul hangarului pentru bărcile mele. În acelaşi timp, o priveam pe Akantha. Mă întrebam ce voi face din nou singur, când ea mă va părăsi, terorizată de faţa mea, după ce a primit ochii americani. Nu găseam nicio soluţie. M-am lăsat în voia lui Dumnezeu. Şi nu m-am mai gândit la asta. O priveam dormind ca şi cum îi spuneam adio. Pe la ora patru şi jumătate dimineaţa, şi-a aruncat cuvertura. Îi era cald. S-a ridicat, sprijinindu-se pe perne, şi a băut o înghiţitură de suc de fructe din cutia care se afla pe noptieră. A readormit imediat. Faţa ei era luminată de lumina lunii. Dintr-odată a scos un ţipăt. A sărit din pat şi a ridicat mâinile ca şi cum voia să se agaţe de cer. Ca o femeie care se îneacă şi încearcă să se prindă de o scândură ca să nu se scufunde. A alergat spre uşă, dar a căzut în mijlocul camerei, cu faţa la pământ. Ţipătul ei s-a întrerupt în momentul în care a căzut. Am sărit de pe acoperiş. Am intrat în cameră în acelaşi timp cu Dona Despina care dormea în camera alăturată. Akantha era moartă. Am pus-o pe pat. Am alergat să-l caut pe doctorul Felix. A venit şi a spus:

«— Akantha a murit otrăvită.»

V-a semnalat moartea ei prin satelit. Asta-i tot. Rabolan are fruntea în sudoare. Bea o înghiţitură bună de bere.

— Apoi, ce s-a întâmplat?

— Nimic. Doctorul Felix a chemat doi din servitorii lui să mă păzească. Se temea să nu fug. Mă suspecta că am ucis-o pe Akantha. Că am otrăvit-o.

— Nu ne-ai explicat încă în ce fel a omorât-o doctorul Felix pe soţia ta, spune căpitanul. Căci pretinzi că el este cel care a otrăvit-o, nu-i aşa?

— El a otrăvit-o, murmură negrul.

— Când şi cum a omorât-o?

— Am verificat cutia cu suc de fructe din care a băut Akantha. Nu a înghiţit nici suc de fructe, nici bere. A băut insecticid. A băut din cutia pe jumătate plină pe care doctorul Felix a pus-o pe noptiera ei, alături de fiola goală şi pulverizator.

— Imposibil! strigă doctorul.

E în picioare. Se apără. Dacă Akantha ar fi băut insecticid, l-ar fi scuipat imediat. E greţos. În mod expres, foarte greţos. Dacă bea cineva din greşeală, îl scuipă imediat. Nu se poate înghiţi.

— Akantha nu l-a scuipat, doctore. Aş fi văzut-o. L-a înghiţit.

— Nu este posibil.

— Acest lucru s-a întâmplat. Dozajul dumneavoastră nu era perfect. Akantha era sub efectul somniferului. Era adormită. Nu a distins gustul. De altfel, chiar şi trează, nu şi-ar fi dat seama. Toate băuturile voastre au acelaşi gust. Coca-Cola, insecticid şi bere, toate seamănă a suc de furnici strivite.

— Nu aveţi nicio modalitate de a dovedi că ceea ce spuneţi este adevărat, spune doctorul Felix. Ce dovadă aveţi?

— Niciuna, răspunde negrul. Insecticidul vostru face să explodeze, ca un explozibil, vasele de sânge, plămânii şi măruntaiele. El ucide fără a lăsa nicio urmă în organism. Autopsia a confirmat acest lucru. Este o otravă curată. Niciun ţânţar sau fluture nu prezintă urme ale insecticidului vostru. Nici corpul Akanthei.

— Tocmai, spune doctorul. Orice dovadă materială a afirmaţiilor dumneavoastră este imposibilă.

— Chiar dacă istorisirea dumneavoastră este adevărată, Rabolan, ea nu ne serveşte la nimic, spune căpitanul. Doctorul nu poate fi vinovat de moartea soţiei dumneavoastră. Chiar dacă a băut insecticid, doctorul nu este vinovat. E vorba de un accident. Un trist accident mortal.

— Ştiu, spune negrul. Dar un lucru este incontestabil: dacă americanul nu ar fi venit în Delta noastră, Akantha ar fi astăzi în viaţă.

— Nu putem să îl împiedicăm pe doctorul Felix Smith să meargă unde vrea.

— Nu. Nu putem să-l împiedicăm. Dar trebuie să constatăm că oriunde merg americanii, ei sting viaţa. Au atins luna şi s-a stins. Au promis ochi Akanthei şi este moartă. Înţelegeţi de ce îl

acuz pe doctorul Felix că mi-a ucis soţia? Tot ce se apropie de ei se stinge şi moare. Ei fac să sară siguranţele luminii şi întunericul acoperă totul. Voltajul lor face viaţa să explodeze. *American way of life* nu este stilul nostru. Noi murim electrocutaţi. În întuneric. Imediat ce ne ating. Totul moare. Peste tot unde ajung ei.

— Nu este vina noastră, spune doctorul Felix. Nu este vina Americii dacă luna este opacă, urâtă şi tristă. Nu-i vina S.U.A. dacă oamenii sunt muritori.

— Voi sunteţi funcţionarii morţii şi ai nopţii, Mister Felix. Eu şi Akantha eram un cuplu fericit. Ştiaţi?

— Este adevărat, spune americanul. Dar ea era oarbă.

— E drept, Mister Felix. La voi bărbaţii şi femeile care au ochi sunt incapabili să formeze un cuplu. Voi divorţaţi neîncetat. Geniul vieţii a făcut un cuplu fericit dintr-o oarbă şi un monstru. Doi infirmi care posedau fiecare ceea ce dorea celălalt. Aţi sosit dumneavoastră şi aţi prăbuşit totul. I-aţi promis ochi Akanthei, singurul lucru de care nu avea nevoie. Pentru ea ochii însemnau nefericire. Şi dumneavoastră aţi venit să îi grefaţi moartea.

— Datoria mea este să vindec bolnavii.

— Aţi promis să plantaţi ochi acolo unde ei nu însemnau decât un dezastru. Fericirea şi armonia nu pot fî realizate prin logică şi tehnică. Viaţa nu înseamnă simetrie. Pe un copac, într-o pădure întreagă, nu există două frunze simetrice. Pe o floare, nu sunt două petale la fel. Cele două jumătăţi ale feţei nu sunt simetrice. Nimic nu este simetric în natură şi în viaţă. Nicio fiinţă nu este asemănătoare cu alta. Similitudinea nu există decât în uzinele de refrigerare sau de automobile, în maşinile de spălat pe care le fabricaţi. Florile pe care le creaţi în uzine sunt simetrice. Dar artificiale şi moarte. Tot ce este viu este unic şi personal. Fiecare om este un univers complet, întreg, el nu poate fi simetric cu altceva. Voi transformaţi fiinţa umană, care este un tot, în nişte părţi ale unui tot. Dar voi şi universul vostru jucaţi în pierdere. Căci omul trăieşte în parte pe pământ şi în parte în cer. El este *teandric.* Pe jumătate în timp şi pe jumătate în veşnicie. Reşedinţa lui principală este acolo sus. Chiar dacă ne alungaţi de aici, de jos, din istorie şi din timp, noi vom continua să trăim în veşnicie. Oamenii şi îngerii nu sunt fluturi. Voi nu puteţi să îi omorâţi cu adevărat cu insecticidul vostru. Munca voastră este zadarnică. Sortită eşecului. Aţi stins luna mergând pe ea ca pe un cadavru. Şi ea continuă să strălucească. Priviţi-o în fiecare

noapte pe cer. Ea nu este un fluture. Nu puteţi să o stingeţi. Aţi omorât-o pe Akantha. Ea trăieşte acolo sus.

Negrul se ridică. Se sufocă. Parcă ar fi strâns de gât. Spune:

— Nu mai sunt în stare de arest, căpitane?

— Nu, eşti liber.

— Pot să ies? Am nevoie de aer.

Negrul pune cutia cu bere la picioarele fotoliului său. Iese. Mare ca o faleză de granit. Abia ajunge afară că se aude pe punte un strigăt de animal sugrumat. Un strigăt ca trâmbiţa îngerilor, la Judecata de Apoi. Un strigăt ca răgetul unui leu. Toţi se reped să iasă pe punte. Negrul are braţele ridicate spre cer. Aleargă. Nu face decât câţiva paşi şi cade. Cu faţa lipită de puntea de plexiglas a vaporului. Doctorul se apleacă asupra lui. Îl întoarce pe spate. Spune:

— E mort.

O cutie de conservă cade din buzunarul lui Rabolan şi se rostogoleşte pe punte. Typha o ia şi i-o dă căpitanului Taxid.

— A băut insecticid! spune Typha. A golit cutia cu insecticid.

Doctorul Smith îşi pierde sângele rece. Până în acest moment, spunea că negrul declama sloganuri anti-americane. Propagandă. Spunea că divaghează. Că era scrântit. Credea că spune nimicuri. Americanii ştiu că negrii spun întotdeauna nimicuri, fără logică şi fără control. Acum Rabolan este mort la picioarele sale. Un cadavru imens, negru, ca trunchiul ars al unui stejar. Americanului îi este frică. Teribil de frică. Ca şi cum existenţa sa ar depinde de negru şi viaţa sa ar fi în pericol. Doar pentru că negrul este mort.

— Iată, căpitane, priviţi, spune brigadierul Rotang. Este cutia cu bere pe care Negrul a cerut-o în timp ce vorbea cu noi, în careu.

Brigadierul întinde cutia căpitanului. El o ia, o priveşte şi întreabă:

— Ce este în această cutie?

— Negrul nu a băut bere. Cutia este intactă, a rămas la picioarele lui, neatinsă. A cerut bere, pentru a face o diversiune. Nu înţelegeţi, căpitane? A băut insecticid în timp ce vorbea cu noi. Priviţi cutia pe care o aveţi în mână. E cea pe care o avea în buzunar.

Căpitanul priveşte cutia cu insecticid care a căzut din buzunarul mortului. Este asemănătoare cu cea de bere. Doar

eticheta menţionează diferenţa. Pe etichetă este scris, cu un stilou marcator, cu litere mari: „Trofeele lui Mister Felix în Deltă: un fluture verde ucis curat, Akantha ucisă curat, negrul Rabolan ucis curat”.

Cadavrul negrului, pe punte, se umflă şi devine albastru. Obrajii săi sunt umflaţi.

— S-a răzbunat. Şi-a dat viaţa pentru a se răzbuna. A băut insecticid. A băut din aceeaşi cutie ce mai rămăsese din cel care a ucis-o pe soţia lui. A vrut să demonstreze că insecticidul american ucide. Ne-a lăsat cadavrul lui ca probă materială a toxicităţii insecticidului american. Este o răzbunare dură. Răzbunare de om negru.

Căpitanul răsuceşte în mână cutia de fier alb, goală. Spune:

— A băut otravă din aceeaşi cutie cu soţia lui. S-au împărtăşit din aceeaşi cupă de fier alb. Împărtăşania insecticidului şi a morţii. Cupă modernă. Americană. Împărtăşanie americană.

— Este o sinucidere, căpitane, spune brigadierul. Trebuie să trimitem cadavrul la morgă. Vaporul ambulanţă care va aduce trupul soţiei lui va fi aici în puţin timp. Putem profita pentru a transporta negrul la morgă.

— Fără autopsie. Vom elibera permisul de înhumare. Asta e tot, spune căpitanul.

— Fără autopsie? E împotriva regulamentului, e vorba de o sinucidere!

— Nu vom găsi urmă de otravă pe cadavru. Nu putem dovedi că s-a sinucis. Cum nu putem dovedi, material, că soţia sa a murit otrăvită. Insecticidul american este o otravă curată.

— La ordinele dumneavoastră, căpitane, spune brigadierul.

Este foarte emoţionat. Este un alt om. Nu mai este individul nonşalant care culegea castraveţi. Îi este frică. Simte că lucrurile sunt foarte grave şi că îl privesc chiar şi pe el. Pe el şi pe toţi contemporanii lui.

— Oficial, brigadiere, nu putem scrie în raport că Akantha a murit otrăvită. Nici că negrul s-a sinucis. Nu avem probe materiale. Nu avem probe deloc. Trebuie să scriem că au murit de moarte naturală.

— Negrul s-a sinucis sub ochii noştri, căpitane.

— Nu sunt dovezi. Nu sunt decât două cadavre. Două trofee, cum le numeşte negrul. „Trofeele lui Mister Felix”. Legal, aceste

două otrăviri nu există. Nu există urmă de otravă. Dosarul e închis. Clasat.

Căpitanul se întoarce spre Mister Felix Smith:

— Data viitoare nu vă mai obosiţi să ne treziţi prin satelit, Mister Felix. Iată! Aici nu există niciun asasin de capturat, din moment ce nu există crimă. Totul este, din punct de vedere legal, normal. Nu putem vorbi nici măcar de accident, fiindcă nu există urmă de otravă. Trebuie deci să concluzionăm că Akantha a murit de moarte naturală.

— Suicidul negrului poate fi dovedit de către martorii noştri, spune brigadierul.

— Negrul nu s-a sinucis. Cu ce ar fi făcut-o? El a murit de moarte naturală. Şi fluturele verde de pe fruntea Akanthei de asemenea. Căci fluturele nu prezintă nici urmă de otravă, nu-i aşa, doctorule Smith?

— Cu siguranţă nu.

— Păstraţi, în amintirea Deltei, cutia dumneavoastră de fier alb prin care s-au împărtăşit în moarte cei doi îndrăgostiţi, Rabolan şi Akantha, şi fluturele verde. Este cadoul pe care negrul vi l-a făcut înainte de a muri. Nu este un *corp delict,* pentru că aici nu avem decât morţi naturale. Nicio justiţie dc pe pământ nu poate să vă reproşeze nimic, orice ar fi. Dumneavoastră sunteţi impecabil în toate. Respectabilitatea însăşi. Păstraţi totuşi această cutie cu lista trofeelor dumneavoastră. La Judecata de Apoi s-ar putea să v-o ceară. Căci Judecata de Apoi va avea loc. Chiar dacă dumneavoastră nu credeţi în ea.

— Doctore Felix, toţi băieţii au părăsit *Ochiul Deltei,* spune Typha, timonierul americanului.

— De ce?

— Le este teamă să rămână pe vaporul dumneavoastră.

— Teamă de ce? întreabă doctorul.

— Nu ştiu nimic despre asta. Au plecat toţi.

— Le-ai dat salariul?

— Au refuzat să se atingă de el. Le este teamă de banii dumneavoastră.

Doctorul Felix priveşte cutia de conservă cu numele morţilor, trofeele lui: fluturele verde, Akantha, Rabolan.

— Şi eu vreau să plec, Mister Felix, spune Typha. Nu mai rămân. Mi-e teamă pe vaporul dumneavoastră.

— Teamă de ce?

— Nu ştiu. Dar mi-e teamă.

Typha este un băiat brunet, inteligent şi îndemânatic. Fuge cât îl ţin picioarele, fără să strângă mâna doctorului Smith. Fără să îşi atingă leafa. Americanul îl strigă. Dar Typha a coborât deja de pe vapor şi s-a ascuns în spatele paravanelor verzi de trestie.

— Nu vă faceţi griji, doctore, vă vom ajuta să navigaţi, spune brigadierul Rotang şi coboară pentru a desprinde parâma. Cadavrul negrului este aşezat jos, pe nişte ramuri verzi. Va fi transportat acasă la el de către brancardieri.

Rabolan va fi înmormântat alături de trupul fără cap al Marelui Viking. În câteva săptămâni, trupul negrului şi cel al Akanthei vor fi lichefiate. Vor fi amestecate unul cu celălalt ca şi apele Deltei. Vor fi aceeaşi apă.

— Sălbaticii! V-au murdărit vaporul, Mister Smith! strigă brigadierul Rotang. Au scris ceva deasupra. Veniţi să vedeţi!

Doctorul coboară pe mal. Pe vopseaua albă a frumoasei sale nave se etala o inscripţie cu litere mari, scrise cu vopsea neagră: *„Take your gloomy moon and go home evildoer.”* («Ia-ţi luna întunecată şi du-te acasă, blestematule!»)

— Eu nu înţeleg engleza, spune brigadierul. Ce au scris pe vaporul dumneavoastră?

— Sloganuri absurde, răspunde americanul. Îmi spun să mă întorc la mine acasă. Ei nu văd că aici sunt acasă? Eu sunt singurul care este acasă aici. Nu ei. De acum înainte, noi suntem pretutindeni acasă. Locuitorii de aici sunt cei care nu mai sunt la ei acasă!

SFÂRŞIT

Preotul Constantin Virgil Gheorghiu. Scurtă biobibliografie

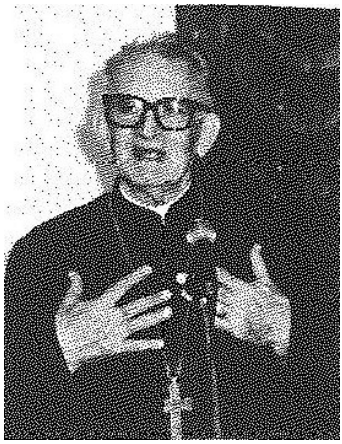

Virgil Gheorghiu s-a născut în 9 (15) septembrie **1916**, fiind primul din cei 5 copii ai familiei preotului Constantin şi a preotesei Maria Gheorghiu.

Consemnarea satului în care s-a născut cunoaşte diferite variante în documente şi scrieri – Valea Albă/Totoieşti/Petricani, sate aflate în jurul comunei Războieni, judeţul Neamţ.

Bunicul din partea tatălui este tot preot. În decursul carierei sale literare a preluat şi prenumele tatălui său, Constantin, făcând astfel diferenţa faţă de contemporanul său, poetul muzician Virgil Gheorghiu (1903 – 1977).

A făcut primele patru clase primare la şcolile din Petricani (parohia tatălui său) şi Blebea (la bunicul dinspre mamă, preotul Toma Scobai). În **1928** a intrat la Liceul Militar din Chişinău. Aici şi-a descoperit talentul artistic şi vocaţia literară. A debutat publicistic, conducând şi revista liceală „Crai nou”, în care a publicat note, cronici, comentarii, recenzii şi poezii.

În **1936** şi-a luat bacalaureatul la Bucureşti şi s-a înscris la Facultatea de Litere şi Filozofie. Nu avea pe el decât costumul de elev-militar, dar datorită precocelor sale apariţii literare, cunoscute în capitală, este primit în redacţiile bucureştene. În următorii ani a desfăşurat o intensă şi pasionată activitate publicistică în ziarele „Universul”, „Cuvântul” (unde a intrat la recomandarea lui Tudor Arghezi), „Timpul”, „România”. Şi-a văzut publicate mai multe volume.

În **1939** s-a căsătorit la Bucureşti cu avocata Ecaterina Burbea, originară din Galaţi, iar în **1941**, fiind angajat corespondent de război la secţia de presă a Marelui Stat Major, tânărul scriitor a plecat pe frontul din Basarabia, de unde

trimitea reportaje incendiare pentru ziarul „România”; acestea vor fi reunite în volumul „Ard malurile Nistrului”. Prefaţat de o scrisoare a lui Tudor Arghezi, volumul va înregistra un mare succes (4 ediţii într-un an). În **1943** îi apare şi primul roman, „Ultima oră”.

La momentul **23 august 1944** se afla la Zagreb, împreună cu soţia, ca ataşat de presă. Cei doi părăsesc legaţia României, refuzând să se întoarcă în ţara ce urma să fie ocupată de trupele sovietice. S-au îndreptat spre Viena, unde au fost internaţi într-un lagăr timp de 10 luni, ca „diplomaţi dintr-o ţară inamică”. După capitularea Germaniei, C.V. Gheorghiu a părăsit Austria trecând în Turingia, dar este considerat „germanofil” şi, astfel, timp de 2 ani va cunoaşte „mizeriile a numeroase lagăre de internare”. În **1947** scriitorul a fost eliberat şi şi-a regăsit soţia, dar trăiesc împreună o perioadă de intensă mizerie materială şi disperare. S-au stabilit la Heidelberg, unde scriitorul s-a înscris la Facultatea de Teologie; a publicat aici un volum de povestiri româneşti şi începea să scrie romanul vieţii sale – „Le Roman de l’heure présente”, devenit ulterior romanul „La vingt-cinquième heure” („Ora 25”). Subiectul cărţii se naşte din experienţele extreme pe care autorul le-a trăit în timpul prizonieratului său absurd prin lagărele europene şi tratamentele dezumanizante la care a fost supus.

În **1948** i-a fost refuzată viza de emigrare în Canada, apoi în Argentina şi Statele Unite ale Americii. După numeroase tentative de trecere a frontierelor elveţiană sau franceză, soţii Gheorghiu ajungeau în Franţa în mod clandestin, pe jos. La recomandarea lui Gabriel Marcel, manuscrisul romanului „Ora 25” a fost acceptat de Editura Plon. Apare în **1949**, în traducerea Monicăi Lovinescu, cu prefaţa lui Gabriel Marcel şi un cuvânt înainte de Mircea Eliade. Romanul are un imens succes şi va fi tradus şi publicat în cele două Americi, ca şi în alte ţări din Europa şi Asia, cu mari ecouri în presă. În **1961** a fost ecranizat la Hollywood, cu actorii Anthony Quinn şi Virna Lisi în rolurile principale. Cartea a fost tradusă în peste 30 de limbi, fiind una din cele mai cunoscute opere literare româneşti.

O parte din intelectualii români emigraţi la Paris nu au apreciat însă acest succes. În **1952**, Virgil Ierunca îi prezintă lui Gabriel Marcel volumul „Ard malurile Nistrului” ca o carte antisemită. Popularizarea acestor opere din tinereţe, favorabile

redobândirii Basarabiei de către România, i-a adus o serie de campanii violente de denigrare şi acuzaţia de antisemitism.

În **1963**, Virgil Gheorghiu a fost hirotonit preot în biserica ortodoxă română „Sf. Arhangheli” din Paris. Nici acest eveniment nu a fost scutit de tensiuni prelungite şi în presa pariziană. Cu toate acestea, în **1966** Pr. Virgil Gheorghiu primeşte titlul de iconom stavrofor din partea patriarhului ecumenic Atenagora. Călătoreşte prin lume, cunoaşte personalităţi diverse, toate aceste experienţe fiind prilej de noi subiecte pentru cărţile sale. În ciuda ostilităţii constante la adresa lui din partea presei franceze de stânga, deceniile următoare au fost extrem de prolifice din punct de vedere al creaţiei literare.

În **1988 – 1989**, revoltat de ceea ce se întâmpla în ţară prin oprimarea materială şi spirituală, demolarea bisericilor şi distrugerea satelor, Pr. Virgil Gheorghiu s-a angajat în mai multe actiuni care atrăgeau atentia asupra României.

A murit în **1992**, fără să îsi revadă pământurile natale care i-au marcat întrega existentă si opera literară, nădăjduind însă la „un loc în Raiul românesc”.

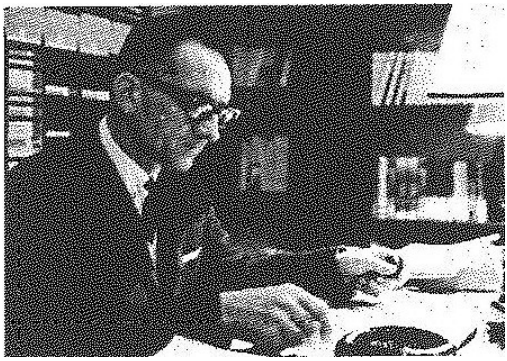

În perioada exilului francez, Virgil Gheorghiu a publicat romane, eseuri, memorii. Initial le scria în limba maternă, apoi direct în franceză. Cele mai importante dintre ele:

La 25e heure, Plon, 1949.
La Seconde chance, Plon, 1952.
L‘Homme qui voyagea seul, Plon, 1954.
Le Suspect, La Haye, 1955.
On embauche des héros, Caralt, 1955.
Le Peuple des immortels, Pion, 1955.
Le Suspect, La Haye, 1955.
Les Sacrifiés du Danube, Plon, 1957.
Saint Jean Bouche d’Or, Plon, 1957.
Les Mendiants de miracles, Plon, 1958.

La Cravache, tradusă din română de Livia Lamoure, Plon, 1960.

La Jeunesse du docteur Luther, Plon, 1960.

Perahim: rendez-vous a l'infini, Plon, 1961.

La Maison de Petrova, tradusă din română de Livia Lamoure, Plon, 1961.

La Vie de Mahomet, Plon, 1962.

Les Immortels d'Agapia, Plon, Paris, 1964. (prima carte scrisă direct în franceză).

De la 25e heure a l'heure éternelle, Editura Du Rocher, 1965.

Le Meurtre de Kyralessa, Plon, 1966.

La Tunique de peau, Plon, 1967.

La Condottiera, Plon, 1967.

Pourquoi m'a-t-on appele Virgil?, Plon, 1968.

La Vie du patriarche Athénagoras, Plon, 1969.

L'Espionne, Plon, 1971.

L'oeil américain, Plon, 1973.

Dieu ne reçoit que le dimanche, Plon, 1974.

Les Inconnus de Heidelberg, Plon, 1977.

Le Grand exterminateur, Plon, 1978.

Christ au Liban, Plon, 1979.

Eloge de la Corée, Seul, 1980.

Les Amazones du Danube, Plon, 1980.

Dieu a Paris, Plon, 1980.

Mémoires I – Le témoin de la 25e heure, Plon, 1986.

La Corée, la belle inconnue de l'Extreme-Orient, a l'heure des jeux Olympiques, Plon, 1987.

Memoires II – L'epreuve de la liberté, Le Rocher, 1995.

În limba română, opera sa, interzisă mai bine de 45 de ani de către regimul comunist, este încă în curs de recuperare:

Ora 25, Omegapress, Bucureşti şi Rocher, Paris, 1991.

Nemuritorii de la Agapia, Editura Gramar, 1998.

De la ora 25 la ora eternă, traducere de Maria-Cornelia Oros, Deisis, Sibiu, 1998.

Tatăl meu, preotul care s-a urcat la cer. Amintiri dintr-o copilărie teologică, Deisis, Sibiu, 1998.

Cum am vrut să mă fac sfânt. Alte amintiri dintr-o copilărie teologică, Deisis, Sibiu, 1998.

Memorii. Martorul Orei 25, Editura Gramar, 1999.

Ispita libertăţii, Gramar, 2001.

Ora 25, Gramar, 2004.

Gură de Aur, atletul lui Hristos, Deisis, Sibiu, 2004.

Reportaje de război: Ard malurile Nistrului, Cu submarinul Delfinul la asediul Sevastopolului, Agaton, Făgăraş, 2008

Marele exterminator şi Marele Sinod Ortodox, Agaton, Făgăraş, 2008

Omul care călătorea singur, Sophia, 2009

Viaţa Patriarhului Athenagoras, Reîntregirea, Alba-Iulia, 2009

Casa de la Petrodava, Sophia, 2010

Hristos în Liban, Reîntregirea, Alba-Iulia, 2010

Condotiera, Sophia, 2011

Dumnezeu nu primeşte decât duminica, Reîntregirea, Alba-Iulia, 2011

A doua şansă, Sophia, 2012

Cuprins

I. O crimă semnalată prin satelit.....6
II. Portul părăsit de mare.....18
III. Goi, sub privirea americană.....25
IV. Incredibila poveste a navei spion *„Mythos”*.....32
V. Jandarmii nu sunt păsări.....42
VI. *Ochiul Deltei*.....51
VII. Momentele crimei.....58
VIII. Secretele vaporului de spionaj.....66
IX. Corectorii operelor complete ale lui Dumnezeu.....72
X. Negrul cu cicatrice.....79
XI. Adevăraţi ochi americani.....94
XII. Final şi trofee.....108
Preotul Constantin Virgil Gheorghiu. Scurtă biobibliografie.....123

Ochiul American - care vede totul, e pretutindeni, și ne face să uităm de ochiul lui Dumnezeu - nu este un titlu ales întâmplător. Acest roman captivant merită toată atenția noastră, mai ales în aceste vremuri în care sateliții sunt omniprezenți și sunt camere de luat vederi la fiecare colț de stradă. Parcurgând această carte, ni se confirmă o dată în plus dimensiunea profetică a creației literare a acestui autor, de care publicul din țară a fost pe nedrept văduvit. Dar poate că asta s-a întâmplat tocmai pentru ca el să fie mai bine înțeles și luat în seamă aici și acum.

* * *

„– ...În concluzie, și noi suntem observați și studiați la fel de bine. Ca niște bacterii, ca vibrionii de sub microscop... Nimic nu le scapă. Le simt ochii pe mine...

– Ne spionează, asta e sigur, spune sergentul.

– Nu avem nimic de ascuns, spune căpitanul. Dacă nu au ce face, să-i lăsăm pe acești voyeuri să ne privească.

– Nu trebuie să-i lăsăm să facă asta. Omul supravegheat nu mai este un om liber, este un prizonier. Dacă ne lăsăm urmăriți, asaltați și murdăriți de ochiul american, înseamnă că nu mai suntem liberi. Un om ce își pierde libertatea, nu mai este om, este decăzut pe treapta de animal domestic sau chiar mai rău."

Ochiul American, C. Virgil Gheorghiu

ISBN 978-606-94758-0-5

9 786069 475805

Editura Sens